

Viiräiskoiria

Uusi jalostuksen tavoiteohjelma

1.1.2025-31.12.2029

Jalostuksen tavoiteohjelma on käsitelty Suomen Viiräiskoirakerhon kokouksessa 7.3.2024. Suomen Spanieliliitto on hyväksynyt sen 23.3.2024. Jalostuksen tavoiteohjelma on hyväksytty Suomen Kennelliiton jalostustieteellisessä toimikunnassa 3.10.2024.

Sisällys

Sisällys 2

1a YHTEENVETO SUOMEKSI.....	3
1b YHTEENVETO RUOTSIKSI	4
2 RODUN TAUSTA	5
3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	6
4 RODUN NYKYTILANNE	8
4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja	9
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	19
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	19
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	19
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	20
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	25
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta.....	27
4.3 Terveys ja lisääntyminen.....	27
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytettyt sairaudet ja viat.....	27
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	33
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt.....	36
4.3.4 Lisääntyminen.....	38
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	39
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	39
4.4 Ulkomuoto	40
5 YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA.....	42
6 JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	42
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	42
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	43
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet.....	43
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	45
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	47
7 LÄHTEET	48
8 LIITTEET	49
LIITE 1 Viiriäiskoirien terveystarkastus 2023.....	49
LIITE 2 Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely	64
LIITE 3 Rotumääritelmä.....	79

1a YHTEENVETO SUOMEKSI

Viiräiskoiria eli Saksan spanieli on alkuperältään saksalainen rotu. Se on keskikokoinen ja sinnikäs ylösajava koira, jota käytetään monen eri riistalajin metsästykseen. Viime vuosina viiräiskoiria on kasvatettu suosittuun Suomessa sen monipuolisten käyttöominaisuuksien vuoksi. Viiräiskoirat kuuluvat roturyhmään 8, rotujärjestönä on Suomen Spanieliliitto ja yhdistyksenä vuonna 2008 perustettu Suomen Viiräiskoirakerho ry. Populaation koko on Suomessa edelleen pieni. Vuonna 2023 rekisteröityjä koiria on kuitenkin ennätyksellinen määrä. Suuri osa Suomen viiräiskoirista on tuontikoiria, joten populaatio on yhteinen koko Euroopassa.

Rotu ei sovellu pelkästään seurakoiraksi voimakkaan metsästysviettinsä ja energisyytensä vuoksi. Viiräiskoiria on monipuolinen ja aktiivinen rotu, joka tarvitsee paljon puuhaa myös jahtikauden ulkopuolella. Viiräiskoiria myydään pääsääntöisesti metsästyskäyttöön. Rodulle vuonna 2023 tehdyn metsästys- ja luonnekyselyn perusteella 96,6 % (119/119) ilmoitti koiransa olevan metsästyskäytössä. Rotuna se on mainio perhekoira ja soveltuu hyvin monenlaisiin harrastuksiin. Luonteeltaan viiräiskoiria on avoin, ystävällinen, nopeasti oppiva ja toimielias rotu.

Viiräiskoiria on säilynyt alkuperäisenä ja terveenä rotuna. Rotu on vielä pienilukuinen maassamme, joten sen terveyttä tulee vaalia tarkoin. Luuston kasvuhäiriöt, allergiat ja atopiat ovat silmälläpidettäviä terveydellisiä haasteita. Rotuna viiräiskoiria on liioittelemaan ja sen lisääntymisterveydessä ei ilmene vakavia ongelmia. Pääsääntöisesti astutukset ja synnytykset sujuvat ongelmitta ja nartut hoitavat pentunsa hyvin. Viiräiskoirien terveyskyselyyn (2023) osallistui rodullemme poikkeuksellisen suuri määrä koiranomistajia.

Viiräiskoirien sukusiitosaste on pysynyt hyvällä tasolla. Sukusiitosasteen keskiarvo on viimeisen kymmenen vuoden ajalta laskettuna 1,17 %. Tehollinen populaatiokoko on vuonna 2023 34, mutta tarkoin harkitulla jalostuksella, käyttämällä harkiten ja mahdollisimman laajasti populaation eri yksilöitä, luku saadaan nousemaan 50:een, mikä on elinvoimaisen populaation raja.

Suurimpina ongelmina Suomen jalostuksessa ovat rodun kapea jalostuspohja ja riittämätön tiedonsaanti metsästysominaisuuksista. Rodulla on omat rotukohdattaiset metsä- ja metsästyskokeensa. Koirien terveydentilan kartoittaminen muiden kuin jalostukseen aiottujen yksilöiden osalta, on vielä vähäistä. Liiallinen samojen sukujen ja koirien käyttö kaventaa jalostuspohjaa entisestään. Pentueita suunniteltaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota jo paljon käytettyjen

sukujen ja samojen yksilöiden välttämiseen jalostusvalinnoissa.

Jalostukseen tulee käyttää vain yksilöitä, joilla on rodunomaiset taipumukset metsästyksessä, ne ovat terveydeltään erinomaisia ja luonteiltaan rotumääritelmän mukaisia. Aggressiivisia tai pelokkaita koiria ei tule käyttää jalostukseen. Vastuu rodun tulevaisuudesta ja Suomen viiräiskoirien jalostustyöstä on rotujärjestöllä, yhdistyksellä ja ennen kaikkea kasvattajilla.

Viiräiskoirien jalostuksen toimintaohje on:

- Jalostukseen käytetään ainoastaan koiria, joilla on hyvät metsästysominaisuudet, normaali lisääntymiskyky ja rodun käyttötarkoitukseen soveltuva luonne sekä rotumääritelmän mukainen ulkomuoto.
- Arkaa, aggressiivista, allergista, atooppista tai muuten kliinisesti sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen missään olosuhteissa.
- Vähintään toisella yhdistelmän vanhemmista on hyväksytty tulos viiräiskoirien metsästyskokeesta.
- Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla astutus hetkellä vähintään 24 kuukauden ikäisiä.

Suomen Spanieliliitto ry:n yleiskokouksen (päivämäärä) hyväksymä PEVISA-ohjelma vuosille 2025–2029 on seuraavanlainen:

- Lonkkaniveldysplasian raja-arvo on B ja kyynäriiveldysplasia 0.
- Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla voimassa virallinen silmätutkimuslausunto, joka on maksimissaan 48 kuukautta vanha.
- Jalostukseen käytettävien koirien maksimi pentumääräksi asetetaan 14 pentua tai kaksi pentuetta. Mikäli toinen pentue ylittää 14 pennun suosituksen, myös ylimenevät rekisteröidään.
- Astutuksen/astumisen jälkeen vaaditaan jälkeläisnäyttö kaksi vuotta. Mikäli jälkeläisissä ei ole havaittu luonteen, metsästysominaisuuksien tai terveyden osalta huomautettavaa, voi yksilöä käyttää uudestaan. Jälkeläisnäyttö koskee sekä narttuja että uroksia.
- Urosten osalta rajoitukset poistuvat koiran täyttäessä kuusi vuotta maksimi pentumäärän ollessa 30 pentua.
- Uusinta yhdistelmien käyttö ei ole sallittua.

Näillä toimenpiteillä halutaan ennaltaehkäistä mahdollisten sairauksien yleistymistä rodussamme. PEVISA-ohjelma sekä Suomen Viiräiskoirakerho ry:n jalostussuosituksot tähtäävät rodun elinvoimaisuuden säilyttämiseen ja riittävän laajan populaatiokoon saavuttamiseen.

1b SAMMANFATTNING PÅ SVENSKA

Wachtelhund eller Tysk spaniel är ursprungligen en tysk ras. Den är en medelstor, ihärdig, stötande hund, som används mångsidigt för jakt på olika viltarter. De senaste åren har wachtelhundens popularitet ökat i Finland främst för att rasen är så mångsidig. Wachtelhundarna hör till rasgrupp 8, rasorganisationen är Finska spanielförbundet och år 2008 grundades Finska Wachtelhundklubben rf. Rasen är fortfarande liten i Finland. År 2023 registrerades ändå ett rekordantal hundar. En stor del av wachtelhundarna i Finland har importerats, så populationen är gemensam för hela Europa.

Rasen är livlig med mycket stor jaktlust och lämpar sig därför inte enbart som sällskapshund. Wachtelhunden är mångsidig och aktiv, och behöver få jobba också utanför jaktsäsongen. Wachtelhunden säljs huvudsakligen åt jägare. År 2023 gjordes en enkät bland hundägare om wachtelhundens jakt och lynne, och där svarade 96,6 % (119/119) att deras hund används för jakt. Som ras är den en utmärkt familjehund som passar bra för många hobbyn. Till sitt lynne är wachtelhunden öppen, vänlig, lättlärd och energisk.

Wachtelhunden har inte förädlats och är en frisk ras. Eftersom rasen ännu är så liten i vårt land, är det viktigt att noga värna om dess hälsa. Störningar i skelettets tillväxt, allergier och atopi är hälsoproblem som man noga måste följa med. Som ras är wachtelhunden utan överdrifter och inga allvarliga hälsorisker vid fortplantning förekommer. I huvudsak brukar parningarna och födslarna förlöpa utan problem och honorna sköter sina valpar väl. Ett exceptionellt stort antal wachtelägare svarade på wachtelhundarnas hälsoenkät år 2023.

Wachtelhundens inavelsgrad har hållits på en bra nivå. Medeltalet av inavelsgraden under senaste tio åren är 1,17 %. Den effektiva populationsstorleken år 2023 är 34, men med noggrant genomtänkt avel, där man så brett som möjligt använder olika individer i populationen, kan siffran höjas till 50, vilket är gränsen för en livskraftig population.

Största utmaningarna med aveln i Finland är rasens knappa avelsurval och den bristfälliga informationen om hundarnas jaktegenskaper. Rasen har egna rasspecifika prov, jaktprov och skogsprov. Hälsoundersökningar på övriga än tilltänkta avelshundar görs ännu bara i liten skala. Vid planering av valpar bör vi försöka undvika redan mycket använda släktlinjer och samma individer i aveln.

För avel bör användas endast hundar med rasspecifika jaktegenskaper, med utmärkt hälsa och med ett rasspecifikt lynne. Aggressiva eller rädda hundar bör ej användas i avel. Ansvaret för rasens framtid och wachtelhundens avelsarbete i Finland är rasorganisationen, föreningen och framförallt uppfödarna.

Finska wachtelhundklubben rf:s avelsrekommendation är:

- Endast hundar med goda jaktegenskaper, normalt reproduktionsbeteende, rasspecifikt lynne, och utseende enligt rasstandardens bör användas för avel.
- En skygg, aggressiv, allergisk, atopisk eller på annat sätt kliniskt sjuk hund får inte användas för avel under några omständigheter.
- Minst en av föräldrarna i kombinationen måste ha godkänt resultat från wachtelhundarnas jaktprov.
- Hundarna som används för avel måste vara minst 24 månader gamla vid parningstillfället.

För perioden 2025-2029 har Finska Spanielklubben rf:s på mötet (datum) godkänt följande PEVISA-program:

- Gränsvärdet för höftledsdysplasi är B och armbågsdysplasi 0.
- Den hund som används för avel måste ha ett giltigt officiellt ögonundersökningsintyg, som högst får vara 48 månader gammalt.
- Maximalt antal valpar för hundar som används för avel är 14 valpar eller två kullar. Om den andra kullen överstiger rekommendationen på 14 valpar, registreras även de överstigande valparna
- Efter parningen krävs en utvärdering av valpkullen under två år. Om avkomman inte visar några anmärkningar angående temperament, jaktegenskaper eller hälsa, kan hunden användas igen. Utvärderingen gäller både tikar och hanar.
- För hanar upphävs begränsningarna när hunden fyller sex år och det maximala antalet valpar är 30 valpar.
- Användning av samma kombinationer är inte tillåten.

Dessa åtgärder syftar till att förebygga uppkomsten av eventuella sjukdomar inom rasen. PEVISA-programmet och Finska Wachtelhundklubben rf:s avelsrekommendationer syftar till att bevara rasens livskraft och uppnå tillräckligt stor populationsstorlek.

2 RODUN TAUSTA

Viiriäiskoira on Saksasta lähtöisin oleva monen riistan koira. Viiriäiskoirilla on rodun kotimaassa pitkä historia, joka ulottuu aina 1800-luvun loppupuolelle saakka.

Rodun jalostuksen katsotaan alkaneeksi vuoden 1890 tienoilla vesikoirien ja spanieleiden kanssa risteytyneiden stoeberer -koirien linjoista. Stoeberer -koirarotu on jo sukupuuttoon kuollut, mutta edelleen Saksan yksi metsästyskoirakategoria on nimetty sen mukaan. Tuohon kategoriaan ainoana koirana kuuluu viiriäiskoira. Rotuna viiriäiskoira on ollut useita kertoja vaarassa hävitä kokonaan, mutta sinnikkäillä ja systemaattisilla toimilla rotu on onnistuttu elvyttämään aina uudestaan ja uudestaan. Jäljelle jääneitä yksilöitä kartoitettiin ympäri Saksaa ja niiden avulla aloitettiin rodun tarkoituksenmukainen jalostustyö.

Viiriäiskoira on tunnustettu rotuna Saksassa vuonna 1903 ja samoihin aikoihin Saksassa perustettiin viiriäiskoirayhdistys eli VDW. Vuonna 1910 VDW laati viiriäiskoiran rotumääritelmän jäljelle jääneiden neljän uroksen ja seitsemän nartun pohjalta. Kaikki nykyään rekisteröidyt viiriäiskoirat polveutuvat näistä yhdestätoista yksilöstä.

Aluksi viiriäiskoirista arvioitiin ainoastaan niiden käyttöominaisuuksia ja vasta vuosikymmeniä myöhemmin rinnalle otettiin arviointia varten terveystutkimukset. Jalostuskoirien röntgentutkimukset tulivat Saksassa pakollisiksi vasta vuonna 1970.

Rodun metsästysominaisuuksia on vaalittu tarkoin ja jalostusvalinnoissa on kiinnitetty huomiota muun muassa haukkuherkkyyteen ja äänen voimakkuuteen. Vaikka viralliset terveystutkimukset ovatkin tulleet pakollisiksi vasta verraten myöhään, on terveyteen silti kiinnitetty huomiota jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Esimerkiksi kivesongelmia, epilepsiaa ja lonkkadysplasiaa ilmenneissä suvuissa, jalostus on kyseisten linjojen kohdalla lopetettu kokonaan. Saksan jalostus on koko ajan tähdännyt nimenomaan jalostamaan hyvästä vielä parempaa ja varhainen puuttuminen, ja toimenpiteet jalostustilanteen parantamiseksi ovat tuottaneet toivottua tulosta.

Nykyään Saksassa, missä rotua kasvatetaan eniten, viiriäiskoira nähdään kokonaisuutena ja sitä arvioidaan metsästysominaisuuksien, terveyden, ulkonäön ja luonteen sekä käsiteltävyyden näkökulmasta. Metsästysominaisuuksien vaalimisen ohessa terveystutkimuksia tehdään muillekin kuin jalostuskoirille.

Viiriäiskoira, 1915

Viiriäiskoiran jalostuksen alkuvaiheilla, jalostukseen käytettiin vain ruskeita koiria, mutta melko pian rotuun tuli myös väri päistärökkö. Vuosikymmenten ajan näitä kahta värimuunnosta jalostettiin erillisinä linjoina ja niillä nähtiin olevan erilaiset metsästysominaisuudet. Ruskeat koirat olivat lähihakuisempia ja päistärököt puolestaan laajahakuisempia ja soveltuvia esimerkiksi jäljestykseen. Nykyään nämä erot eivät ole rodussa merkittäviä, sillä aikojen kuluessa eri värisiä koiria on käytetty keskenään jalostuksessa, väriyypistä riippumatta.

Tiettävästi ensimmäinen viiriäiskoira on tullut Suomeen Ruotsista vuonna 1984. Ensimmäinen pentue Suomessa syntyi 1990. Vuoden 2009 loppuun mennessä Suomessa oli astutettu ainoastaan tuontikoiria. Vuosina 2010–2012 on syntynyt 10 pentuetta, joista neljästä parituksessa yhdistelmien toinen koira on ollut Suomessa syntynyt. Vuosina 2013–2023 Suomessa on syntynyt 61 pentuetta.

3 JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Viiriäiskoira kuuluu spanieleiden yhteisen rotujärjestön, vuonna 1964 perustetun Suomen Spanieliliiton alaisuuteen. Suomen Viiriäiskoirakerho ry on perustettu vuonna 2008, jolloin yhdistyksen jäseniä oli 14. Vuonna 2018 jäseniä oli 64. Tällä hetkellä, vuonna 2023 jäseniä on yhteensä 114.

Suomen Viiriäiskoira kerho ry:n tavoitteena on ylläpitää ja vaalia pienen populaation terveyttä sekä metsästysominaisuuksia, järjestää ja kehittää koetointia, tarjota jäsenilleen tapahtumia ja kannustaa heitä osallistumaan kerhon toimintaan. Kerho opastaa jäseniään muun muassa koirien ulkomaantuonnissa, kokeisiin ja näyttelyihin osallistumisessa sekä erilaisissa ongelmatilanteissa.

Kerho vaalii ja ohjaa rodunjalostusta ja pyrkii kaikin mahdollisin keinoin torjumaan rodun terveydentilaa uhkaavien perinnöllisten sairauksien ja vikojen ja muiden eläinsairauksien yleistyminen rodussa sekä tiedottamaan jäseniään näistä.

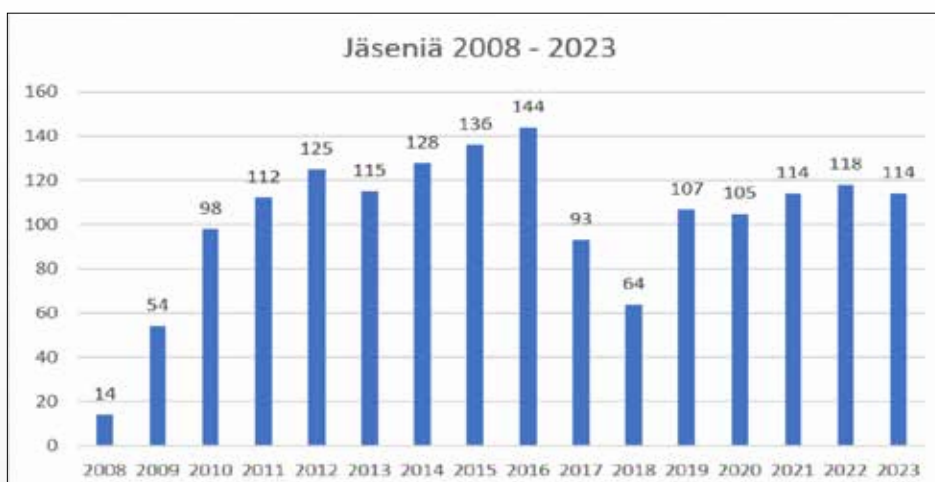
Suomen Viiriäiskoirakerho ry:n hallitukseen kuuluu seitsemän henkilöä. Kerhon toimintaa ohjaavat jalostus- ja koe- ja kilpailutoimikunnat. Jalostustoimikuntaan kuuluu 6 henkilöä. Jalostustoimikunnan tehtävänä on määritellä rodun jalostuksen tavoitteet, seurata

rodun tilaa ja kehitystä sekä jakaa tietoa rodusta ja sen terveydestä sekä laatia raamit jalostukselle.

Koe- ja kilpailutoimikunnassa on tällä hetkellä 5 henkilöä. Toimikunnan tavoitteena on tarkastella koesääntöjä kriittisesti ja esittää kehitysehdotuksia hallitukselle, järjestää vuotuinen viiriäiskoirien erikoisnäyttely sekä ohjata ja tukea jäseniä käyttämään koiriaan näyttelyissä, kehittää ja tukea koetointia sekä kouluttaa lisää ylituomareita, palkintotuomareita ja muita koetoimihenkilöitä, jotta koetointia olisi tarjolla tasapuolisesti ympäri Suomea.

Suomen Viiriäiskoirakerho ry:n tavoitteena on toimia kaksikielisenä, suomi ja ruotsi, kerhona niin pitkälle kuin mahdollista. Niin hallituksessa kuin toimikunnissakin on molempia kieliä käyttäviä henkilöitä, jolla pyritään mahdollistamaan jäsenten sujuva kommunikointi kerhon asioissa omalla äidinkielellään.

Jäsenmäärä 2008–2023

(Suomen Viiriäiskoirat ry tilastotieto)

Suomen Viiriäiskoirakerho ry:n tavoitteena on ylläpitää ja vaalia pienen populaation terveyttä sekä metsästysominaisuuksia, järjestää ja kehittää koetointia, tarjota jäsenilleen tapahtumia ja kannustaa heitä osallistumaan kerhon toimintaan. Kerho opastaa jäseniään muun muassa koirien ulkomaantuonnissa, kokeisiin ja näyttelyihin osallistumisessa sekä erilaisissa ongelmatilanteissa. Kerho vaalii ja ohjaa rodunjalostusta ja pyrkii kaikin mahdollisin keinoin torjumaan rodun terveydentilaa uhkaavien perinnöllisten sairauksien ja vikojen ja muiden eläinsairauksien yleistymisen rodussa sekä tiedottamaan jäseniään näistä.

Suomen Viiriäiskoirakerho ry:n hallitukseen kuuluu seitsemän henkilöä. Kerhon toimintaa ohjaavat jalostus- ja koe- ja kilpailutoimikunnat. Jalostustoimikuntaan kuuluu 6 henkilöä. Jalostustoimikunnan tehtävänä on määritellä rodun jalostuksen tavoitteet, seurata rodun tilaa ja kehitystä sekä jakaa tietoa rodusta ja sen terveydestä sekä laatia raamit jalostukselle.

Koe- ja kilpailutoimikunnassa on tällä hetkellä 5 henkilöä. Toimikunnan tavoitteena on tarkastella koesääntöä kriittisesti ja esittää kehitysehdotuksia hallitukselle, järjestää vuotuinen viiriäiskoirien erikoisnäyttely sekä ohjata ja tukea jäseniä käyttämään koiriaan näyttelyissä, kehittää ja tukea koetoimintaa sekä kouluttaa lisää ylituomareita, palkintotuomareita ja muita koetoimihenkilöitä, jotta koetoimintaa olisi tarjolla tasapuolisesti ympäri Suomea.

Suomen Viiriäiskoirakerho ry:n tavoitteena on toimia kaksikielisenä, suomi ja ruotsi, kerhona niin pitkälle kuin mahdollista. Niin hallituksessa kuin toimikunnissakin on molempia kieliä käyttäviä henkilöitä, jolla pyritään mahdollistamaan jäsenten sujuva kommunikointi kerhon asioissa omalla äidinkielellään.

4 RODUN NYKYTILANNE

Vuositilasto – rekisteröinnit 1988–2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)	79	41	49	35	28	22	18	44	21	24
Tuonnit	12	14	8	13	19	7	10	3	5	7
Rekisteröinnit yht.	91	55	57	48	47	29	28	47	26	31
Pentueet	12	8	8	9	5	3	2	5	3	4
Pentuekoko	6,6	5,1	6,1	3,9	5,6	7,3	9	8,8	7	6
Kasvattajat	10	7	6	8	5	3	2	4	3	4
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	10	8	6	9	4	3	2	5	3	4
- kotimaiset	4	1		2		2		3	1	2
- tuonnit	6	6	6	7	2	1	1	1	2	1
- ulkomaiset	0	1	0	0	2	0	1	1	0	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 2 kk	3 v 8 kk	3 v 7 kk	4 v 3 kk	4 v 7 kk	6 v 1 kk	3 v 1 kk	5 v 9 kk	4 v 11 kk	3 v 9 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	12	8	7	9	5	3	2	5	3	4
- kotimaiset	6	5	5	6	2		1	2	2	
- tuonnit	6	3	2	3	3	3	1	3	1	4
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 1 kk	4 v 1 kk	4 v 5 kk	4 v 4 kk	3 v 4 kk	2 v 6 kk	3 v 2 kk	4 v 7 kk	4 v 11 kk	4 v 11 kk
Isot	20	15	11	18	9	6	4	10	5	8
Isotit	19	14	11	14	9	6	4	10	5	8
Sukusiitosprosentti	1,09 %	0,51 %	0,59 %	0,66 %	0,46 %	4,09 %	0,00 %	0,69 %	2,53 %	1,11 %

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/firmJalostustilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 8.1.2024)

Vuositilasto – jalostuspohja 2014–2023

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Per vuosi										
- pentueet	12	8	8	9	5	3	2	5	3	4
- jalostukseen käytetyt eri urokset	10	8	6	9	4	3	2	5	3	4
- jalostukseen käytetyt eri nartut	12	8	7	9	5	3	2	5	3	4
- isot/emät	0,83	1	0,86	1	0,8	1	1	1	1	1
- tehollinen populaatio	15 (62%)	11 (69%)	9 (56%)	12 (67%)	6 (60%)	4 (67%)	3 (75%)	7 (70%)	4 (67%)	5 (62%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0	0,04	0	0,21	0,17	0,31	0,15	0,07	0	0,19
- nartuista käytetty jalostukseen	0	0,04	0	0,21	0,18	0,38	0,13	0,25	0,07	0,33
Per sukupolvi (4 vuotta)										
- pentueet	37	30	25	19	15	13	14	14	14	13
- jalostukseen käytetyt eri urokset	24	22	18	16	12	12	12	11	11	10
- jalostukseen käytetyt eri nartut	26	22	17	14	11	10	9	9	11	10
- isot/emät	0,92	1	1,06	1,14	1,09	1,2	1,33	1,22	1	1
- tehollinen populaatio	34 (46%)	29 (48%)	23 (46%)	19 (50%)	15 (50%)	14 (54%)	13 (46%)	13 (46%)	15 (54%)	13 (50%)
- uroksista käytetty jalostukseen	0,04	0,1	0,14	0,2	0,15	0,12	0,1	0,13	0,15	0,17
- nartuista käytetty jalostukseen	0,05	0,1	0,17	0,22	0,24	0,21	0,21	0,21	0,15	0,19

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/firmJalostustilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 8.1.2024)

Suomessa on tällä hetkellä (27.10.2023) rekisteröity 662 viiriäiskoiraa. Kannan todellista määrää on vaikea arvioida, koska rodussamme tehdään hyvin vähän ilmoituksia koiran menehtymisestä ja kuolinsyistä. Esimerkiksi vuosien 2018–2022 välisenä aikana on rekisteröity 236 koiraa. Tänä vuonna 10/ 2023 mennessä on rekisteröity 79 pentua ja kahdeksan tuontikoira. Kiinnostus viiriäiskoirien kasvattamiseen on vuosien myötä lisääntynyt. Kennelliiton rekisterissä vuonna 2023 on 10 kasvattajaa, joiden kasvattajasi-toumus on voimassa.

Pentueiden koko vuosien 2020 ja 2023 välisenä aikana on ollut 1–10 pentua. Tänä aikana on syntynyt neljä pentuetta, joissa rekisteröity vain yksi pentu. Näistä kolme syntyi keväällä 2020. Vuosina 2021 ja 2022 syntyi kumpanakin vuonna yksi kymmenen pennun pentue.

Pienilukuisissa roduissa suositeltava yläraja yksittäisen koiran jälkeläismäärälle on 2–3 pentuetta tai 5 % laskettuna neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Tämän mukaan viiriäiskoirille suositeltava pentumäärä olisi 13 pentua, 2 pentuetta/narttu, keskimääräisen pentuekoon ollessa 6,1.

Koiran jälkeläisten käytöllä jalostukseen on suurempi vaikutus populaatioon kuin sen omien jälkeläisten määrällä. Vaikka koiralla olisi suuri määrä jälkeläisiä, sen vaikutus kantaan jää pieneksi, jos nämä jälkeläiset eivät lisäänty. Suositeltava yläraja toisen polven jälkeläismäärälle on kaksi kertaa niin suuri kuin ensimmäisen polven jälkeläisissä. Viiriäiskoirilla tämä tarkoittaa 26 pennunpentua.

Rotu on edelleen harvalukuinen mutta rekisteröintimäärät ovat kasvussa. Vuoteen 2018 verrattuna

rekisteröintimäärät ovat kasvaneet kolminkertaiseksi. Vuonna 2023 koiria on rekisteröity ennätyksellinen määrä.

Vuosien 2018–2023 välisenä aikana on rekisteröity 251 Suomessa syntynyttä pentua. Suomessa syntyneistä pentueista suurin osa on tuontikoirien jälkeläisiä tai toinen osapuoli on tuontikoira. Yhteensä tällä ajankaksolla on syntynyt 24 pentuetta, joista vain kolme on Suomessa syntyneistä koirista.

Suomessa syntyneiden koirien paritukset 2013–2023:

2020 Finnfajter Conrad / Finnfajter Bianca (4 pentua)

2023 Pahasillan Arne / Brozhunters Sidney (7 pentua)

2023 Pahasillan Bruno / Brozhunters Savannah (7 pentua)

Vuonna 2020 syntyneiden Finnfajter Conradin ja Finnfajter Biancan jälkeläinen Timjan on saanut neljä pentua.

Vuonna 2023 toteutetun viiriäiskoirien terveystarkastuksen (Liite 1) perusteella voidaan todeta, että koirakan-nastamme on suhteellisen terve. Vastauksista ei ilmennyt mitään ennalta-arvaamatonta. Suurin osa koirakan-nastamme on metsästyskäytössä ja viiriäiskoiria myydään vain metsästäviin koteihin. Rotu on säilynyt alkuperäisen käyttötarkoituksensa kaltaisena.

4.1 Populaation rakenne ja jalostuspohja

Mitä laajempi geneettinen pohja on ja mitä monipuolisemmin rodun yksilöitä käytetään jalostukseen, sitä hyväkuntoisempaan rodun kanta säilyy. Kannan tulisi sisältää mahdollisimman paljon toisilleen erisukuisia

Taulukko: Pentujen lukumäärät vuosina 2020–2023

<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmPentueet.aspx?R=104&A=2023> otettu 29.10.2023

koiria ja näitä tulisi käyttää jalostukseen mahdollisimman monipuolisesti ja tasaisesti. Sukusiitoksen lisääntyessä vähenee geneettinen muuntelu, jolloin väistyvät haitalliset geenialleelit pääsevät yleistymään rodun kannassa ja riski perinnöllisten vikojen ja sairauksien yleistymiselle kasvaa.

Laaja geenipohja lisää monimuotoisuutta etenkin ominaisuuksissa, joiden periytymisaste on alhainen, kuten esimerkiksi hedelmällisyys, elinvoimaisuus, elinikä ja metsästysominaisuudet. Korkean periytymisasteen ominaisuuksiin kuten esimerkiksi ääniarkuus, iho-ongelmat (atopia) ja kasvuhäiriöt, on reagoitava nopeasti rodun sisällä.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2–3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään 4 vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalla kuin 20–50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi olla pienilukuisissa roduissa korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4–6 % laskettuna 4 vuoden rekisteröinneistä. (NMT, Katariina Mäki. 5.8.2013. Kennelliitto.fi)

Viiriäiskoiralla on Suomessa geneettisesti pieni kanta eli lisääntyviä uroksia on alle 25 ja lisääntyviä narttuja alle 50 yksilöä. 11 urosta on käytetty tuottamaan 50 % ajanjakson 2013–2023 pennuista.

Näin pienen populaation ollessa kyseessä Suomessa, ja suhteessa suuren määrän populaatiosta ollessa tuontikoiria, on tärkeää tarkastella geenipohjaa kokonaisuutena Euroopan alueella. Kaiken kaikkiaan Ruotsista on tuotu koiria eniten (99 yksilöä). Kennelliiton rotujärjestöaineiston perusteella seuraavaksi eniten koiria on tuotu Saksasta (57 yksilöä). Lisäksi Suomeen on tuotu muutamia koiria Tšekistä (4) ja Puolasta (9). Tšekistä on tuotu 3 narttua ja 1 uros. Uros on yhden nartun täysveli. Näillä kaikilla neljällä tšekkiläisellä tuontikoiralla on yhteinen isoäiti. Yhtä nartuista on Suomessa käytetty jalostukseen ja sillä on 20 pentua ja 14 pennunpentua. Puolasta tuoduista koirista 3 narttua on keskenään täyssisaruksia. Viidellä Puolasta tuodulla koiralla on sama emä. Neljällä näistä on yhteensä 29 pentua Suomessa ja 4 pennunpentua. Viiriäiskoiria on kuitenkin rotuna maailmanlaajuinen ja Suomeen on saatavilla uutta jalostusmateriaalia ulkomailta. Kaikkialla, missä viiriäiskoiria harrastetaan, niitä käytetään ensisijaisesti metsästyskoirina. Saksassa ja Ruotsissa viiriäiskoiria rekisteröidään vuosittain Suomen kokonaiskoiramäärään verrattuna huomattavasti enemmän kuten alla oleva taulukko osoittaa. Euroopan turvallisuustilanne vaikuttaa astutusmääriin etenkin Saksassa. Kasvattajilta saatujen tietojen perusteella astutusten määrä on normaalia pienempi, koska maailman taloustilanne aiheuttaa epävarmuutta myös koirankasvatukseen.

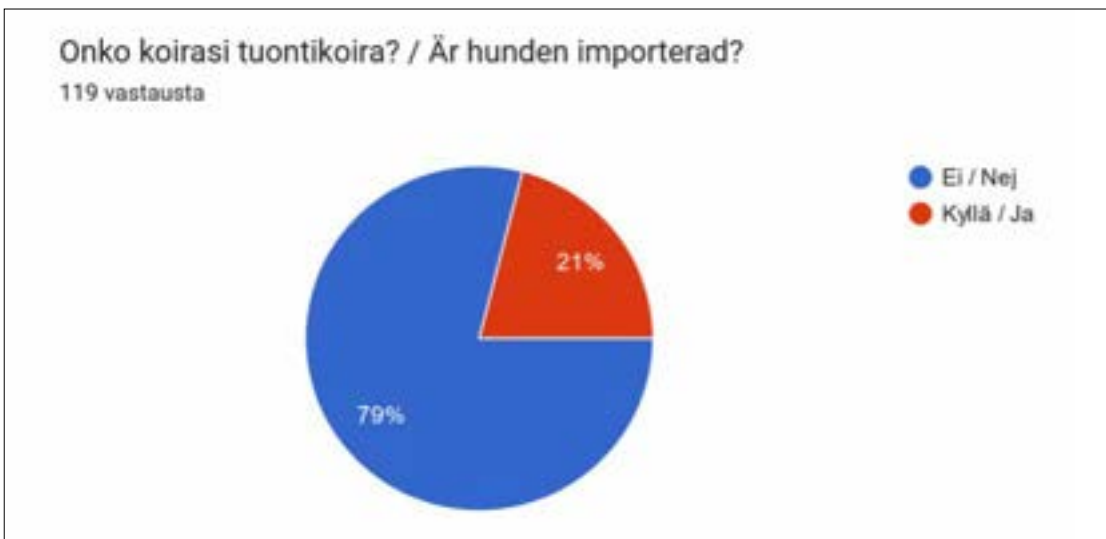

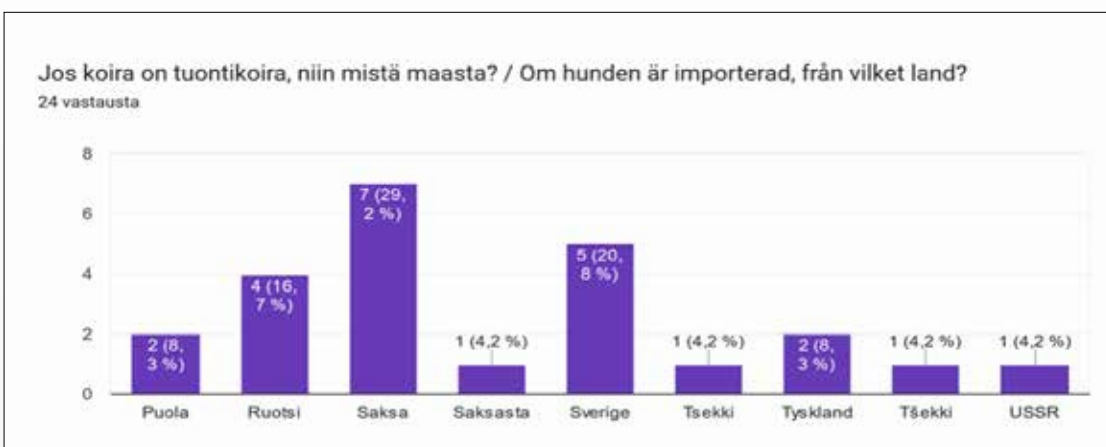
Rekisteröinnit Euroopassa v. 2019–2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Saksa	630	581	663	544	311
Ruotsi	423	502	584	468	347
Tšekki	252	243	243	302	271
Norja	21	13	25	36	26

Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekyselyyn vastanneista (119/119) 21 % ilmoittaa koiransa olevan tuontikoiria.

Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023

Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023

Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekyselystä (2023) käy ilmi, että vastanneista (24/119) 29,2 % omistaa Saksasta tuodun koiran ja 16,7 % Ruotsista tuodun. Nämä ovat selkeästi suosituimmat tuontimaat, mikä ilmeni myös Suomen Kennelliiton rotujärjestöaineistosta.

Pienessä populaatiossa on olennaista miettiä kannan geneettistä kokoa, joka määräytyy jalostukseen käytettävien sukulinjojen sekä koirien lukumäärän ja sukupuolijakauman perusteella. Geenipohjan laajentamisessa on oleellista käyttää sellaisia koiria, joiden sukulinjoja ei entuudestaan ole kannassamme. Suomessa on jo pidemmän aikaa ymmärretty, että viiriäiskoirakannan monimuotoisuutta on pyrittävä turvaamaan esimerkiksi tuomalla pentuja eri maista. Ulkomaalaisten jalostusurosten käyttäminen suomalaisille nartuille on kuitenkin vähäistä.

Tällä hetkellä suurin ongelma viiriäiskoiran jalostuspohjan monimuotoisuuden lisäämisessä on samojen uroslinjojen käyttö usealle eri nartulle ilman jälkeläisnäytön arvioimista. Jälkeläisnäyttö on ensiarvoisen tärkeää välttääksemme varhaisessa vaiheessa esiin tulevien sairauksien ja vikojen esiintymisen rodussamme. Siitoskoiran arvo näkyy vasta sen jälkeläisissä! Vaihtoehtoisina keinoina jalostuspohjan laajentamiselle voisi olla sperman tuonti ulkomailta tai kaksoisastutuksen käyttö. Kaksoisastutuksella tarkoitetaan sitä, kun

nartun astuu saman kiiman aikana useampi uros. Tällöin pentueelle on tehtävä polveutumisen varmistus ennen rekisteröintiä.

Sukusiitos tarkoittaa toisilleen sukua olevien eläinten lisääntymistä keskenään. Sukusiitos voidaan laajasti määritellä yhdistelmäksi, jossa paritettavien koirien välinen sukulaisuus on suurempi kuin rodussa keskimäärin. Sukusiitoksena voidaan pitää myös serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskejä perinnöllisten sairauksien esilletuloon. Sukusiitosaste eli sukusiitos%, on todennäköisyys sille, että yksilön satunnaisesti valittu geenipooli sisältää kaksi identtistä kopiota, joista toinen on kulkeutunut yksilölle isän ja toinen emän kautta. (Koiranjalostus-perinnöllisyyden ja jalostuksen perusteet, Katariina Mäki & Salme Mujunen)

Suomen Kennelliiton ohjeistuksen mukaan syntyvän pentueen sukusiitosasteen ei tulisi ylittää 6,25 % viidellä sukupolvella laskettuna.

Sukusiitosprosentin kehitys Suomessa vuosina 2008–2023

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmJalostustilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Vuoden 2018 korkean sukusiitosasteen aiheuttaa Yorik vom Hopfenhof im Goldenen Grund ja Aurika vom Hopfenhof im Goldenen Grund välinen pentue, jonka sukusiitosaste viidellä sukupolvella laskettuna 7,03 %.

Sukusiitosasteen luku on todellisuudessa isompi tarkasteltaessa ulkomaisia koiria, koska sukutaulujen tiedot ovat vaillinaisia puutteellisen sukupolvitiedon johdosta.

Tärkein asia sukusiitosasteen nousun hillitsemisessä, on yksittäisen yksilön runsaan jalostuskäytön välttäminen. Tehokkaita keinoja on mm. mahdollisimman monen koiran käyttäminen jalostukseen edellytyksenä yksilön terveys ja muut ominaisuudet, sekä jalostuskoirien keskinäisen sukulaisuuden minimointi.

Sukukatkeroin on laskennallinen luku, joka ilmoittaa kuinka suuri osuus tiedossa olevista esivanhemmista on eri koiria. Kun sama vanhempi esiintyy sukutaulussa useamman kerran, tapahtuu niin sanottua sukukatoa. Mitä lähemmäksi nollaa koiran sukukatkeroin menee, sitä pienempi on sen saama geenivarianttien määrä. (Kirsi Sainio luentomuistiinpanot. Pienen populaation jalostus 23.10.2023). Sukukatkeroin lasketaan halutulle sukupolvimäärälle ja se voi saada arvoja 0–1. Koiran sukukatkeroin näkyy jalostustietojärjestelmässä klikkaamalla koiran sukusiitosastetta.

Yksittäisellä yksilöllä voi sukusiitosaste olla nolla, vaikka sen molemmat vanhemmat olisivat sukusiitettuja, mutta eivät sukua toisilleen.

Tehollinen populaatio kuvaa rodun monimuotoisuutta. Kannan geneettistä rakennetta kuvataan tehollisen populaation käsitteellä. Mitä pienempää osaa rodun kannasta käytetään jalostukseen, sitä pienempi tehollinen populaatiokoko on. Puolestaan kannan geneettinen pohja pienenee ja sisäsiitoksen riskit kasvavat suhteessa siihen, mitä pienempi populaatiokoko on. Ideaalisimmassa tilanteessa yhtä suurta osaa populaation nartuista ja uroksista käytetään jalostukseen. Vaikka muutamia uroksia käytettäisiin sadoille nartuille, ei tehollinen populaatiokoko siitä huolimatta suurene merkittävästi.

Tehollisen populaatiokoon tulisi minimissään olla yli 50 jotta elinvoimaisuus säilyy. Viiriäiskoiron tehollinen populaatio Suomessa on 34. Se on yli kaksinkertaistunut vuodesta 2018 lähtien, sen ollessa silloin 14.

Eli suunta on oikea mutta oikeilla ja mahdollisimman laajapohjaisilla jalostusvalinnoilla on suuri merkitys. Kannan rakenteeseen vaikuttaa koiran omaa jälkeläismäärää enemmän sen myöhempien sukupolvien jälkeläismäärä.

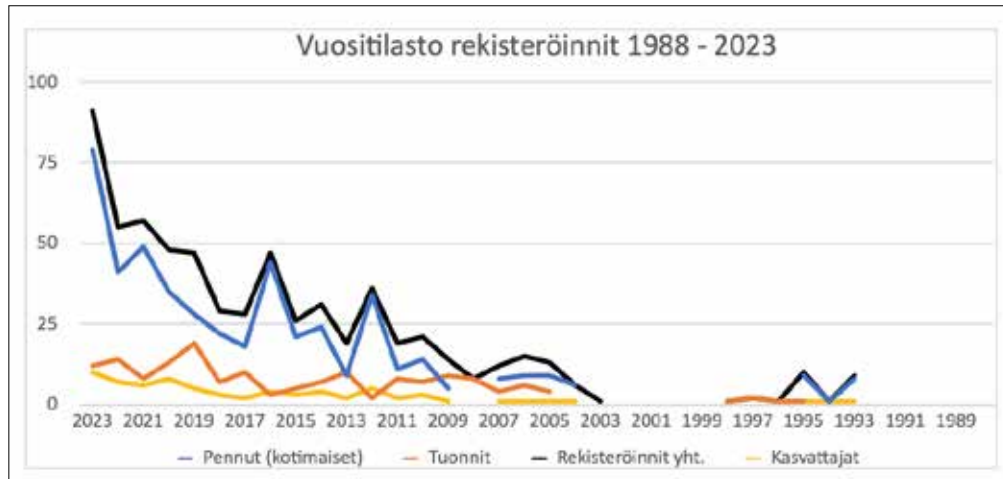

<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmJalostustilastot.aspx?R=104&Lang=fi>

Vuositilastot - rekisteröinnit

Taulukko 1.

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmJalostustilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmJalostustilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Keskimääräinen jalostuskäytön ikä on pysynyt sopivana eikä liian nuoria koiria ole käytetty jalostukseen. Suomen Viiräskoirakerho ry:n suositus on, että alle 24 kuukauden ikäisiä koiria ei käytetä jalostukseen, sillä hyvin nuorten koirien käyttö on etenkin terveyden suhteen riski. Nuorten koirien ja niiden sisarusten varhainen käyttö jalostukseen lisää perinnöllisten vikojen ja sairauksien lisääntymisen riskiä

kannassa. Nuorten koirien jälkeläisten seuraavan sukupolven jälkeläisten käyttö jalostukseen ei anna riittävästi aikaa arvioida koirien ominaisuuksia riittävän laajalti. Yli 2-vuotiaan terveydentilasta, luonteesta ja käyttöominaisuuksista sekä soveltuvuudesta seuraavan sukupolven vanhemmaksi katsotaan olevan jo riittävän paljon näyttöä.

Taulukko 2. Vuosina 2014–2023 runsaimmin käytetyt 20 urosta (syntymävuoden mukaan, jtj)

#	Uros	Synt. aika	Tilastointiaikana				Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueit a	Pentuja	%-osuus	kumula t. %	Pentueit a	Pentuj a	Pentueit a	Pentuj a
1	LORD VOM LAUTESTROM	2018	4	26	7,20%	7%	0	0	4	26
2	BASCO VOM HOPFENHOF IM GOLDENEN GRUND	2017	3	24	6,65%	14%	1	7	3	24
3	YORIK VOM HOPFENHOF IM GOLDENEN GRUND	2012	3	18	4,99%	19%	3	20	3	18
4	BEN VOM BERNSTEINAUGE	2018	2	17	4,71%	24%	0	0	2	17
5	NUGGET VOM JUNKERNHOF	2009	2	17	4,71%	28%	3	20	2	17
6	BROZHUNTERS DEAR DOUGLAS	2013	2	16	4,43%	33%	8	26	2	16
7	SÄCKE	2009	2	14	3,88%	37%	3	13	3	22
8	AGUS Z CZAROWNEJ KNIĘ	2014	2	14	3,88%	40%	1	4	2	14
9	CONGRATZ AND YAGOS JOKER	2020	2	12	3,32%	44%	0	0	2	12
10	ILKO VON RUSTENS	2019	2	12	3,32%	47%	0	0	2	12
11	RISTO VOM JUNKERNHOF	2017	2	12	3,32%	50%	1	7	2	12
12	REMU	2011	1	10	2,77%	53%	1	4	1	10
13	LEO VOM LAUTESTROM	2018	2	10	2,77%	56%	0	0	2	10
14	WACHTELORPETS MIO	2020	1	10	2,77%	59%	0	0	1	10
15	CONGRATZ OG HEROS ODEN	2014	1	9	2,49%	61%	2	14	1	9
16	SÖDRA GAMLAS CAPO	2016	2	9	2,49%	64%	0	0	2	9
17	KANTEBORG'S HELIX	2014	1	9	2,49%	66%	1	5	1	9
18	AMARANT	2006	1	8	2,22%	68%	3	5	2	10
19	TAMMENKOLON JAROMIR	2019	1	8	2,22%	71%	0	0	1	8
20	IGELMYRANS BACCO	2009	1	8	2,22%	73%	0	0	1	8

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmJalostustilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

11 urosta on tarvittu tuottamaan 50 % ajanjakson pennuista.

Taulukko 3. Vuosina 2014–2023 runsaimmin käytetyt 20 narttua (syntymävuoden mukaan, jti)

#	Narttu	Synt - aika	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueit a	Pentuj a	%-osuus	Pentueit a	Pentuj a	Pentueit a	Pentuj a
1	AURIKA VOM HOPFENHOF IM GOLDENEN GRUND	2016	5	42	11,63%	3	19	5	42
2	PIA II VOM DREIANNEN	2015	5	25	6,93%	5	30	5	25
3	ILZE ANY-BON	2014	2	20	5,54%	5	14	2	20
4	ASTA	2014	2	19	5,26%	3	18	2	19
5	SKRÄLLAN	2009	2	18	4,99%	0	0	2	18
6	BROZHUNTERS PRETTY PIRAYA	2018	3	16	4,43%	0	0	3	16
7	TIMJAN	2020	2	15	4,16%	4	20	3	16
8	RYSSÄKOSKEN MAHLA	2018	2	15	4,16%	0	0	2	15
9	XENDI VOM SPITTERGRUND	2010	2	14	3,88%	3	13	3	22
10	FINNFAJTER DIANA	2017	2	14	3,88%	1	7	2	14
11	NUSS AUS DER MEUTE	2014	2	13	3,60%	3	19	2	13
12	EEVI VOM WISENTWALD	2019	2	12	3,32%	0	0	2	12
13	MERLE VOM LAUERHOLZ	2017	2	10	2,77%	0	0	2	10
14	CEDRA Z CZAROWNEJ KNIEI	2018	1	8	2,22%	0	0	1	8
15	TIMJAN	2020	1	8	2,22%	0	0	1	8
16	KATJA VOM DIEMTAL	2018	1	8	2,22%	0	0	1	8
17	LÄGLANDETS SALZA	2020	1	8	2,22%	0	0	1	8
18	HAMMARSTIGEN'S DAIM	2008	1	7	1,94%	5	29	2	14
19	HIIDENLOUKON HIILI	2020	1	7	1,94%	0	0	1	7
20	HEIDRUN VOM EBERSBURGER HOLZ	2017	1	7	1,94%	1	8	1	7

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmJalostustilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Jalostuskoirien, urosten ja narttujen käyttömäärät ovat Suomessa pysyneet melko maltillisina, muutamia suosituksiin nähden liikaa käytettyjä yksilöitä lukuun ottamatta. Viiräiskoirilla isä/emä -suhde on hyvällä tasolla, sen ollessa 0,8–1 eli jalostukseen on käytetty tasaisesti molempia sukupuolia.

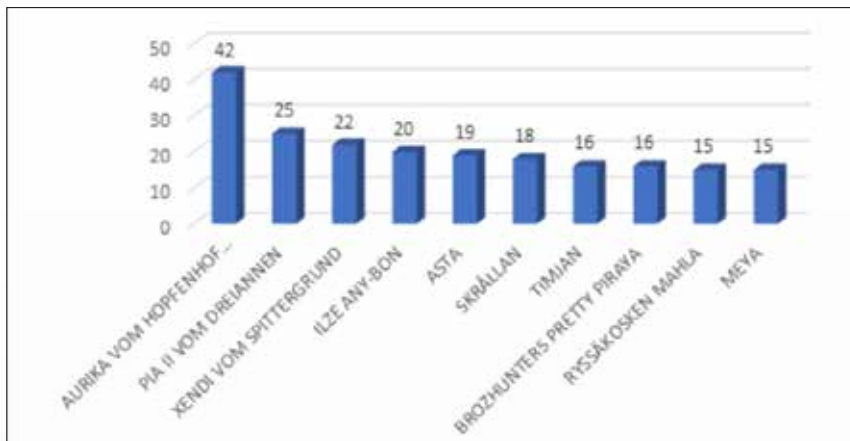
Uroksen käytön tulisi aina olla suhteutettuna populaation kokoon. Kymmenen vuoden ajalla tarkasteltuna liikaa käytettyjä uroksia Suomessa ovat Lord vom Lautestrom (s.2018), jolla on 26 pentua ja Basco vom Hopfenhof im Goldenen Grund (s.2017), jolla on pentuja 24 ja 7 pentua toisessa polvessa. Sacke (s. 2009), jolla on 22 pentua ja toisessa polvessa 13 pentua. Sacken viimeisin pentue syntyi vuonna 2015 ja on EJ-rekisterissä, sillä sitä käytettiin jalostukseen vasten Suomen Viiräiskoirakerho ry:n silloista jalostusohjetta. PEVISA, joka oli voimassa 1.1.2014-31.7.2017 rajoitti jälkeläismäärän 14 pentuun. Vuonna 2012 syntyneellä Yorik vom Hopfenhof im Goldenen Grundilla on 18 pentua ja 20 pentua toisessa polvessa. Näillä kaikilla edellä mainituilla uroksilla on kolme tai neljä pentuetta. Lisäksi samasta sukulinjasta ovat Yorik ja Basco, koska Yorik on Bascon isä. Siitokseen on myös kerran käytetty Connor von Hopfenhof im Goldenen Grundia, jonka isoäiti on nartuista eniten käytetyn Aurika vom Hopfenhofin emä.

Vuonna 2013 syntyneellä Dear Douglasilla ja vuonna 2009 syntyneellä Nugget Vom Junkkernhoffilla on melko runsas toisen polven jälkeläismäärä. Edellä mainitulla pennunpentuja on 26 ja jälkimmäisellä 20.

Suosituksiin nähden liikaa käytettyjä narttuja ovat vuonna 2016 syntynyt Aurika vom Hopfenhof im Goldenen Grund, jolla on 5 pentuetta, yhteensä 42 pentua ja 19 pennunpentua. Vuonna 2015 syntyneellä Pia II vom Dreiannenilla on 5 pentuetta, yhteensä 25 pentua ja pennunpentuja yhteensä 30. Xendi Vom Spittergrundilla (s. 2010) on 22 pentua ja 13 toisen polven jälkeläistä. Xendin viimeisin pentue on syntynyt 2015 ja pennut ovat EJ-rekisterissä, koska sitä käytettiin jalostukseen vasten Suomen Viiräiskoirakerho ry:n silloista jalostusohjetta. PEVISA, joka oli voimassa 1.1.2014-31.7.2017 rajoitti jälkeläismäärän 14 pentuun.

Aikaisemmista astutuksista toisen polven jälkeläismäärissä suurimpia lukuja saadaan vuonna 2014 syntyneelle Ilze Any-Bonille (14 pennunpentua), vuonna 2014 syntyneelle Nuss aus der Meutelle (19 pennunpentua) ja vuonna 2014 syntyneelle Astalle (18 pennunpentua). Toisen polven suositusmäärä on 10 % neljän vuoden rekisteröintimäärästä eli tällä hetkellä 25 pentua. Suomessa tämän suosituksen ylittävät vain hyvin harvat yksilöt.

Pentuja

Viiräiskoirien jalostuspohjaa kaventaa etenkin yksit-
täisten koirien liiallinen käyttö ja Suomessa olevien
sukulinjojen vähäisyys. Rodun kokonaismäärä maail-
malla on kuitenkin suuri, joten rodun jalostuspohjaa on
Suomessa mahdollista monipuolistaa tuomalla koiria
ulkomailta sellaisista sukuhaaroista, joita maassamme
ei ole. Tällä hetkellä viiräiskoirien PEVISA:an, joka on
voimassa 31.12.2024, saakka ei ole kirjattu jälkeläis-
määrärajoituksia, mutta siinä kielletään uusintayh-

distelmien käyttäminen. 1.1.2025 PEVISA:an tullaan
hakemaan muutosta, jolloin vaaditaan muun muassa
jälkeläisnäytön odottaminen. Tällä toimenpiteellä pyri-
tään ylläpitämään ja lisäämään perinnöllistä monimuo-
toisuutta sekä estämään esimerkiksi kasvuhäiriöiden
ja muiden sairauksien yleistymisen rodussamme.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmän mukaan viiriäiskoiria on eloisa ja erittäin innokas metsästyskoira. Se on ystävällinen ja itsevarma, hyvin oppivainen ja sopeutuvainen koira, joka ei ilmennä hermostuneisuutta eikä lainkaan aggressiivisuutta. Viiriäiskoiralla on voimakas riistavietti, suuri jäljestysinto ja jäljestysvarmuus, hyvä hajuaisti, luotettava haukku, halu noutaa ja työskennellä vedessä sekä kovuutta ja taipumusta pienpetotyöskentelyyn. Oikealla koulutuksella viiriäiskoiralla on kyky metsästää itsenäisesti, mutta kuitenkin hallinnassa. Se on luotettava verijäljellä, toimii ylösajavana ja noutavana monipuolisena metsästyskoirana tiheäkasvuisessa maastossa ja vedessä. Seisontataipumukseen ei ole jalostuksessa kiinnitetty huomiota. Viiriäiskoiran käyttäytymiseen ja käyttötarkoitukseen liittyviä hylkääviä virheitä ovat viiraisuus ja liiallinen arkuus sekä ampuksen tai riistan pelko.

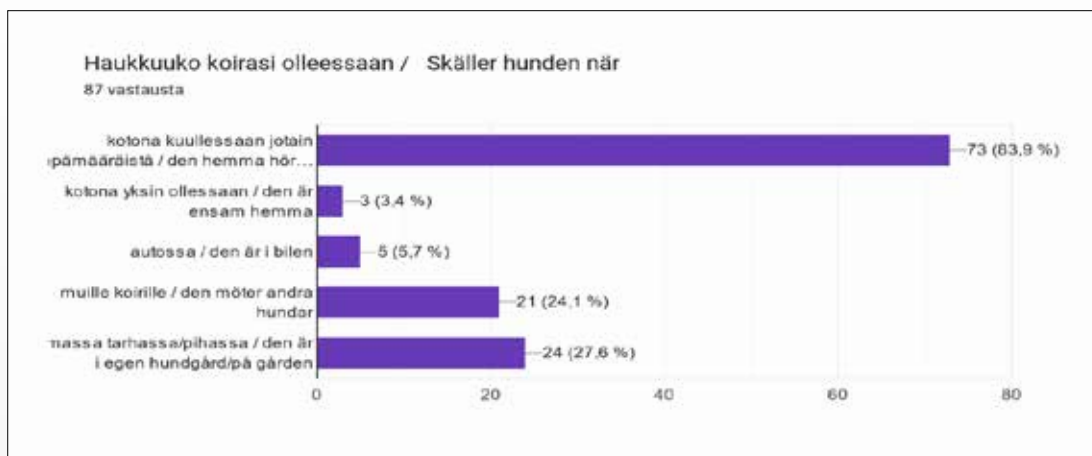
Vuosina 1998–2023 viiriäiskoiria on osallistunut luonnetestiin 5 koiraa, jotka kaikki ovat saaneet tuloksen yli +75. Kolme koirasta on ollut laukausvarmoja (+++), yksi laukauskokematon (++) ja yksi laukausaltis (-). MH-luonnekuvaukseen on osallistunut vain yksi viiriäiskoiria.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivit- täistilanteissa

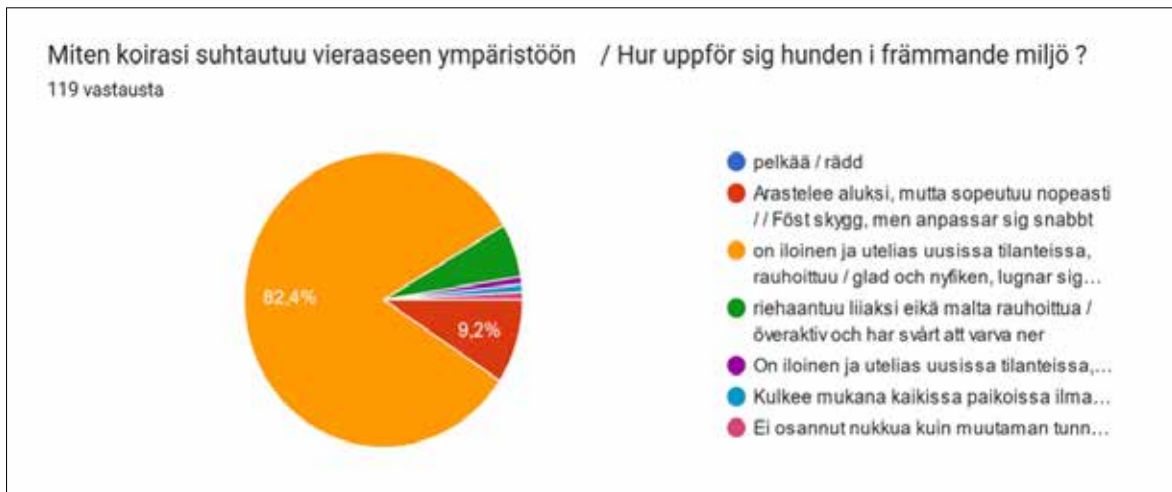
Viiriäiskoiria on luonteeltaan sosiaalinen, peloton, älykäs sekä hyvin energinen ja toimielias rotu. Kotioloisissa se on sopeutuvainen, ystävällinen ja rauhallinen. Rodun tulee ilmentää itsevarmuutta eikä se saa olla lainkaan aggressiivinen. Vieraita ihmisiä kohtaan se on avoin ja ystävällinen, mutta menettää kiinnostuksensa nopeasti. Kyselyn mukaan 88, 2 % (119/119) koirista ei ilmennä lainkaan ääniarkuutta ja 92, 4 % ilmoittaa koiransa olevan avoin ja sosiaalinen eikä ilmentävän lainkaan aggressiivisuutta.

Mikäli koiraa ei kouluteta eikä sille anneta mahdollisuutta purkaa energiaansa, se turhautuu ja siitä voi tulla vaikeasti käsiteltävä. Turhautuminen voi ilmentyä esimerkiksi ei-toivottuna käyttäytymisenä kodin irtaamista kohtaan.

Saksalaisissa rotulinjoissa on enemmän vartiointi-
viettiä, mikä on Saksassa hyväksyttävää, vaikka se ei sisälly rotumääritelmään. Missään maassa hermostuneiden, tasapainottomien ja huonon hermorakenteen omaavia yksilöitä ei tulisi käyttää jalostukseen. Koirien heikko hermorakenne näkyy esim. metsästyskokeiden yhteydessä paukkuarkuutena, arkuutena vieraita ihmisiä ja tilanteita kohtaan sekä liiallisena levottomuutena. Selvitimme eri maiden populaatioiden käyttäytymisen eroja teettämällä sähköpostikyselyn muutamille ulkomaalaisilta kasvattajilta. Epävirallisen tiedon mukaan eri maiden populaatioiden välillä ei ole merkittäviä eroja. Tärkeissä ja Saksassa viiriäiskoirassa arvostetaan samantlaisia ominaisuuksia kuin Suomessa. Viiriäiskoiran tulee olla itsevarma ja temperamenttinen metsästäjän apuri, jolla on vahva ja selkeä, helposti seurattava haukku. Kotona viiriäiskoiria on ystävällinen ja rauhallinen perheeseen soveltuva koira. Aggressiivisuutta ei hyväksytä.

Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023.

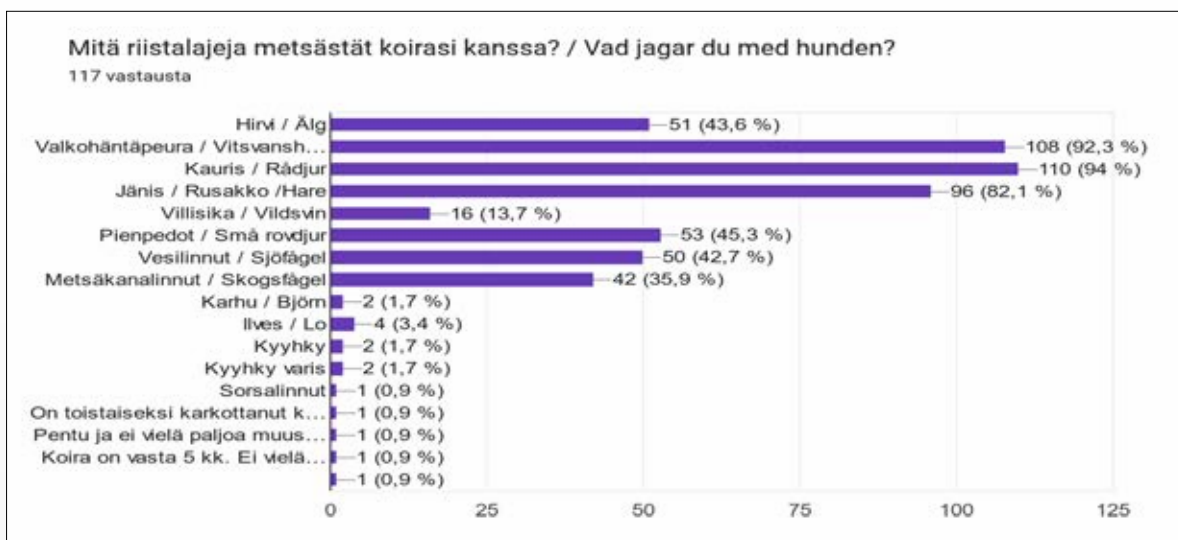

Viiräiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023.

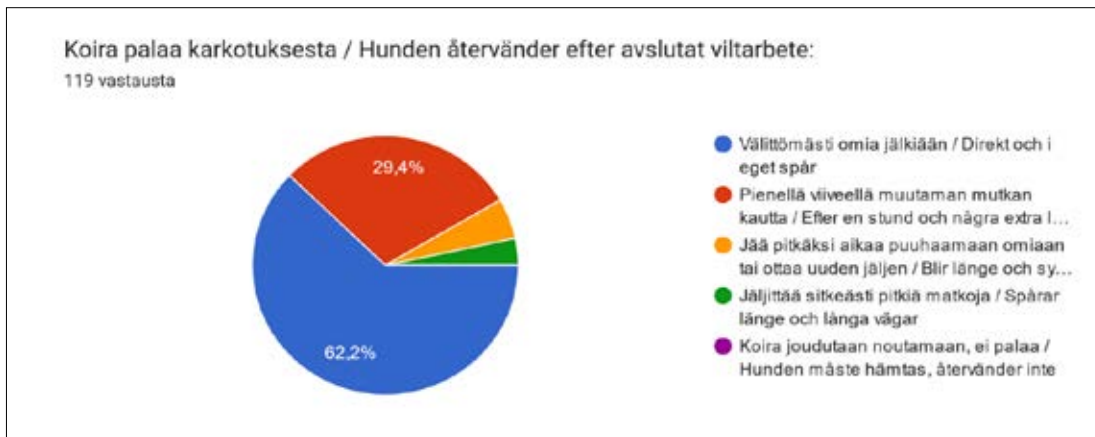
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Viiräiskoira on metsästyskoira, jolla on hyvin monipuoliset käyttöominaisuudet ja voimakas riistavietti. Jahtikausi viiräiskoiralla alkaa varhain syksyllä ja jatkuu aina kevättalven rauhoitusajan alkamiseen asti. Se sopii hyvin sorkka-, jänis-, kettu- ja pienpetojahtiin, ja myös linnustus onnistuu siihen koulutetulta viiräiskoiralta mainiosti. Riittävän kovuuden omaavat yksilöt toimivat hyvin myös suurpetojahdeissa, villisillä, karhulla ja ilveksellä. Formsin vastausdiagrammi. Kysymyksen otsikko: Mitä riistalajeja metsästät koirasi kanssa? / Vad jagar du med hundens?. Vastausten määrä: 117 vastausta. Viiräiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023.

Viiräiskoiran on tarkoitus hakea itsenäisesti ja tarkasti metsäalueita sekä pitää yhteyttä ohjaajaansa. Riistan löydettyään viiräiskoira seuraa jälkeä haukkuen ja palaa ohjaajan luo. Koiran tulee olla kytkettävissä tai vapaa lähtemään etsimään uutta riistaa. Riistan karkotus kestää muutamasta minuutista noin puoleen tuntiin riippuen koirasta ja sen iästä, maastosta ja karkotettavasta riistasta. Liian pitkä riistan seuraaminen ei ole suotavaa, kun kyseessä on karkottava koira. Vuonna 2023 toteutetussa metsästys- ja luonnekyselyssä yli 62,2 % vastanneista ilmoitti koiran tulevan pois karkotuksesta välittömästi omia jälkiään ja pienellä viiveellä 29,4 %.

Viiräiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023.

Viiräiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023.

Viiräiskoiria ei toimi ajokoiran tavoin vaan se karkottaa, luopuu riistasta ja koiran tyypistä riippuen palaa omia jälkiään takaisin. Tässä on kuitenkin paljon yksilöllisiä eroja. Suomessa metsästysalueet ja niiden laajuus ja riistatiheys vaihtelevat suuresti, mikä selittää vaihtelut myös koirien toimintatavoissa.

Viiräiskoiraa on vuosisatoja käytetty monipuolisena metsästyskoirana, riistan ylösajamiseen. Rodun alkuperämaassa, Saksassa sitä arvioidaan edelleen sen metsästysominaisuuksien kautta, vaikka nykyään myös terveystutkimukset ovat tulleet tärkeäksi osaksi rodun jalostusta. Myös muualla Euroopassa viiräiskoiria arvostetaan niiden metsästysominaisuuksien vuoksi. Euroopassa viiräiskoiraa käytetään laajalti villisian metsästykseseen, joten sen on rotuna osoitettava riittävää kovuutta, joka tekee viiräiskoirasta ainutlaatuisen verrattuna muihin spanielirotuihin. Euroopassa, samoin kuin Suomessa viiräiskoiria toimii karkottavana koirana muun muassa sorkkaeläinten metsästyksessä. Suomen villisikakannat vaihtelevat maan sisällä, joten metsästysalueet vaikuttavat koiran käyttöön ja toimintaan.

Rodun metsästyskoetoiminta aloitettiin Suomessa 1.8.2012. Vuonna 2023 Suomen Viiräiskoirakerho ry ei ole voinut järjestää kokeita lainkaan. Rotujärjestö kouluttaa uusia ylituomareita ja Suomen Viiräiskoirakerho muita koetoimihenkilöitä. Koetoiminta pyritään aloittamaan uudelleen syksyllä 2024.

Suomen viiräiskoirien metsästyskokeet ovat sisällöltään lähes samanlaiset kuin Saksan ja Ruotsin kokeet. Saksassa ja Ruotsissa kokeita järjestetään paljon enemmän ja siellä kokeisiin osallistuu huomattavasti enemmän harrastajia kuin Suomessa.

Viiräiskoirilla on Suomessa kaksi koemuotoa; WACH eli metsästyskoe ja WACH-M eli metsäkoe.

WACH-kokeen eli metsästyskokeen luokat ovat nuorten ja aloittelevien luokka (NUO/ALO). NUO-luokkaan saavat osallistua vähintään 9 kk ja enintään 24 kk vanhat koirat. Alokasluokan (ALO) kokeeseen saavat osallistua yli 24 kk vanhat koirat, jotka eivät ole saavuttaneet nuorten-, tai alokasluokan kokeessa 2. tai 1. palkintosijaa. ALO/NUO-kokeessa arvioidaan koiran luontaisia taipumuksia.

Metsästyskoe on tyyliltään viiräiskoirien taipumuskoekoe, jossa arvioidaan koiran geneettisiä taipumuksia metsästykseseen ja riistalle syttymiseen ennen varsinaisen koulutuksen ja koiralle kertyneen kokemuksen vaikutusta.

NUO/ALO koe

Arvosteluosioita on yhdeksän ja niiden järjestys voi hieman vaihdella riippuen koeolosuhteista. Arvosteluosiot ovat:

- 1.–4. Jäniksen seuraaminen
 1. Vainu
 2. Haukku
 3. Jäljestämishalukkuus
 4. Jäljestämisvarmuus
5. Metsätyö
6. Vesityö
7. Reagoiminen laukauksiin
8. Nouto
9. Yhteistoiminta ja tottelevaisuus

Avoin luokka (AVO) on tarkoitettu koirille, jotka ovat saavuttaneet nuorten- tai avoimen luokan kokeessa vähintään 2. palkinnon arvoisen suorituksen.

WACH AVO-koe eli avoimen luokan koe

Avoimeen luokkaan (WACH AVO) voivat osallistua koirat, jotka ovat saavuttaneet ALO/NUO luokan kokeissa vähintään 2. palkinnon. Palkintosijoja on kolme. Koe on vaativa ja vaatii koulutusta sekä hyvää koiran hallintaa ja tottelevaisuutta.

Kokeessa arvioitavat alueet

1. Metsätyöskentely
2. Reagoiminen laukauksiin metsässä
3. Reagoiminen laukauksiin vedessä
4. Vesityöskentely
5. Työskentely laahatulla linnulla
6. Työskentely turkisriistalla
7. Nouto vedestä
8. Ohjattavuus
9. Verijälkityöskentely

Pistetaulukko

- 8 = erinomainen
- 6-7 = erittäin hyvä
- 4-5 = hyvä
- 2-3 = hyväksytty
- 1 = välttävä
- 0 = ei suoritusta

WACH-M koe

Metsäkoe (WACH-M) on koe, jossa koiraa arvioidaan vähintään 90 minuuttia esimerkiksi normaalin jahtipäivän yhteydessä. Arvosteluna on joko HYVÄKSYTTY tai HYLÄTTY.

Arvioitavat kohteet ovat:

1. Haku
2. Kyky löytää riistaa
3. Seuraamisaika
4. Haukku
5. Yhteistyö

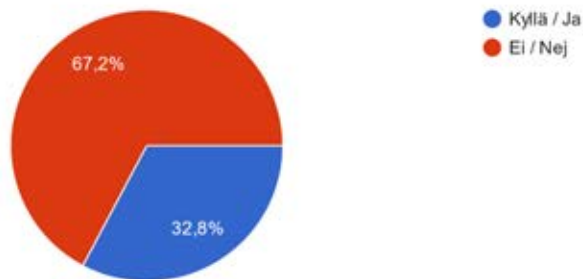
Metsäkoe suoritetaan metsästyksen omaisissa olosuhteissa alueella, jossa on todettu olevan riittävästi riistaa kokeen onnistumiseksi. Arvosteluna joko HYVÄKSYTTY tai HYLÄTTY

Käyttövalion arvoon FI KVA-WACH vaaditaan tällä hetkellä 1 x WACH AVO1 + 2 x WACH-M1, joista toinen lumella. Arviointi kahdelta eri ylituomarilta sekä vähintään näyttelytulos H.

Muotovalion arvoon FI MVA koetuloksena vaaditaan 1 x ALO2 tai NUO2

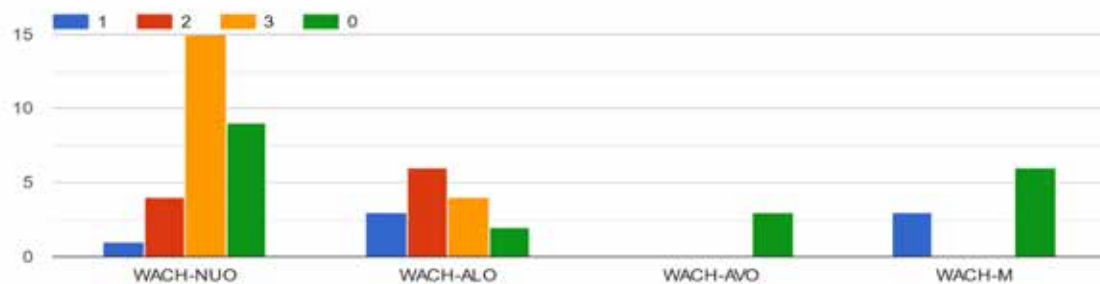
Koira on suorittanut viiriäiskoirien metsästys-/metsäkokeen? / Har hundens deltagit i WACH- prov?
119 vastausta

Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023

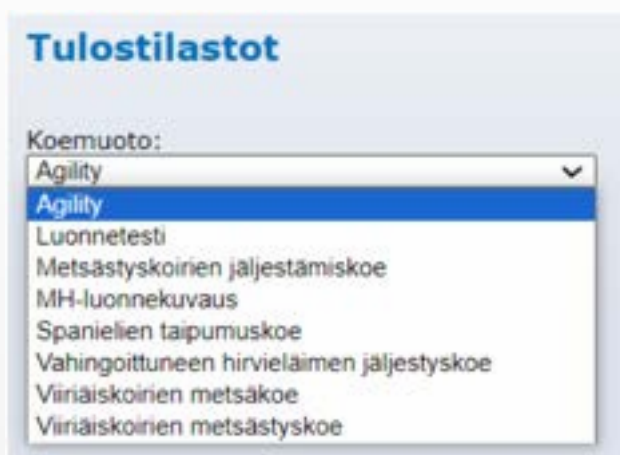
Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023.

Viiriäiskoirien metsästys-/metsäkokeen tulos / Resultat från jaktprov

Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023.

Koemuodot, joista viiriäiskoirat ovat saaneet tuloksia vuosilta 2013–2023.

Viiriäiskoirien metsästyskoe WACH

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
AVO 1					1 tulosta						
AVO 2											
AVO 3								1 tulosta			
AVO 0		2 tulosta	2 tulosta	3 tulosta				1 tulosta			
AVO -											
NUO 1				1 tulosta	1 tulosta						
NUO 2			1 tulosta	1 tulosta	1 tulosta		2 tulosta				
NUO 3		2 tulosta	13 tulosta	3 tulosta	7 tulosta		3 tulosta	1 tulosta	6 tulosta	1 tulosta	
NUO 0		5 tulosta	8 tulosta	5 tulosta	5 tulosta	6 tulosta	6 tulosta		2 tulosta	2 tulosta	4 tulosta
NUO -											
ALO 1			1 tulosta		1 tulosta	1 tulosta		1 tulosta			
ALO 2		3 tulosta	1 tulosta	4 tulosta	3 tulosta			2 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	
ALO 3		3 tulosta		2 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	2 tulosta
ALO 0		4 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	5 tulosta	3 tulosta	4 tulosta	2 tulosta	3 tulosta	7 tulosta
ALO -											
Yhteensä	0 tulosta	19 tulosta	28 tulosta	21 tulosta	24 tulosta	14 tulosta	15 tulosta	13 tulosta	14 tulosta	9 tulosta	13 tulosta

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Viiriäiskoirien metsäkoe WACH-M

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
WACH-M 1			4 tulosta	3 tulosta	5 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	
WACH-M 0		1 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	3 tulosta	1 tulosta		1 tulosta	4 tulosta	5 tulosta	1 tulosta
WACH-M -											
Yhteensä	0 tulosta	1 tulosta	6 tulosta	4 tulosta	8 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	5 tulosta	7 tulosta	1 tulosta

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Metsästyskoirien jäljestämiskoe MEJÄ

VOI											
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
VOI1	4 tulosta	4 tulosta	6 tulosta	4 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	2 tulosta	3 tulosta		1 tulosta
VOI2	2 tulosta		1 tulosta	1 tulosta		2 tulosta				1 tulosta	2 tulosta
VOI3	1 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	1 tulosta		1 tulosta					1 tulosta
VOI0	1 tulosta	1 tulosta		1 tulosta		1 tulosta		2 tulosta			
VOI-											
Yhteensä	8 tulosta	7 tulosta	8 tulosta	7 tulosta	1 tulosta	5 tulosta	1 tulosta	4 tulosta	3 tulosta	1 tulosta	5 tulosta
AVO											
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
AVO1	3 tulosta	9 tulosta	4 tulosta	5 tulosta	5 tulosta			3 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	2 tulosta
AVO2	4 tulosta	8 tulosta	6 tulosta	2 tulosta	1 tulosta	1 tulosta		1 tulosta			1 tulosta
AVO3	2 tulosta		1 tulosta	1 tulosta				1 tulosta		1 tulosta	
AVO0	6 tulosta	7 tulosta	4 tulosta	3 tulosta	1 tulosta		2 tulosta	2 tulosta			
AVO-				1 tulosta		1 tulosta					
Yhteensä	15 tulosta	24 tulosta	15 tulosta	12 tulosta	7 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	7 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	3 tulosta
Yhteensä	23 tulosta	31 tulosta	23 tulosta	19 tulosta	8 tulosta	7 tulosta	3 tulosta	11 tulosta	5 tulosta	3 tulosta	8 tulosta

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Vahingoittuneen hirvieläimen jäljestyskoe VAHI

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
VAHI1		2 tulosta		2 tulosta					2 tulosta		
VAHI0		1 tulosta					1 tulosta				
VAHI-											
Yhteensä	0 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.20.2023)

Spanielien taipumiskoe SPA

SPA	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
SPA1		2 tulosta			1 tulosta						
SPA0											
SPA-											
Yhteensä	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTulostilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Metsästyskokeet toimivat viiriäiskoirilla yhtenä mittarina, kun arvioidaan koirien jalostuskäyttöä. Kokeiden avulla saadaan virallista näyttöä siitä, kuinka koirat toimivat metsästystilanteissa. Metsästyskokeita tulisi käyttää jalostustyön tukena. Kokeita on järjestetty vähän ja hyvin rajatulla alueella verrattuna koko Suomen viiriäiskoirakantaan, mikä näkyy kokeissa käyneiden koirien osallistumismäärissä.

Viiriäiskoirien käyttö MEJÄ-kokeissa on vuosien 2022–2023 kasvanut hiljalleen. Viiriäiskoiralla on luontainen kyky jäljestämiseen ja hajutyöskentelyyn. Suomen Viiriäiskoirakerho ry on vuodesta 2022 alkaen järjestänyt vuosittaisen MEJÄ-kurssin vasta-alkajille sekä viiriäiskoirien rotumestaruus-kokeen ennen virallisen jahtikauden alkua. Viiriäiskoiria on epävirallisten tietojen (harrastajien kanssa käydyt keskustelut, sosiaalisen median julkaisut, keskustelut viiriäiskoirien omilla kanavilla, kuten whatsapp:ssa) mukaan viiriäiskoiria käytetään Suomessa laajalti SRVA-toiminnassa haavoittuneiden eläinten jäljestystehtävissä.

Rodun alkuperämaassa Saksassa viiriäiskoirilla ei ole näyttelytoimintaa vaan niiden keskeiset ulkonäköominaisuudet arvioidaan muun muassa metsästyskokeiden yhteydessä jalostustarkastuksessa, niin sanottu "rotukatselmuksessa". Suomessa viiriäiskoiria

käytetään enenevässä määrin näyttelyissä, joissa ne saavat useimmiten käytöksestään kiitosta. Innokkuus ja riehakkuus ei kuitenkaan ole viiriäiskoiralle pahasta. Vaikkakaan ulkonäköön liittyvät seikat ja näyttelyistä saatavat arvostukset eivät ole olleet jalostuksessa koskaan painopisteinä, ne toimivat tällä hetkellä kuitenkin ainoina mahdollisina keinoina arvioida Suomen viiriäiskoirakannan ulkomuotoa ja ovat osaltaan vaikuttamassa siihen, mihin suuntaan rotu ulkomuodoltaan Suomessa on menossa. Rotumääritelmän mukaisia koiria tulee suosia jalostuksessa.

Saksassa seuruejahtimuoto on paljon yleisempää kuin Suomessa, johtuen Saksan metsästysalueista ja riistämäärästä. Viiriäiskoiran perusluonteeseen katsotaan kuuluvaksi avoimuus, vilkkaus, ystävällisyys ja sen kuuluu pystyä toimimaan eri tilanteissa sujuvasti. Myös Suomen viiriäiskoiria käytetään paljon muun muassa seuruejahdeissa, joissa koiralta vaaditaan hyviä sosiaalisia taitoja.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

Viiriäiskoiran vilkkaan ja ystävällisen luonteen alla on vahvatahtoinen ja hyvän, systemaattisen pohjakoulutuksen vaativa metsästyskoira. Viiriäiskoiraa ei koskaan suositella pelkästään kotikoiraksi vaan sen

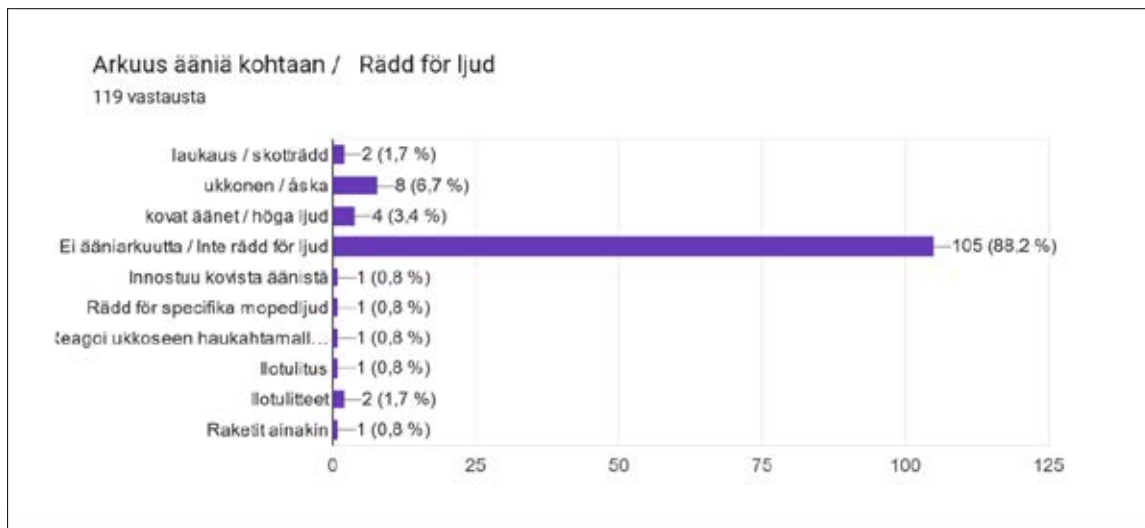

on päästävä toteuttamaan käyttötarkoitustaan eli metsästämään. Mikäli koiraa ei kouluteta eikä sille anneta mahdollisuutta purkaa energiaansa, se turhautuu ja siitä voi tulla vaikeasti käsiteltävä. Viiriäiskoirat ovat pääasiassa sosiaalisia niin ihmisiä kuin toisia koiriakin kohtaan, eikä rodussa esiinny juurikaan paukkuarkuutta. Viiriäiskoiralle katsotaan vakavaksi virheeksi, mikäli se ilmentää aggressiivisuutta missään tilanteessa.

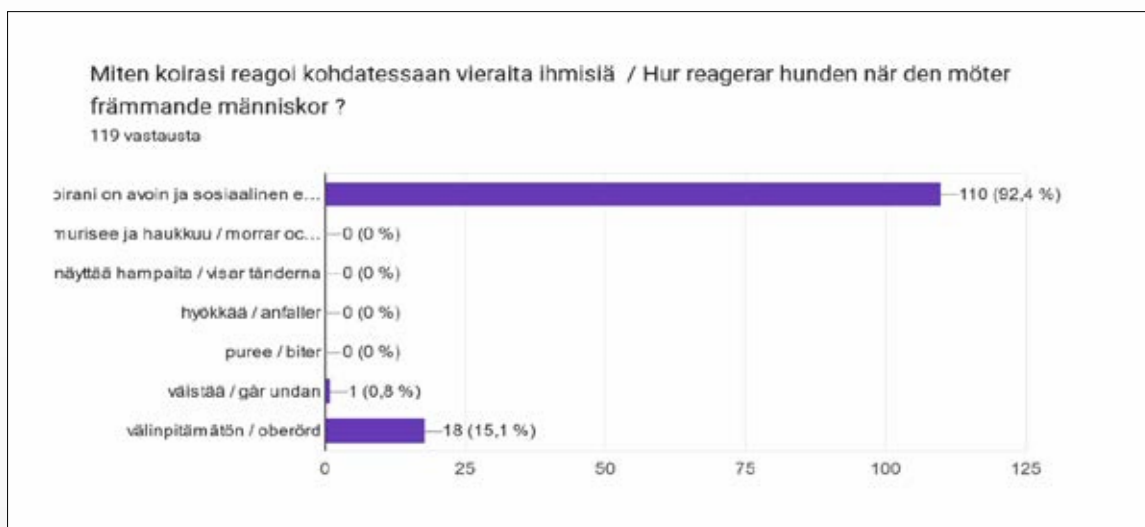
Kennelliiton jalostusstrategiassa asetetaan päätavoitteeksi käyttää jalostukseen ainoastaan koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti ja hoitamaan pentujaan. Viiriäiskoiran lisääntyminen on yleensä ongelmaton. Juoksujen välit ovat normaalit, astutukset sujuvat luonnollisesti ja hyvin harvoin avustettuina, synnyttäminen on helppoa ja imettäminen ja pentujen hoitaminen onnistuu hyvin. Viiriäiskoirien terveyskyselyssä (2023) käy ilmi, ettei rodussa liiemmästi ilmene

lisääntymiseen liittyviä ongelmia. Terveyskyselystä (2023) käy ilmi, että yhdestä pentueesta 5 pentua kuoli herpesvirukseen. Tästä pentueesta yksi säilyi hengissä. Keisarinleikkausta rodussa tarvitaan epävirallisten tietojen mukaan vain ani harvoin ja tällöinkin kyseessä on ollut suuri pentumäärä, joiden selviäminen on haluttu taata turvautumalla leikkaukseen. Viiriäiskoirien terveyskyselystä (2023) ilmenee, että 4/106 vastauksesta 1 nartulle on tehty keisarinleikkaus ja samainen narttu on synnyttänyt kaksi seuraavaa pentuetta normaalisti. Kyselyn mukaan edellä mainitun lisäksi yhdelle on tehty keisarinleikkaus suuren pentuekoon vuoksi.

Viiriäiskoira on rotuna säilynyt alkuperäisen kaltaisena eikä sen rakenteessa tai terveydessä ilmene merkittäviä seikkoja, jotka aiheuttaisivat rodulle laajemmassa mittakaavassa ongelmia.

Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023.

Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023.

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Viiriäiskoiran toimeliaisuus saattaa tottumattomissa käsissä aiheuttaa ongelmia. Jos koira ei saa toimia käyttötarkoituksensa mukaisesti eikä sille tarjota riittävästi energiaa purkavaa toimintaa normaalissa arjessa ja sen peruskoulutuksessa on koetettu oikaista, ongelmia ja häiriökäyttäytymistä todennäköisesti ilmenee. Tärkeää viiriäiskoiran omistajille, kuten kaikkien muidenkin rotujen omistajille, on pennun varhainen sosiaalistaminen elämän eri osa-alueille. Pelkästään tarhakoiraksi viiriäiskoiraa ei sovellu vaan sosiaalisen luonteensa vuoksi se tarvitsee seuraa.

Viiriäiskoiralta vaaditaan monia ominaisuuksia. Sen on samalla oltava tottelevainen pysyäkseen ohjaajansa hallinnassa, mutta riittävän itsenäinen suorittamaan oma-aloitteisesti hakua annetulla metsäalueella. Riittävä kovuus on tarpeen esimerkiksi pienpeto jahdissa ja haavakoiden jäljestämistilanteissa ja vastaavasi noudossa riistan olisi pysyttävä ehjänä. Nämä kaikki vaatimukset tekevät koulutuksesta haastavaa ja mielenkiintoista.

Tällä hetkellä rodun luonteessa ei ilmene suurissa määrin ongelmia, mutta tilannetta tässäkin asiassa tulee seurata. Aggressiivisten ja pelokkaiden tai heikon riistavietin omaavia koiria tulisi systemaattisesti jättää pois jalostuksesta. Viiriäiskoiran kuuluu olla luonteeltaan tiukka, mutta tiukkuuden tulee ilmetä ainoastaan metsästystilanteissa eikä esimerkiksi kotikäyttäytymisessä tai tilanteissa, missä on paljon ihmisiä ja muita koiria paikalla.

4.3 Terveys ja lisääntyminen

Viiriäiskoiraa on virallisten terveystutkimustulosten mukaan perusterve rotu, jolla ei esiinny yleisellä tasolla vakavia terveysongelmia. Rotu on vahvasti metsästäjien suosiossa ja viiriäiskoirien terveystutkimuksen (2023) mukaan koirien virallisten terveystutkimusten tarpeellisuutta ei nähdä, koska koetaan, ettei koira ole jalostuskäytössä. Virallisissa lonkka- ja kyynärkuvausten koiriaan ei ollut käyttänyt 49/106 vastanneista. 36,7 % vastanneista antoi syyksi ”koira ei ole jalostuskäytössä”.

Vastanneista (106/106) 51,9 % on kuvauttanut koiransa lonkat ja kyynärät. A-lonkat kyselyn mukaan oli 61,8 % vastanneista (55/106) ja A/B lonkat 12,7 % ja B/B lonkat 16,4 %. Kyynärtuloksen 0/0 vastanneista (55/106) ilmoitti 83,6 %. Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä saadun tiedon mukaan vuosina 2013–2023 lonkkakuvaattuja koiria on ollut 128 ja kyynärkuvaattuja 126 yksilöä.

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Voimassa oleva PEVISA 1.1.2021-31.12.2025

”Pentujen vanhemmilla tulee olla astutushetkellä lonkkakuvauslausunto ja kyynärkuvauslausunto. Lonkkaniveldysplasian raja-arvo on C ja lonkkakuvaustuloksen C saanut koira voidaan parittaa vain A tai B tuloksen saaneen koiran kanssa. Koiran tulee tutkimushetkellä olla vähintään 18 kk ikäinen.

Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 0 ja koiran pitää tutkimushetkellä olla vähintään 18 kk ikäinen. Uusintayhdistelmiä ei hyväksytä.”

Tällä hetkellä C/C-lonkkaista koiraa voidaan käyttää jalostukseen, koska viiriäiskoirien geenipooli eli jalostuspohja on ollut kovin kapea. Jos jalostukseen käytettäviä koiria karsitaan liian tarkasti, voi geenipooli kaventua vielä enemmän. PEVISA-ohjelmaa päivitetään lonkkaniveldysplasian raja-arvon osalta siten, että raja-arvoksi muutetaan B ja C lonkkaisia koiria saa käyttää vain Suomen Viiriäiskoirakerho ry:n poikkeusluvalla (PEVISA 1.1.2025 alkaen).

Aiemmat PEVISA:t

PEVISA 1.1.2014 -31.7.2017:

”Pentujen vanhemmista tulee astutushetkellä olla lonkkakuvauslausunto, kyynärkuvauslausunto ja voimassa oleva silmäpeilauslausunto. Lonkkaniveldysplasian raja-arvo on C ja lonkkakuvaustuloksen C saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa.

Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 1 ja kyynärkuvaustuloksen 1 saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen 0 saaneen koiran kanssa. Koiran pitää tutkimushetkellä olla vähintään 18 kk ikäinen.

Silmäpeilauslausunto ei saa astutushetkellä olla 48 kk vanhempi. PRA:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

Koiralle rekisteröidään korkeintaan 14 jälkeläistä kuitenkin niin, että viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. Ohjelma on voimassa 1.1.2014 – 31.12.2018.”

PEVISA 1.8.2017 - 31.12.2018:

”Pentujen vanhemmilla tulee olla astutushetkellä lonkkakuvauslausunto, kyynärkuvauslausunto ja voimassa oleva silmäpeilauslausunto. Lonkkaniveldysplasian raja-arvo on C ja lonkkakuvaustuloksen C saanut koira voidaan parittaa vain tuloksen A tai B saaneen koiran kanssa. Kyynärniveldysplasian raja-arvo on 0. Koiran pitää tutkimushetkellä olla vähintään 18 kk ikäinen.

Silmäpeilauslausunto ei saa astutushetkellä olla 48 kk vanhempi. PRA:ta sairastavan koiran jälkeläisiä ei rekisteröidä.

Koiralle rekisteröidään korkeintaan 14 jälkeläistä kuitenkin niin, että viimeinen rajan ylittävä pentue rekisteröidään kokonaisuudessaan. Uusintayhdistelmät ovat kiellettyjä.”

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”

Koirien yleisin luuston/nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määritellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä makroskooppisesti normaali, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana. Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutuminen on täydellistä ja lonkkaniveletkin stabiiloituvat. Yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa yleensä nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Näistä osa on ns. suurivaikutteisia geenejä (engl. major gene). Periytymisaste vaihtelee eri tutkimuksissa välillä 0.1–0.6. Ympäristöllä on vaikutusta kasvuhäiriön ilmiäsuun. Useissa tutkimuksissa on todettu runsaan ravinnonsaannin olevan yhteydessä lonkkavikaan. Ruokinta ei aiheuta dysplasiaa, mutta se tuo vian esiin geneettisesti alttiilla koirilla. Tämä pätee myös toisin päin, optimaalisella ruokinnalla lonkkanivelen kasvuhäiriö ei tule näkyviin tai on lievempää. Myös liian raju liikunta kasvuaikana voi pahentaa muutoksia.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3–12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyp-pely”, ylösnousuvaikkeudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja naksateleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan.

Vanhemmilla nivelrikkoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä. Oireilu laitetaan usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälinjan aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelneste- ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla röntgenkuvissa sairaksi todettujen yksilöiden karsimiseen jalostuksesta. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiäsuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa, jossa A= ei muutoksia, B= lähes normaali/rajatapaus, C= lievä dysplasia, D= kohtalainen/keskivaikea dysplasia ja E= vaikea dysplasia. (<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio>)

Lonkkakuvaus 2013–2023

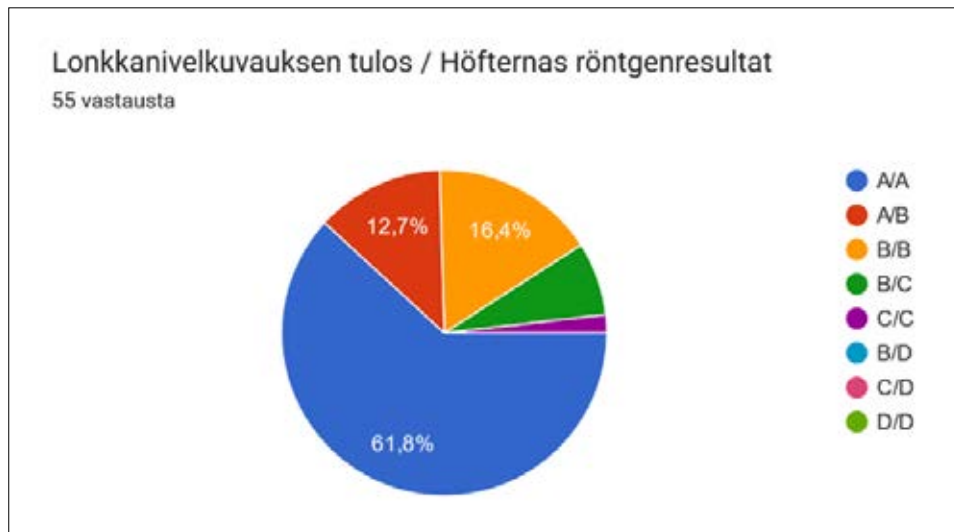
Vuosi	Syntyneitä	A	B	C	D	E	Yhteensä
2013	15	3	3	0	0	0	6
2014	38	11	7	1	2	0	21
2015	22	0	2	0	0	0	2
2016	53	10	6	4	0	0	20
2017	30	9	1	0	0	0	10
2018	33	9	5	4	2	0	20
2019	38	6	7	3	0	0	16
2020	59	16	5	1	0	0	22
2021	51	6	3	0	0	0	9
2022	65	2	0	0	0	0	2
2023	76	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	480	72	39	13	4	0	128

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTerveystilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Lonkkakuvaus 2013–2023

Vuosi	Tutkittu	A	B	C	D	E
2013	40%	50%	50%	0%	0%	0%
2014	55%	52%	33%	5%	10%	0%
2015	9%	0%	100%	0%	0%	0%
2016	38%	50%	30%	20%	0%	0%
2017	33%	90%	10%	0%	0%	0%
2018	61%	45%	25%	20%	10%	0%
2019	42%	38%	44%	19%	0%	0%
2020	37%	73%	23%	5%	0%	0%
2021	18%	67%	33%	0%	0%	0%
2022	3%	100%	0%	0%	0%	0%
2023	0%					
Yhteensä	27%	56%	30%	10%	3%	0%

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTerveystilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Viiriäiskoirien terveyskysely 2023. 55/105 vastausta

Kyynärnivelen kasvuhäiriö

Kyynärnivelen kasvuhäiriö (engl. elbow dysplasia, ED) on yleisin isojen ja jättikokoisten koirien etujalan nivelkivun ja ontumisen aiheuttaja. Kyynärnivelen kasvuhäiriön eri muotoja ovat varisliäkkeen (processus coronoideus) sisemmän osan sairaus, olkaluun nivelnastan (condylus humeralis) sisemmän osan osteokondroosi ja kiinnittymätön kyynärpään uloke (processus anconaeus). Kyynärnivelen inkongruenssia (nivelpintojen epäyhdenmukaisuutta) pidetään tärkeänä syynä kaikkiin edellä mainittuihin kasvuhäiriöihin ja myös se lasketaan kyynärnivelen kasvuhäiriöksi.

Kyynärnivelen kasvuhäiriön periytyminen on kvantitatiivista eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Kasvuhäiriön tyyppi vaihtelee eri roduilla, mikä viittaa siihen, että aiheuttajina ovat eri geenit. Kyynärnivelen kasvuhäiriö on yleisempää uroksilla todennäköisesti urosten suuremman painon ja mahdollisesti myös hormonaalisten tekijöiden takia. Nykykäsityksen mukaan perinnöllisillä tekijöillä on suurin osuus kyynärnivelen kasvuhäiriön synnyssä, mutta ympäristötekijöillä on osuutensa sen ilmenemisessä. Kaikissa kyynärnivelen kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4–7 kuukauden iässä. Tyypillinen oire on ontuminen, joka voi pahentua rasituksessa tai olla voimakkainta levon jälkeen. Ontuminen voi olla jatkuvaa tai ajoittaista. Omistajan voi olla vaikea havaita koiran ontumista, jos kasvuhäiriö on molemminpuolinen. Toisinaan kasvuhäiriö on molemmissa kyynärnivelistä, vaikka koira ontuu vain toista jalkaa. Usein oireet huomataan vasta aikuisiällä ja silloin oireet johtuvat kasvuhäiriön seurauksena kehittyneestä nivelrikosta. Kiinnittymä-

tön kyynärpään uloke ei välttämättä oireile nuorella koiralla ja se voi olla röntgenkuvauksen sivulöydös. Kasvuhäiriöiden ja niiden erilaisten kirurgisten hoitojen tehosta ja pitkäaikaisennusteesta ei ole olemassa kattavia tutkimuksia. Leikkaushoidon hyöty on epävarma, jos nivelessä on jo selvät nivelrikon merkit. Kaikkien kyynärnivelen kasvuhäiriöiden seurauksena on ainakin hoitamattomana yleensä nivelrikko. Leikattuunkin jalkaan kehittyy usein jonkin asteinen nivelrikko, mutta sen määrä voi olla vähäisempää ja se voi kehittyä myöhemmin kuin ilman leikkausta hoidetussa nivelessä. Kyynärnivelen nivelrikko invalidisoi koiraa yleensä pahemmin kuin esim. lonkkien nivelrikko, koska koiran painosta noin 60 % on etuosalla. Nivelrikon hoidossa tärkeitä ovat painon pudotus, liikunnan rajoitus ja tarvittaessa käytetään myös tulehduskipulääkkeitä. Lisäksi voidaan käyttää nivelnesteen koostumusta parantavia lääkkeitä ja ravintolisiä. Suomessa kyynärnivelenkuvien arviointi perustuu pääasiassa nivelrikon merkkeihin, mutta myös muut kasvuhäiriöön viittaavat röntgenlöydökset huomioidaan. Jalostusarvoindeksit (BLUP-indeksit) tehostavat jalostusvalintaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran oman tuloksen lisäksi sen kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria. (<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot>).

Kyynärnivelkuvaus 2013–2023

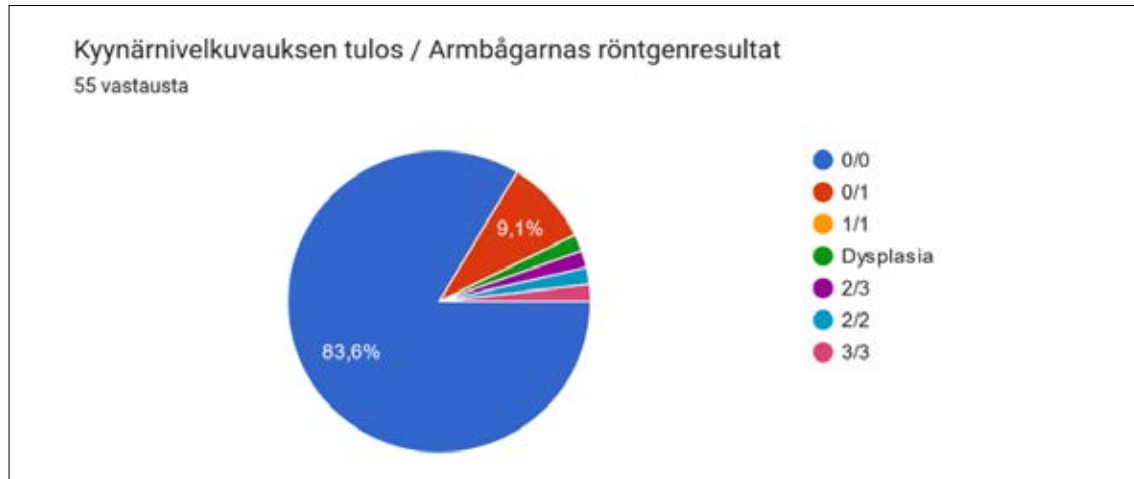
Vuosi	Syntynelä	0	1	2	3	Yhteensä
2013	15	6	0	0	0	6
2014	38	19	1	1	0	21
2015	22	2	0	0	0	2
2016	53	15	3	0	1	19
2017	30	9	1	0	0	10
2018	33	19	1	0	0	20
2019	38	12	2	1	1	16
2020	59	21	0	0	0	21
2021	51	9	0	0	0	9
2022	65	2	0	0	0	2
2023	76	0	0	0	0	0
Yhteensä	480	114	8	2	2	126

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/fmTerveystilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

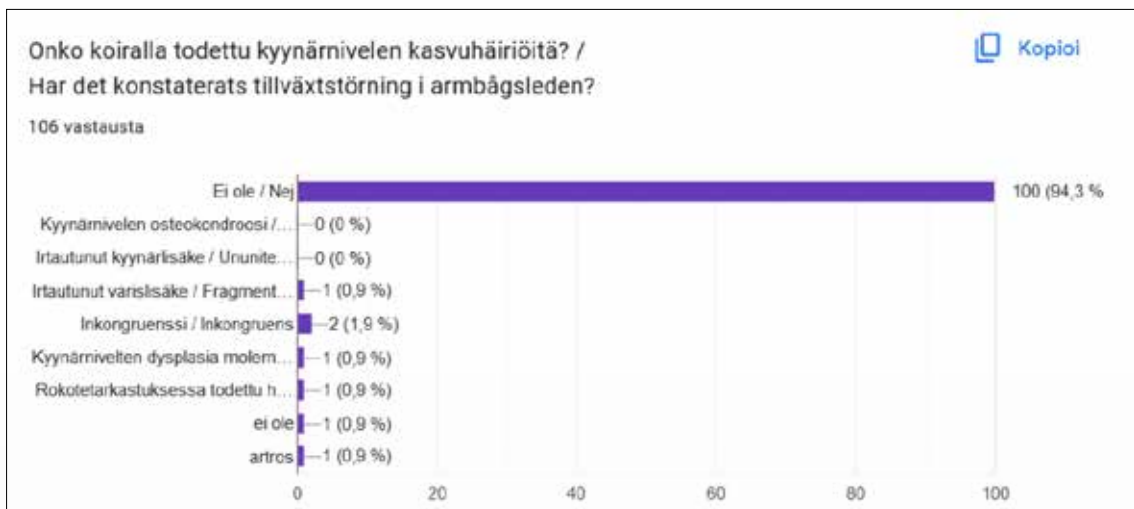
Kyynärnivelkuvaus 2013–2023

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
2013	40%	100%	0%	0%	0%
2014	55%	90%	5%	5%	0%
2015	9%	100%	0%	0%	0%
2016	36%	79%	16%	0%	5%
2017	33%	90%	10%	0%	0%
2018	61%	95%	5%	0%	0%
2019	42%	75%	12%	6%	6%
2020	36%	100%	0%	0%	0%
2021	18%	100%	0%	0%	0%
2022	3%	100%	0%	0%	0%
2023	0%				
Yhteensä	26%	90%	6%	2%	2%

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/fmTerveystilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Viiriäiskoirien terveystarkastus 2023. 55/105 vastausta

Viiriäiskoirien terveystarkastus 2023. 105/105 vastausta

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Korvatulehdus ja hiivakorva

Korvatulehdusten ensisijaisia syitä ovat atopia ja allergiat, vieras esine, korvapunkki (koiralla harvinaisen) ja kasvainmuutokset. Toissijaisia syitä ovat hiivat ja bakteerit. Altistavina tekijöinä ovat korvan rakenteeseen liittyvät haasteet ja esimerkiksi karvat syvällä korvakäytävässä, josta niitä ei pysty kotikonstein poistamaan. Tulehdusta ylläpitäviä syitä ovat krooniset tulehdusmuutokset, ihon paksuuntuminen, eritteiden kertyminen ja ruston luutuminen sekä välikorvatulehdus. Mikäli koira oireilee korviaan, tulee sen juurisyyt selvittää, varsinkin tilanteissa, joissa korvatulehdus katoaa lääkityksellä ja uusiutuu pian lääkityksen loputtua. (Ell Nina Mahlanen. SKL, webinaari. Luentomateriaalinpanot 16.11.2023)

Spanielit ovat riskirotuja korvatulehduksille korviensa rakenteen vuoksi. Suuret ja painavat korvat tukkivat korvakäytävän suun, jolloin tiiviisti suljetussa korvassa ilma ei pääse kiertämään, ja lämmin, kostea ympäristö

on ihanteellinen kasvupaikka esimerkiksi hiivoille ja bakteereille. Lisäksi spanieleilla on runsaasti korvavaharauhasia, jotka erittävät vaikkua. (<https://evidensia.fi/hoitovinkit/koiran-korvatulehdus/>)

Hiivan aiheuttama iho- ja korvatulehdus on lähes poikkeuksetta seurausta taustalla piilevien syiden ja altistavien tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Hiivan liikakasvun hallitsemiseksi ja oireiden lievittämiseksi nämä syyt olisi tärkeä selvittää. Hiivan ylikasvulle altistaa koiran ihon ja korvakäytävän lämpö ja kosteus, joten kesäaikaan uiminen ja kosteat kelit ovat usein koiran hiivatulehduksen takana. Anatomisia tekijöitä hiivan liikakasvulle ovat muun muassa ahtaat korvakäytävät, raskaat luppakorvat ja runsaat korvakarvat. Vastustuskyvyn heikkeneminen sairauden seurauksena, ihosairaudet ja ihon rikkoutuminen ovat myös hiivatulehdukselle altistavia tekijöitä. (<https://omaelainklinikka.fi/koiran-hiivatulehdus/>)

Viiräiskoirien terveyskysely 2023.

Atopia ja allergiat

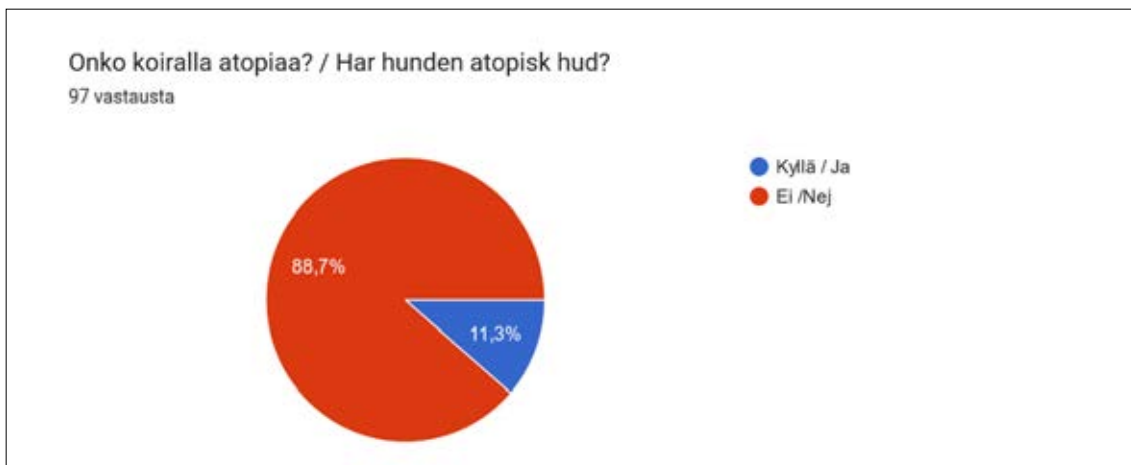
Atopialla tarkoitetaan allergista ihosairautta, joka on kutiseva ja tulehduksellinen. Atopia on perinnöllinen sairaus, mutta perinnöllisten tekijöiden lisäksi taustalla vaikuttaa myös heikentynyt ihon suoja-kerros, sekä koiran elinympäristö ja olosuhteet. Yksi tavallisimmista oireista atopiassa on krooninen tai usein uusiutuva korvatulehdus. (<https://evidensia.fi/hoitovinkit/koiran-korvatulehdus/>)

Atooppisen ihotulehduksen syntyyn vaikuttaa geneetiikka, ympäristö ja elämäntapa (esimerkiksi liiallinen puhtaus), synnynnäinen immuunivaste tai hankittu immuunivaste ja altistuminen. (Eli Nina Mahlanen. Luentomuistiinpanot. SKL webinaari 16.11.2023)

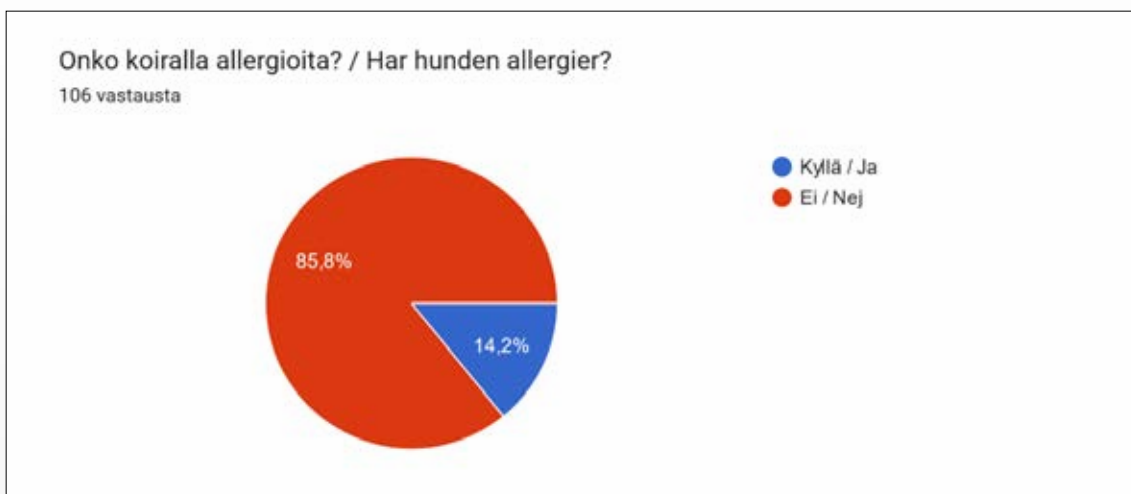
Atopiat ovat maailmanlaajuinen ongelma ja se on yleisin ihosairaus koirilla. Sairaus puhkeaa noin 75%:ssa

tapauksista 1–3 vuoden iässä. (Eli Nina Mahlanen. Luentomuistiinpanot. SKL webinaari 16.11.2023)

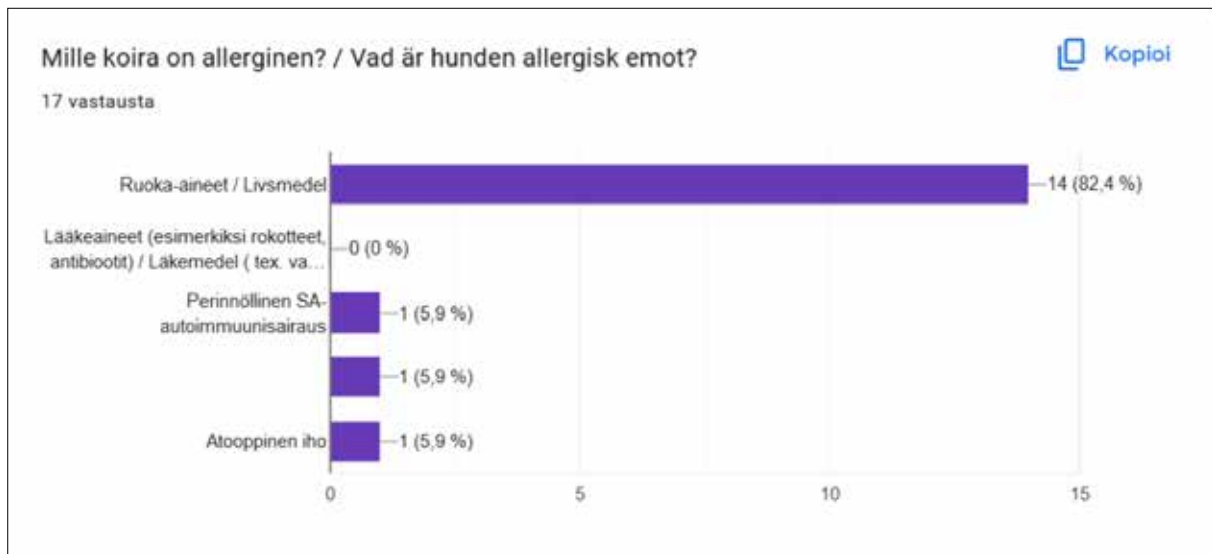
Koirat eivät reagoi allergioihin limakalvojen kautta niin kuin ihmiset vaan ihon kautta tapahtuva altistus on yleensä tavallisin reitti. Koiran allergiat voidaan jakaa neljään eri ryhmään. Näitä ovat kirppuallergia (Suomessa hyvin harvinainen), atopia, ruoka-aineallergia ja kontaktiallergia (Suomessa hyvin harvinainen). Koirien atopia on Suomessa yleisin allergian muoto. Ruoka-aineallergia on harvinaisempi kuin atopia ja sitä ilmenee vain 10 %:lla oireilevista koirista. (Eli Nina Mahlanen. Luentomuistiinpanot. SKL webinaari 16.11.2023)

Viiriäiskoirien terveyskysely 2023.

Viiriäiskoirien terveyskysely 2023.

Viiräiskoirien terveystarkastus 2023. 17/106 vastausta.

Ylimääräiset ripset

Ylimääräisten ripsien (distichiasis ja ektooppinen cilium) kasvutuppi sijaitsee luomirauhasessa tai sen vieressä. Distichiasisissa, joka on näistä lievempi, karva kasvaa ulos luomen vapaasta reunasta. Oireet riippuvat karvan paksuudesta ja kasvusuunnasta. Ohuet, ulospäin suuntautuvat karvat aiheuttavat tuskin lainkaan oireita, paksummat ja silmän pintaan osuvat karvat sitä vastoin voivat aiheuttaa eriasteisia ärsytysoireita: lievää vuotamista ja räpyttelyä tai voimakkaampia kipuoireita ja jopa sarveiskalvovaurioita. Ripsiä voi irrota ja kasvaa takaisin karvan vaihtumisen yhteydessä.

Ektooppinen cilium kasvaa luomen sisäpinnan sidekalvon läpi ja aiheuttaa lähes aina voimakkaat kipuoireet (sivistys, hankaaminen ja vetistys) ja sarveiskalvovaurioita.

Hoitona on tarvittaessa ripsien nyppiminen (ripset kasvavat takaisin) tai karvatuppien tuhoaminen joko polttamalla tai jäädyttämällä (distichiasis) tai ripsen ja karvatupen poistaminen kirurgisesti (ektooppinen cilium). Ylimääräisten ripsien merkitys koiralle on usein melko vähäinen, jolloin koiria voi perustellusta syystä käyttää jalostukseen, mutta mieluiten terveen kumppanin kanssa. Vakavia tapauksia (ektooppinen cilium ja selkeitä oireita aiheuttava distichiasis) ei kuitenkaan pidä käyttää jalostukseen. (<https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>)

Silmätutkimukset 2013–2023

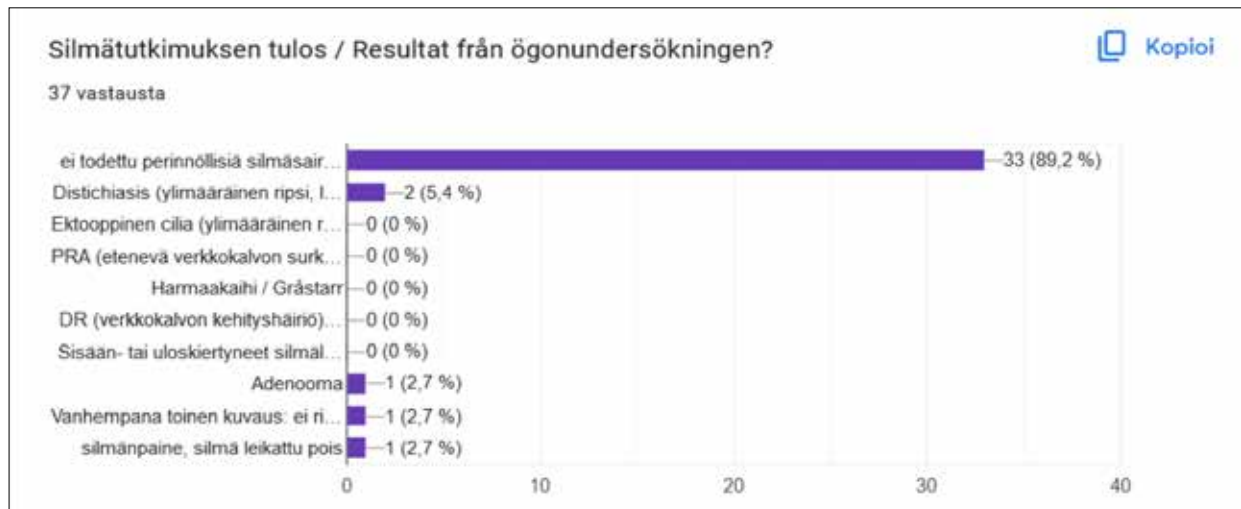
Vuosi	Syntyneitä	Tutkittu	Tutkittu %	Terveitä	Terveitä %
2013	15	3	20%	3	100%
2014	38	14	37%	12	86%
2015	22	1	5%	1	100%
2016	53	12	23%	11	92%
2017	30	8	27%	7	88%
2018	33	5	15%	5	100%
2019	38	4	11%	3	75%
2020	59	5	8%	5	100%
2021	51	2	4%	2	100%
2022	65	0	0%	0	
2023	76	0	0%	0	

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTerveystilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Silmätutkimukset 2013–2023

Diagnosi	Esintymä
Distichiasis, todettu	4
Distichiasis/Ektooppinen cilium, todettu	1
Ei todettu perinnöllisiä silmasairauksia	49
Silmämuutosten vakavuus, kohtalainen	1
Silmämuutosten vakavuus, lievä	3

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTerveystilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Viiräiskoirien terveyskysely 2023. 37/106 vastausta

Rokotusreaktiot

Rokotteiden käyttöön liittyy aina hättävien vaikutusten riski. Odotettuihin hättävien vaikutuksiin kuuluvat rokotteiden jälkeinen kuumeilu, huonovointisuus ja joissakin tapauksissa lievät allergiset reaktiot. Odottamattomia hättävien vaikutuksia ovat kaikki haitalliset vaikutukset, joita ei ole mainittu valmisteyhteenvedossa. Näitä ovat esimerkiksi allergiset reaktiot, joista vakavimmat voivat johtaa anafylaktiseen reaktioon, jolloin vaaditaan nopeita toimenpiteitä. (<https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainlaakarit/palvelut-elainlaakareille/rokote-neuvonta/rokotusten-haittavaikutukset/>)

Suomessa on todettu yksi vakavampi viiräiskoirien rokote-reaktio, joka ilmeni v. 2016 syntyneellä pentueella (emä Skrållan, isä Nugget vom Junkernhof). Rokotetuille pennuille kehittyi penikkatauti 12 viikkoi-sena ensimmäisen rokotuksen seurauksena. Oireina olivat muutaman päivän sisällä ilmennyt oksentelu, kuumeilu, ruokahaluttomuus, ripuli ja väsymys. Neljä pennusta kuoli. Osa pennuista rokotettiin vasta myöhemmällä iällä ja osa ei saanut oireita. Näitä jälkeläisiä ei ole käytetty jalostukseen.

Viiräiskoirien terveyskyselyssä (2023) yksikään vastaajista ei ilmoittanut koiransa saaneen rokote-reaktioita.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Rodun jalostuksen kannalta on tärkeää saada tietoa myös koirien menehtymisistä ja kuolinsyistä Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmään. Viiräiskoirien omistajista vain hyvin pieni osa on ilmoittanut koiransa kuolemasta ja siihen johtaneesta syystä. Tilastoinnin avulla voidaan seurata rodun yleisimpiä kuolinsyitä ja

arvioida rodun keskimääräistä elinikää. Kennelliiton jalostusstrategia kehottaa suosimaan jalostuksessa pitkäikäisistä suvuista tulevia koiria. Koiran elinikä on osittain perinnöllinen ominaisuus, johon voidaan vaikuttaa jalostusratkaisuilla.

Suomen Viiräiskoirakerho ry on ryhtynyt toimeen ja tiedottaa jäsenistöään kuolinsyytilastoinnin tärkeydestä ja opastaa tarvittaessa jäsenistöään ilmoituksen tekemisessä.

Viiräiskoirien yleisin kuolinsyy jalostustietojärjestelmän mukaan on vanhuus ja vanhuuteen lopetettujen koirien keskimääräinen elinikä on 12 vuotta 5 kuukautta, joita on kymmenen vuoden aikana ilmoitettu 9 kappaletta. Kymmenen koiraa on ilmoitettu kuolleeksi ilman kuolinsyytä. Kahdeksan koiran kuolinsyyksi on ilmoitettu ”Muu sairaus, jota ei ole listalla”. Kuusi koiraa on kuollut tapaturman tai liikennevahingon takia. Näiden lisäksi on lopetettu yksittäisiä koiria luustosairauksien, kasvainsairauksien, iho- ja korvasairauksien, hermostollisen sairauden, virtsa- ja lisääntymiselinten sairauksien ja sisäeritysrauhasten sairauksien takia. Neljä koiraa on lopetettu ilman sairauden diagnosointia. Yksi koira on lopetettu, koska ei sovellu käyttötarkoitukseen.

Saksassa ja Tsekeissä lyhyen kasvattajille suunnatun epävirallisen sähköpostikyselyn mukaan (2/4 vastausta, 1/2 vastausta) yleisin kuolinsyy on metsästystapaturma tai metsästystilanteissa liikenneonnettomuudessa menehtyminen. Molemmissa maissa viiräiskoiraa käytetään paljon muun muassa villisian metsästykseen, jolloin vaaratilanteita syntyy väistämättä.

Kuolinsyyt 1998–2023

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hermostollinen sairaus	9 vuotta 6 kuukautta	1
Iho- ja korvasairaudet	11 vuotta 3 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	6 vuotta 10 kuukautta	4
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	2 vuotta 6 kuukautta	1
Käyttökoira ei sovellu käyttötarkoitukseensa	3 vuotta 2 kuukautta	1
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	7 vuotta 9 kuukautta	4
Luusto- ja nivelsairaus	5 vuotta 7 kuukautta	3
Muu sairaus, jota ei ole listalla	2 vuotta 6 kuukautta	8
Sisäeritysrauhasten sairaus	8 vuotta 9 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	3 vuotta 6 kuukautta	8
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 5 kuukautta	9
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	2 vuotta 1 kuukautta	1
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 2 kuukautta	11
Kaikki yhteensä	6 vuotta 10 kuukautta	53

(<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmTerveystilastot.aspx?R=104&Lang=fi> taulukko otettu 26.10.2023)

Viiriäskoirien terveyskysely 2023. 9/106 vastausta.

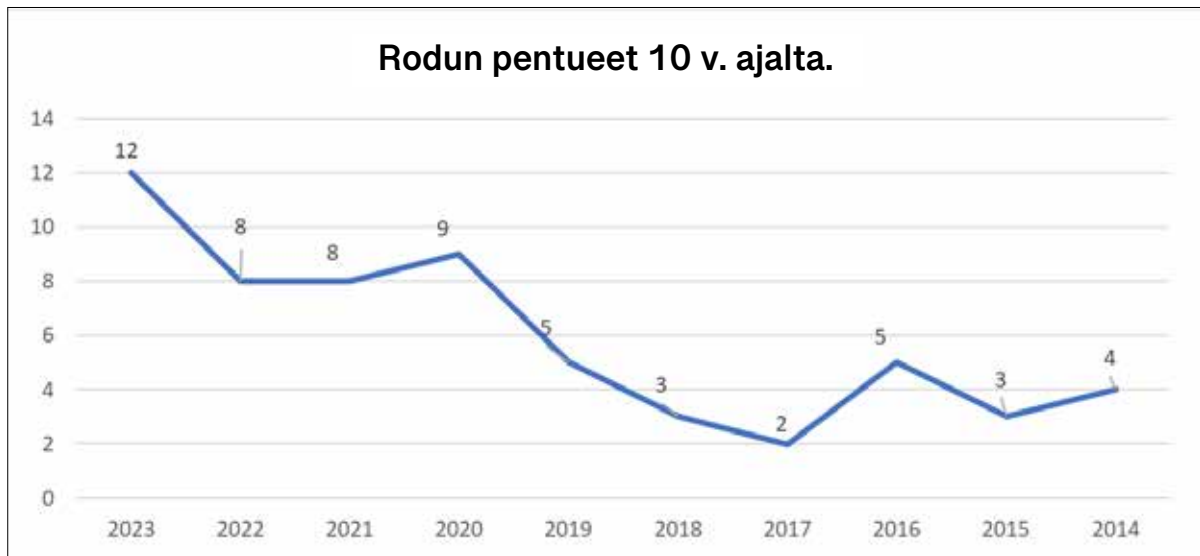
4.3.4 Lisääntyminen

Koirilla, yleisesti pentukuolleisuus vaihtelee eri lähteiden mukaan 9–26 %. Yhden tai kahden pennun menehtyminen ensimmäisen kahden viikon aikana on melko tavallista. Tavallisimmat pentukuolemien syyt ovat herpesvirus, rokottamattomalla nartulla esiintyvä penikkatauti- tai adenovirus, pentujen kehittymättömyys, tarttuvat taudit, navasta lähtenyt verenmyrkytys, loiset (suolinkainen), vaurioituminen, nartun huono hoito tai stressi sekä epämuodostumat. (ELL Nina Menna, Koiran lisääntyminen.)

Viiriäiskoirilla esiintyy jonkin verran lisääntymisongelmia. Viiriäiskoirien terveyskyselyn (2023) perusteella yleisimmät ongelmat lisääntymisessä ovat kuolleiden pentujen syntyminen ja epätasaiset pentueet. Synnyttäneiden narttujen osalta vastauksia tuli 17, joista kahdeksassa pentueessa ilmeni heikkokuntoisia tai kuolleita pentuja ja kahdessa niistä pentuja jouduttiin lopettamaan. Viidessä pentueessa 17:sta pennut

ovat olleet kooltaan epätasaisia. Astutuksessa ja tiinehtymisessä ei ole esiintynyt ongelmia ja nartut ovat hoitaneet pentueensa hyvin. Pentueiden keskimääräinen koko on ollut vuosien 2013–2023 aikana 6,3. Muutaman kerran syntynyt pentueita, joista on rekisteröity vain yksi pentu. Uroksien osalta vastauksia tuli 12 ja tämän kyselyn perusteella kaikilla astuminen on sujunut ongelmitta. 76,9 % vastanneista ilmoitti astutuksen johtaneen tiineyteen ja pentujen syntymään. Saksassa VDW-sivuston astutusilmoitusten perusteella jonkin verran narttuja jää tyhjäksi. Synnynnäisiä vikoja tai epämuodostumia ei tiettävästi suuremmissa määrin esiinny tai niistä ei ole raportoitu.

<https://jalostus.kennelliitto.fi/frmJalostustilastot.aspx?R=104&Lang=fi> 29.10.2023

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Viiriäiskoirien ulkomuodossa ei esiinny sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavia anatomisia piirteitä. Rakenteessa ei ole lisääntymistä vaikeuttavia tekijöitä. Viiriäiskoiralla ei ole liioiteltuja piirteitä.

4.3.6 Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Viiriäiskoiran voi tilastojen valossa katsoa olevan suhteellisen terve rotu. Jalostuksessa on kuitenkin otettava huomioon yksilöt, joilla esiintyy säännöllisesti sairauksia, allergioita ja atopiaa ja sulkea näiden yksilöiden käyttö jalostuksesta.

Spanieleille tyypilliset luppakorvat ovat omiaan lisäämään korvatulehduksia ja hiivakorvan ilmentymistä myös viiriäiskoirilla. Viiriäiskoiralla on vedessä viihtyvä ja pitää uimisesta. Lisäksi usein metsästystilanteissa koira kastuu kauttaaltaan. Viiriäiskoirien terveystarkastuksesta (2023) ilmenee, että korvatulehduksesta on esiintynyt 36,3 % (102/106) koirista ja 63,7 % sitä ei ole esiintynyt lainkaan. Vastanneista (37/106) 40,5 % korvatulehduksesta esiintyy kausittain ja 86,5 % vastanneista (37/106) ilmoittaa, että korvatulehdukseen on löytynyt toimiva hoitomuoto. Korvakarvojen lyhennys ja korvien huolellinen kuivaus voivat osaltaan helpottaa ongelmia. Lisäksi korvat tulee tarkistaa aika ajoin ja puhdistaa tarpeen mukaan. Turhaa puhdistamista, varmuuden vuoksi ei suositella.

Ylimääräisiä ripsiä viiriäiskoirilla esiintyy nykyään melko harvoin. Terveystarkastuksen mukaan 5,4 %, kahdella koiralla on todettu distichiasis. Vuosina 2013–2023 distichiasisia on esiintynyt 4 kertaa. Terveystarkas-

teen vastanneista (4/106) 75 % sanoo silmäoireiden vakavuutta lieväksi. Silmänsairauksien osalta seurataan tilannetta.

Allergiat ovat viiriäiskoiralla eniten jokapäiväiseen arkeen vaikuttavia sairauksia. Viiriäiskoirien terveystarkastuksen (2023) mukaan 14,2 % vastanneista (106/106) ilmoittaa koiransa kärsivän allergioista ja suurin osa 85,8 % on terveitä. 56,3 % (16/106) ilmoittaa, että allergiat vaikuttavat koiran elämään päivittäin. 25 % vastanneista ilmoittaa, että koiran allergia ilmenee kausittain. Erilaisten ruoka-aine allergioiden lisääntymiseen tulee kiinnittää huomiota. Terveystarkastuksen mukaan 82,4 % (17/106) allergiat johtuvat ruoka-aineista.

Atopiaa viiriäiskoirilla ilmenee kyselyn mukaan vähemmän kuin allergioita. 88,7 % vastanneista (97/106) ilmoittaa, ettei koiralla ilmene atopiaa. Atopiasta kärsiviä koiria on 11,3 % ja 54,5 % vastanneista (11/106) sairaus oirehtii päivittäin. Viiriäiskoirien terveystarkastuksen (2023) mukaan 11,3 % vastanneista (97/106) ilmoittaa koiransa kärsivän atopiasta. Tämä luku on epävirallisten tietojen mukaan todellisuudessa suurempi. Allergiat ja atopiat ovat asia, jotka ovat rodussamme silmälläpidettäviä. Saksassa ja Tšekissä allergioista ei ole raportoitu. Ruotsissa ja Puolassa epävirallisten tietojen mukaan allergiat ja atopiat ovat yleistymässä.

Rokotusreaktiot on nostettu tässä jalostuksen tavoiteohjelmassa vielä esiin, vaikka edellisistä tiedossa olevista reaktioista on jo pitkä aika (v.2016) Tuon tapahtuneen katsotaan kuitenkin olleen rodussa merkittävä tapahtuma ja sitä on syytä seurata ja palata tähän tarkemmin viimeistään seuraavassa terveystarkastuksessa.

Lonkkaniveldysplasia on jalostuksesta poissulkeva ominaisuus ja myös koira, joka on periytännyt lonkavikaisia jälkeläisiä, tulee jättää pois jalostuksesta. Viiriäiskoirilla on pääasiallisesti terveet lonkat, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Sattuman vaikutusta yksittäisten koirien huonojen lonkkien kohdalla ei voida poissulkea.

Kyynärnivelten kasvuhäiriöt ovat ongelmallisia kaikilla koirilla, mutta metsästyskoirilla se pahimmassa tapauksessa lopettaa alkaneen metsästysuran lyhyeen. Kasvuhäiriöiden ainoana hoitomuotona on leikkaus eikä leikkauksellakaan aina saada toivottua lopputulosta. Korjattu rakenne on aina heikompi kuin synnynnäisesti terve eikä kukaan osaa etukäteen ennustaa, onko kyseisen yksilön sairaus parannettavissa. Leikkaus on valtava taloudellinen panostus (inkongruenssi 2500–3500 euroa/jalka) ja siihen ryhdyttäessä pitää pohtia eettisestä näkökulmasta koiran elämänlaatua ennen leikkausta ja leikkauksen jälkeen. Metsästyskoirilla on ongelmallista se, että jos kivut saadaan hallintaan leikkauksella, mutta koiran rakenne ei enää kestä metsästyskäyttöä, onko se onnellinen? Kyynärnivelen kasvuhäiriöt ja muut kyynärnivelen ongelmat vaikuttavat merkittävästi koiran käyttötarkoitukseen ja elämänlaatuun. Jalostusta mietittäessä on tarpeen katsoa useampaa kuin vain yhtä yksilöä, sillä kaikki muutokset eivät ole suoraan perinnöllisiä. Kyynärnivelen kasvuhäiriöitä tarkastellessa on jälkeläisnäytön odottamisella tärkeä rooli. Jos jossain suvussa esiintyy kasvuhäiriöitä, on oletettava, että tällöin muutokset johtuvat geeneistä. Yksittäisen sairaan yksilön kohdalla, voidaan pohtia myös sattuman mahdollisuutta. Kokonaisuuden arvioiminen on tärkeää, sillä monimuotoisuutta ei tule lisätä käyttämällä sairaita koiria ja sukuja jalostukseen.

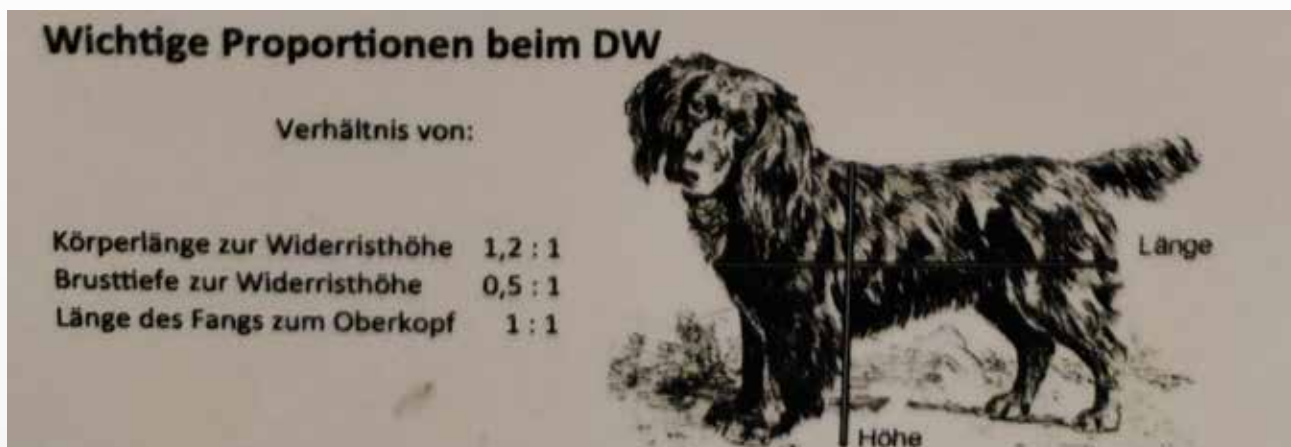
Viiriäiskoiran työskentelytapa on melko etupainoista ja nopeaa, on omiaan lisäämään etupään rasitusta. Tämä aiheuttaa voimakasta kuormitusta kyynär- ja olkanivelle. Hyvä lihaskunto, monipuolinen liikunta ja tasapainoinen ruokinta ovat tärkeitä.

Keskeisimpinä ongelmina on lisääntymiseen liittyen voisi pitää huonokuntoisena tai pieninä syntyneitä pentuja ja tyhjäksi jääneitä narttuja. Näiden satunnaisesti esiintyvien ongelmien syytä on vaikea arvioida. Herpes-virus on joissakin tapauksissa voinut olla kuolemien syynä. Myös astutus ajankohdan merkitystä voisi pohtia. Narttu tulisi olla erinomaisessa fyysisessä kunnossa ennen astutusta, mikä osaltaan auttaa pentujen kehityksessä ja niiden hoidossa. Jalostukseen tulisi käyttää vain narttuja, joilla on normaalit juoksut ja joilla ei esiinny voimakkaita valeraskauksia eikä hormonaalisia vakavia ongelmia. Narttulinjaa on tarpeen tarkkailla, sillä lisääntymishaluttomuus ja kuinka narttu hoitaa jälkeläisensä on periytävää.

4.4 Ulkomuoto

Viiriäiskoirien ulkomuotoa on pidetty hyvin pelkistetynä jalostuksen myötä ja nykyinen ulkomuoto vastaa hyvin rotumääritelmää. Viiriäiskoiran käyttötarkoitukseen peilaten rakenne sopii siihen nykypäivänäkin niin kuin kuuluu. Rotumääritelmä on rakennettu metsästyskoiran ominaisuuksia ajatellen, eikä sinne ole haettu esteettisesti näkökulmasta haluttuja piirteitä, joista voisi aiheutua koiralle esimerkiksi ongelmia terveyden ja hyvinvoinnin kannalta.

Mittasuhteiltaan viiriäiskoira on sopusuhtainen, korkeuttaan pidempi, eikä saa vaikuttaa korkearaajaiselta. Viiriäiskoira on kooltaan keskikokoinen, lihaksikas koira, jolla on vahva luusto ja jalo pää. Rungon täytyy olla selkeästi pidempi korkeuteen nähden. Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen on 1,2: 1. Narttujen säkäkorkeus on 45–52 cm ja uroksien 48–54 cm. Paino on yleensä 18–25 kg. Viiriäiskoira on rakenteeltaan vahvaluustoinen, pitkäselkäinen ja voimakas. Vahva niska kiinnittyy säkään tylpässä kulmassa. Pää on voimakas ja kuiva, eikä siinä ole selkeää otsanpengertä. Korvat kiinnittyvät korkealle ja ne ovat malliltaan pitkät. Viiriäiskoiran karvapeite on tiheä ja rungonmyötäinen, ei liian pitkä, laadultaan voimakas ja muodoltaan kihara tai aaltomainen. Myös vatsa on karvapeitteinen.

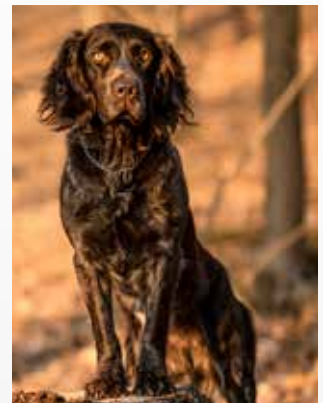

Silmät ovat hieman viistot, ilmeikkäät sekä mahdollisimman tummat. Päistäriköillä usein vaaleammat silmät. Viiriäiskoiran katse on ystävällinen ja älykäs. Viiriäiskoiran ulkomuodossa on paljon vaihtelua, sillä käyttöominaisuuksien jalostus on ollut tärkeimmässä roolissa. Rodun tämänhetkinen ulkomuoto vastaa rotumääritelmää ja viiriäiskoiran rakenne on ominaisuuksiltaan sopiva käyttötarkoitukseensa nähden ylösajavana ja karkottavana koirana. Tärkein asia ulkomuodossa on oikeat mittasuhteet, joiden myötä rotu on jalostettu sille tarkoitettuun metsästyskäyttöön.

Väriykseltään viiriäiskoirat on jaettu perinteisesti kahteen ryhmään, päistäriköt ja ruskeat. Molemmista löytyy värimuunnoksia. Kokonaan punaisia, ruskea- tai punapäistärikköjä sekä kirjavia, joilla valkoisella pohjalla suuria ruskeita tai punaisia laikkuja. Kummallakin värimuunnoksella voi olla punaiset merkit silmien yläpuolella, kuonossa, raajoissa tai peräaukon ympärillä. Vain musta väri on hylkäävä virhe.

Rakenteessa ja ulkomuodossa ei esiinny erityisiä ongelmakohtia jalostukseen liittyen. Liian suurta kokoa ja korkearaajaisuutta on jalostuksessa hyvä huomioida. Säkäkorkeuden noustessa kasvaa myös vauhti riistaeläintä karkotettaessa. Tämä ei ole tarkoituksen mukaista viiriäiskoiralle. Purentaan ja hammaspuutoksiin on hyvä kiinnittää huomiota. Rodun alkuperämaassa Saksassa useampien hampaiden puuttuminen tai vakavat purentavirheet ovat hylkäävä tekijä jalostuksessa. Hännän tulisi asettua rauhallisella koiralla selkälinsä jatkeeksi tai hieman sen alapuolelle, innostuneella koiralla hiukan ylviistoon ja iloisesti heiluen. Liian korkeaan, lähes pystykorvamaiseen hännäkannattukseen on hyvä kiinnittää huomiota. Myös viiriäiskoiralle tyypillinen eloisa luonne ja temperamentti on oleellista ilmentyä esimerkiksi näyttelytilanteessa. Viiriäiskoira esitetään koiran seistessä vapaasti eikä sitä trimmata. Näyttelyaktiivisuus ei ole viiriäiskoirilla kovin suurta ja tämän takia tuomareiden ulkomuotoarviointi on melko epätasaista. Tavoitteena on järjestää ulkomuototuomareille tilaisuuksia erityyppisten viiriäiskoirien katselmukseen.

5 YHTEENVETO Aiemman Jalostuksen Tavoiteohjelman toteutumisesta

Viiriäiskoirien aiempi jalostuksen tavoiteohjelma on ollut voimassa vuosina 2014–2018, jonka jälkeen sitä ei ole päivitetty eikä se näin ollen ole enää vuonna 2023 riittävän pätevä aineisto käytettäväksi vertailuun uuden kanssa. Uuden jalostuksen tavoiteohjelman laatimisen olemme aloittaneet puhtaalta pöydältä. Olemme konsultoineet Suomen Kennelliiton jalostusneuvoja asiaan liittyen.

Tämänhetkiset jalostussuosituksot sallivat C lonkkaisen koiran käyttämisen jalostukseen, mutta viiriäiskoirien terveyskysely (2023) ja Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä osoittaa, että siitä määrästä, mitä koiria on kuvattu, C lonkkaisen koiran käyttö jalostukseen ei ole perusteltua. Suomen viiriäiskoirakan- ta on luustoltaan hyväkuntoista ja A lonkkaisia koiria on yli puolet vastanneista, 61,8 % ja B lonkkaisia 16,4 % (Liite 1), jolloin tästä määrästä katsotaan löytyvän toisilleen sopivat partnerit. Lisäksi suosittelemme tarkoin harkittua tuontia ulkomailta tai ulkomaa- laisten jalostusurosten käyttöä kotimaisille nartuille.

6 Jalostuksen tavoitteet ja toteutus

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Viiriäiskoiran suosio metsästyskoirana on viime vuosina kasvanut merkittävästi. Jalostuksen tavoitteena on hyödyntää tehokkaasti, mutta samalla hallitusti Suomen ja Euroopan viiriäiskoirakantaa koirien terveyden sekä metsästysominaisuuksien turvaamiseksi. Geenipohjaa on tavoitteena laajentaa kannustamalla astutuksiin, joissa yhdistelmät ovat tarkkaan mietittyjä ja tuontikoirien kriittiseen arvioimiseen ja valikoimiseen. Tuontikoirien suhteen on oleellista miettiä, ettei tuoda samoista linjoista liikaa koiria. Lisäksi Suomessa jo olevien tuontikoirien, joilla ei ole sukulaisia täällä, käyttö kotimaisten koirien tai kotimaassa olevien tuontikoirien kanssa katsotaan tavoitteeksi. Sukusiitosaste pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena.

Suomen Viiriäiskoirakerho kannustaa tuontikoiria harkitsevia tutustumaan ehdotetun pennun sukutauluihin huolellisesti ja seuraamaan pentuesisarusten kehitystä myöhemminkin. Viiriäiskoirakerho hankkii

käyttöön Saksassa ja muualla Euroopassa käytetyn dogbase -järjestelmän, jonka avulla tuontikoirien linjojen seuraaminen on helpompaa. Kerho toteuttaa säännöllisesti viiriäiskoirien terveys- sekä metsästys- ja luonnekyselyt, joiden avulla pystytään seuraamaan, mihin suuntaan rotu on menossa.

Tavoitteena jalostukselle on pyrkiä turvaamaan perinnöllisten metsästysominaisuuksien säilyminen niin, että meillä on tulevaisuudessakin terve, monipuolinen ja hyväluonteinen metsästysrotu muiden joukossa. Tavoitteena on lisätä koetoimintaa ja laajentaa sitä saavutettavammaksi mahdollisimman monelle viiriäiskoiran omistajalle. Näin saamme tulevaisuudessa helposti mitattavaa ja arvioitavaa faktatietoa kokeisiin osallistuneista koirista ja niiden metsästysominaisuuksista. Tavoitteena on myös saada viiriäiskoirat koiratietokantaan, josta saa tarkempaa tietoa kokeen sujumisesta kuin jalostustietojärjestelmästä.

Tavoitteena on myös kannustaa koiran omistajia käyttämään koiriaan Suomen Kennelliiton virallisissa ja rodun PEVISA:n edellyttämässä terveystutkimuksissa. Lisäksi Suomen Viiriäiskoirakerho kannustaa jäseniään ilmoittamaan Kennelliiton rekistereihin koiriensa totuudenmukaiset kuolinsyyt.

Tällä hetkellä rodussa ei esiinny huolestuttavia määriä luonteeseen liittyviä ongelmia, jotka näkyisivät esimerkiksi viiriäiskoirien yhteisjahdeissa tai kerhon järjestämissä tapahtumissa. Jalostuksen tavoitteena on pyrkiä sulkemaan linjat, joissa epävarmuutta, aggressiivisuutta tai muuta rodulle epätyypillistä käyttäytymistä ilmenee. Rodun luonteen soisi säilyvän ennallaan eli metsästysominaisuuksien lisäksi viiriäiskoiria säilyisi myös loistavana harrastus- ja perhekoirana. Viiriäiskoiran ulkomuoto pyritään säilyttämään rotumääritelmän mukaisena.

Rodun kanssa voi harrastaa muutakin kuin metsästystä ja jäljestystä, mutta nämä ominaisuudet tulee jalostusvalintoja tehdessä arvottaa esimerkiksi muissa lajeissa saavutettua menestystä korkeammalle. Kerho kuitenkin kannustaa harrastamaan koirien kanssa monipuolisesti, osallistumaan näyttelyihin ja erilaisiin rotua esille tuoviin tapahtumiin, sillä aktiivisina koirina näillä riittää energiaa ympäri vuoden ja koko perheen tarpeisiin. Rodun esille tuominen ja positiivisen kuvan antaminen siitä on tärkeää.

Tavoitteet viidelle vuodelle (2025–2029)

Yliuomareita, palkintotuomareita ja koetoimitsijoita on koulutettu useampia henkilöitä.
Koeosallistumiset ovat nousseet merkittävästi ja kokeita järjestetään ympäri Suomea.
Terveystutkimuksiin osallistuneita koiria on 50 % nykyistä enemmän.
Sukusiitosprosentti on pysynyt maltillisena.
Dog Base -järjestelmä on käytössä myös Suomessa.
Tehollinen kannankoko on yli 100.
Kannan monimuotoisuus on parantunut tehtyjen jalostusvalintojen seurauksena.
Koirakannan nykyinen terveydentila on onnistuttu säilyttämään vähintään nykyisen kaltaisena.
Rodussa ilmenneiden vikojen ja sairauksien kartoitus ja dokumentointi on muuttunut kerhon pysyväksi toimintatavaksi.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostukseen käytettävien koirien tulee olla astutus-hetkellä vähintään 24 kk, sekä niillä tulee olla PEVISAN edellyttämät viralliset terveystutkimukset voimassa. Nykyiseen PEVISA-ohjelmaan haetaan muutosta seuraavien osin: Lonkkadysplasian raja-arvo on B. C-lonkaisen käytöstä jalostukseen tulee tehdä Suomen viiriäiskoirakerho ry:lle poikkeuslupa-anomus liitteineen, jossa ilmenee koiran ainutlaatuinen jalostusarvo muilta osin. Suomen viiriäiskoirakerho ry voi myöntää poikkeuslupan koiralle, joka on saavuttanut viiriäiskoirien metsästyskokeessa ALO/NUO1 tuloksen ja on muilta ominaisuuksiltaan (luonne, ulkonäkö, harvinainen sukulinja) erinomainen yksilö. Kyynärnivelen osalta raja-arvona säilytetään 0/0. Virallinen silmätutkimus lisätään PEVISA ohjelmaan.

PEVISA-ohjelmaan haetaan muutosta pentumäärän rajoitusta koskien. Jalostukseen käytettävien yksilöiden maksimi pentumääräksi asetetaan 14 pentua tai kaksi pentuetta. Mikäli toinen pentue ylittää 14 pennun suosituksen, myös ylimenevät rekisteröidään.

Ensimmäinen astutus/astuminen aikaisintaan 2-vuotiaana, jonka jälkeen vaaditaan jälkeläisnäyttö noin kaksi vuotta. Samoin, mikäli yksilöä käytetään jalostukseen ensimmäisen kerran, minkä ikäisenä tahansa. Mikäli jälkeläisissä ei ole havaittu luonteen, metsästysominaisuuksien tai terveyden osalta huomautettavaa, voi yksilöä käyttää uudelleen sen ollessa noin nelivuotias. Tämän jälkeen olisi suositeltavaa seurata jälkeläisnäyttöä noin kaksi vuotta. Kuuden ikävuoden jälkeen urosta voi käyttää vapaasti maksimi pentumäärän pysyessä 30 pennussa.

Jalostukseen käytettäviltä koirilta vaaditaan normaalia lisääntymiskäyttäytymistä ja rodun käyttötarkoitukseen soveltuvaa luonnetta. Arkaa, aggressiivista,

allergista, atooppista tai muuten kliinisesti sairasta koiraa ei saa käyttää jalostukseen missään olosuhteissa. Uusinta yhdistelmien käyttö ei ole sallittua. Suomen viiriäiskoirakerho ry suosittelee, että jalostukseen käytettävillä yksilöillä olisi tulos rodun metsä- tai metsästyskokeesta.

6.3 Rotuyhdistyksen toimenpiteet

Viiriäiskoirien jalostuksen tavoiteohjelma (JTO) on vanhentunut vuonna 2018, joten tällä hetkellä Suomen Viiriäiskoirakerho ry:n tärkeimpänä tavoitteena on sen kirjoittaminen uudestaan vastaamaan tämänhetkistä koirakantamme tilannetta. Tavoitteenamme on saada JTO voimaan 1.1.2025.

Tämänhetkinen viiriäiskoirien PEVISA on voimassa vuoden 2025 loppuun. Suomen Viiriäiskoira kerho ry päivittää uuden PEVISA ohjelman alkamaan 1.1.2025, joka korvaa aikaisemman PEVISA ohjelman. 1.1.2025 uusi PEVISA ohjelma päivitettyine ehtoineen astuu voimaan. PEVISA:a päivitetään tarpeen mukaan. PEVISA ohjelman ehtojen tiukentamisella haluamme varmistaa, ettei rodussa mahdollisesti ilmenevät perinnölliset viat ja sairaudet pääse runsastumaan. Kuten viiriäiskoirien terveystutkimuksesta (2023) ilmenee rodussa pienellä osalla erilaisia kyynärnivelen kasvuhäiriöitä, joita pyrimme ennaltaehkäisemään muun muassa tiukalla jälkeläisnäyttövaatimuksella ensimmäisen pentueen jälkeen. Kaikissa kyynärnivelten kasvuhäiriöissä oireet alkavat keskimäärin 4–7 kuukauden iässä. Silmätutkimukset päädyttiin ottamaan rodun PEVISA:an pystyäksemme tarkkailemaan, ennaltaehkäisemään ja reagoimaan mahdollisiin muutoksiin silmien osalta riittävän ajoissa.

Viiriäiskoirakerho teettää kaikille viiriäiskoirien omistajille avoimen terveystutkimuksen säännöllisesti, johon

omistajat voivat vastata anonymisti. Ensimmäinen terveyskysely toteutettiin 10/2023, johon vastauksia saatiin 106. Tämän terveyskyselyn avulla seurataan koirakantamme terveydentilan kehittymistä ja voidaan tehdä tarvittavia muutoksia muun muassa jalostus-suositukseen. Metsästys- ja luonnekysely toteutettiin 11/2023 ja siihen saatiin 119 vastausta. Kyselyn avulla seurataan koirakantamme metsästysominaisuuksia, niiden mahdollisia muutoksia, alueellisia eroja koirien työskentelyssä ja rodulle tyypillisen metsästyskäyt-täytymisen kehittymistä. Sen avulla seurataan myös luonteessa tapahtuvia muutoksia, ei-toivottujen luon-teenpiirteiden ilmenemistä ja rodunomaisen luonteen säilymistä. Kyselyiden tavoitteena on saada vastauksia mahdollisimman kattavasti, jolloin saatuja tuloksia voi- daan käyttää osviittana tulevaisuuden jalostustyössä ja pienen populaatiomme pitämisessä elinvoimaisena.

Suomen Viiräiskoirakerho ry kouluttaa tuomareita ja koetoimihenkilöitä, jotta Suomeen saadaan kattava

tuomariverkosto, jolloin kokeisiin osallistuminen on mahdollista mahdollisimman monelle. Kerho järjestää jäsenilleen erilaisia tapahtumia sekä rodun oman eri-koisnäyttelyn Suomen Spanieliliitto ry:n erikoisnäytte-lyn yhteydessä. Tällä pyritään madaltamaan kynnystä osallistua näyttelyihin.

Suomen Viiräiskoirakerho ry kannustaa jäseniään osallistumaa koiriensa kanssa esimerkiksi erilaisiin rodun esittely tapahtumiin ja ulkomuototuomareiden koulutuksiin. Kerhon pyrkimyksenä on järjestää yhtei-siä harjoittelupäiviä ja informoida jäseniä esimerkiksi kennelliiton avoimista koulutuksista ja webinaareista sekä järjestää kasvattajille ja muille jalostuksesta kiin-nostuneille eri asiantuntijoiden luentoja. Kerho jakaa tietoa rodun tilasta aktiivisesti esimerkiksi kerhon nettisivuilla sekä sosiaalisessa mediassa.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

UHKA	VARAUTUMINEN
Ostetaan koiria ulkomailta ilman perehtymistä sukulinjoihin, eikä ole tietoa ja osaamista tutkia rodun ominaisuuksia riittävän laajalti eikä ole tietämystä, mitä tuontilinja Suomessa on jo kantaan nähden liikaa.	• Tiedotetaan jalostustoimikunnan tehtävistä ja koulutetaan jalostustoimikuntaan kuuluvia henkilöitä säännöllisesti. • Tiedotetaan jäseniä ja kannustetaan avoimuuteen ja yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. • Saksan "Dog Base" koiratietokanta käyttöön myös Suomessa jalostustietojärjestelmän rinnalle. • Pidetään kerhon toimihenkilöt ajan tasalla rodun kuulumisista ulkomailla, seurataan esimerkiksi terveystilastoja niiltä osin kuin ne ovat saatavilla ja tiedotetaan näistä aktiivisesti.
Kasvuhäiriöiden, allergioiden ja luonneongelmien lisääntyminen	• Kehotetaan jäseniä olemaan tarkkana jalostusvalintojen kanssa ja ottamaan asioista selvää. • Tutkimalla sukuja entistä tarkemmin. • Pitämällä yhteyttä ulkomaalaisiin rotuyhdistyksiin ja sitä kautta seuraamaan tilannetta. • Puuttamalla ajoissa yhdistelmien käyttöön, joissa havaitaan edellä mainittuja uhkia. • Sulkemalla jalostuslinjoja, joissa esiintyy sairauksia tai perinnöllisiä haasteita. • Kannustetaan kuvauttamaan koiria, vaikka niitä ei ole suunniteltu jalostukseen. • Kannustetaan ilmoittamaan kerholle, jos koira sairastuu. Kerhon nettisivuille helposti täytettävä lomake, jolla ilmoituksen voi tehdä. • Terveyskyselyt, luonne- ja metsästyskyselyt säännöllisiksi. • Arvioidaan jalostukseen aiottuja koiria kriittisesti ja rehellisesti.

Nähdään kasvavassa rodussa markkinarako, jolloin pentuja tuotetaan rahan takia, bisneksenä. Liiallinen kilpailuhenki voi johtaa epäeettisiin jalostusvalintoihin ja salailuun, esimerkiksi sairaudet ja piilevät viat koetetaan salata.	• Tiedotetaan pennunostajia vastuullisesta koirankasvatuksesta. • Opastetaan jalostustietojärjestelmän käyttöä koiranpennun hankintaa suunniteltaessa. • Kehotetaan ja kannustetaan ihmisiä ilmoittamaan ongelmista/lopetuksista jalostustietojärjestelmään rehellisesti ja avoimesti.
Kaikki kasvattajat eivät sitoudu yhteisiin pelisääntöihin, esimerkiksi samoja yksilöitä käytetään suosituksista huolimatta liikaa. Jalostukseen käytetään koiria, joilta puuttuu viralliset näytöt, esimerkiksi koetulos.	• Vaikutetaan pennunostajien ostopäätökseen aktiivisella tiedottamisella. • Kehotetaan pennunostajia tutustumaan kerhon jalostussuosituksiin. • Koiratietokanta jalostustietojärjestelmän rinnalle.
Koiria ei viedä kokeisiin tai terveystutkimuksiin, koska niitä ei koeta tärkeiksi vain metsästyskäytössä olevalle koiralle.	• Kehotetaan kasvattajia kannustamaan pennunomistajia käyttämään koiriaan kokeissa ja terveystutkimuksissa, jolloin saadaan arvokasta tietoa jalostustyötä varten.

Koirien jalostuksessa tavoitteena on pyrkiä kasvattamaan aina keskitasoa parempaa koirapopulaatiota, jolla on jotain edeltäjiään ainutlaatuisempaa ja rodun kannalta arvokkaampaa annettavaa. Tämän tavoitteen esteenä viiriäiskoirarodussa voi katsoa olevan liiallisen samojen koirien käytön, kasvatustyön keskitasoa huomommilla vanhemmilla, omalle koiralle sopimattomalla partnerilla tai liian hätäisellä uudestaan parituksella ilman jälkeläisnäytön seuraamista. Jalostuksen mittareina on suositeltavaa käyttää metsästyskoetuloksia, terveystuloksia sekä ulkomuotoon liittyviä mittareita.

Tärkeä tavoite on saada koiran omistajat ja kasvattajat sitoutettua noudattamaan rodun jalostuksen ohjesääntöä ja vaalimaan pienen populaation säilyttämistä monipuolisena ilman taloudellista hyödyn tavoittelua.

Pyritään lisäämään tietoa rodun ominaisuuksista ja käyttötarkoituksesta, sekä sitouttamaan koko viiriäiskoirayhteisöä rodun kehittämiseen oikeaan, haluttuun suuntaan.

Suomen Viiriäiskoirakerhon tavoitteena on jalostus-
pohjan pitäminen mahdollisimman laajana. Esimerkiksi mahdollisten siitosmatadorien käyttöä tulee välttää tulevaisuudessa. Suositeltavaa on, että jokaisella koiralla on maksimissaan 14 jälkeläistä, tai kaksi pentuetta. Samoja yhdistelmiä ei tule uusia eikä samoja yksilöitä tule käyttää jalostukseen uudestaan ilman jälkeläisnäyttöä.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Tavoitteet vuosina 2025–2029

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2025	- JTO ja PEVISA 2025-2029 astuvat voimaan - toteutetaan toinen terveystarkastus - toteutetaan toinen metsästys- ja luonnetarkastus
2026	- luento rodun kasvattajille ja harrastajille, esim. TEAMS: aihe rodulle ajankohtainen
2027	- toteutetaan kolmas terveystarkastus - toteutetaan kolmas metsästys- ja luonnetarkastus
2028	- valmistellaan Jalostuksen tavoiteohjelman päivitys ennakotarkastukseen hallituksen hyväksyttäväksi
2029	- päivitetty JTO 2023-2034 on ennakotarkastettuna hyväksytty yhdistyksen ja rotujärjestön hallituksessa, sekä esitetään se SKL:lle hyväksyttäväksi - päätetään rodun PEVISA-ohjelmasta vuosille 2030–2034 ja hyväksytetään se SKL:ssa
vuosittain, tarvittaessa	- koulutetaan ylituomareita, palkintotuomareita ja koetoimitsijoita

Toimintasuunnitelmassa mainittujen tilastointien avulla seurataan tavoiteohjelman toteutumista. Populaatiota seurataan populaation koko- ja rakenneosion lukujen kehittymisen avulla.

7 LÄHTEET

Koiranjalostus -perinnöllisyyden ja jalostuksen perusteet. Katariina Mäki & Salme Mujunen. 1. painos. 2018.

100 JAHRE Varein fur Deutsche Wachtelhunde e.V. Siegfried Sassenhagen 2004.

Koiran Ruokinta ja hoito. Kempe Riitta, Leppänen Minna, Mäki Katariina, Saastamoinen Markku, Särkijärvi Susanna, Tiira Katriina ja Pro AgriaKeskusten liitto 2010.

Kennelliitto. <https://kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/pentueen-rekisterointi/polveutumisen-varmistaminen>.

Kennelliiton rotujärjestöaineisto

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koirien-lisaantyminen>

Suomen Kennelliitto: Jalostusstrategia. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/kennelliiton-yleinen-jalostusstrategia>

Suomen Viiriäiskoirakerho ry. www.viiriaiskoirakerho.fi

Saksan Viiriäiskoirakerho. www.wachtelhund.de

<https://evidensia.fi/hoitovinkit/koiran-korvatulehdus/>

<https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainlaakarit/palvelut-elainlaakareille/rokoteneuvonta/rokotusten-haittavai-kutukset/>

<https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/lonkkanivelen-kasvuhairio> (tekstin on kirjoittanut eläinlääkäri Anu Lappainen, Suomen Kennelliitto.

<https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kyynarnivelen-kasvuhairiot>

<https://omaelainklinikka.fi/koiran-hiivatulehdus/>

Pienen populaation jalostus –luento. Suomen Spanieliliitto ry. Luentomuistiinpanot. Kirsi Sainio. 23.9.2023.

Kasvattajan jatkokurssi. Suomen Kennelliitto. Luentomuistiinpanot. Luennoitsija: Saija Tenhunen 2.4.2023

Allergiat ja atopiat webinaari 16.11.2023. ELL Nina Mahlanen. Suomen Kennelliitto ry.

Koiran lisääntyminen. ELL Nina Menna

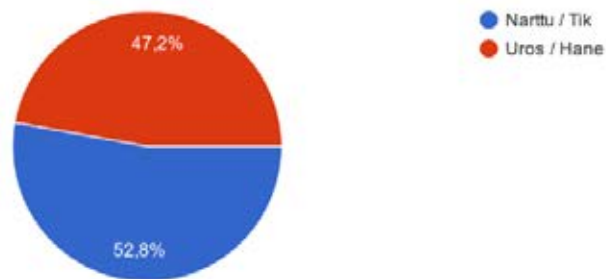

8 LIITTEET

LIITE 1 Viiriäiskoirien terveystarkastus 2023

Viiriäiskoirien terveystarkastus 2023 / Hälsöenkät för Wachtelhundar 2023

Sukupuoli / Kön
106 vastausta

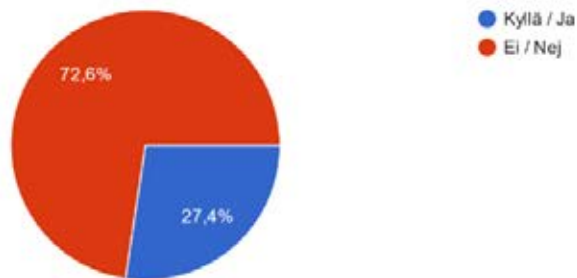
Koiran syntymävuosi / Hundens födelseår
106 vastausta

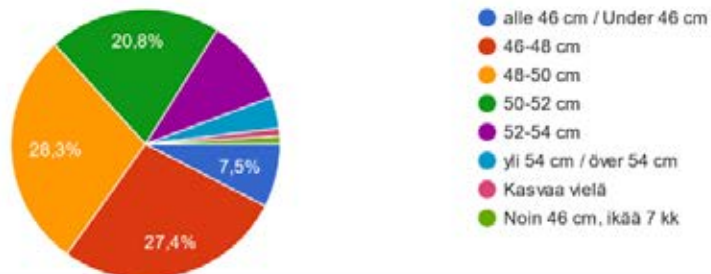
Onko koira tuontikoira? / Är hunden importerad?

106 vastausta

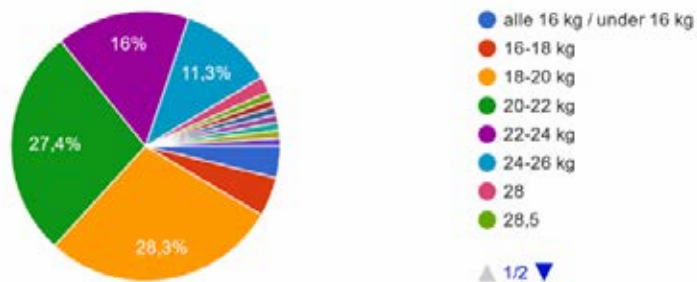
Korkeus / Mankhöjd

106 vastausta

Paino / Vikt

106 vastausta

106 vastausta

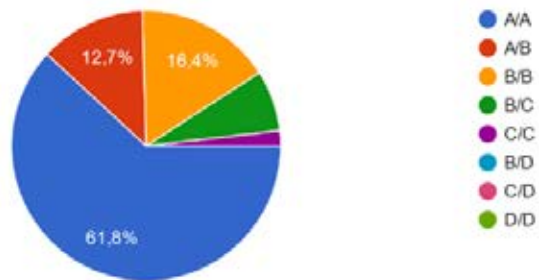
10 vastausta

106 vastausta

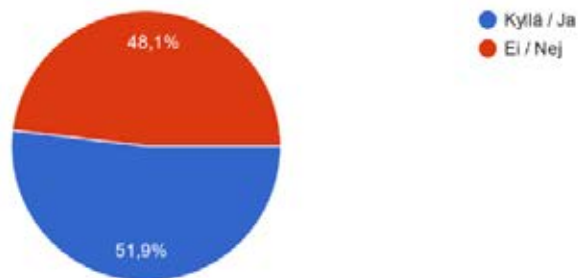
Lonkkanivelkuvauksen tulos / Höfternas röntgenresultat

55 vastausta

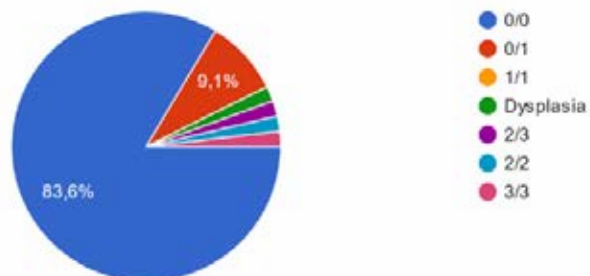
Onko koiran kyynärnivelet kuvattu? / Är hundens armbågar röntgade?

106 vastausta

Kyynärnivelkuvauksen tulos / Armbågarnas röntgenresultat

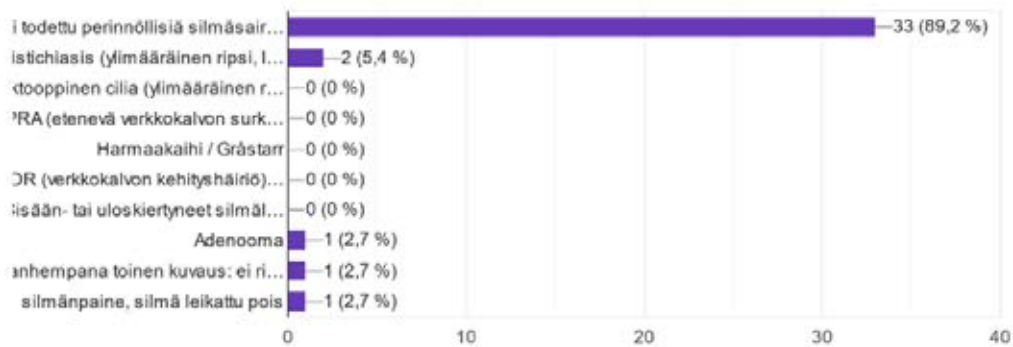
55 vastausta

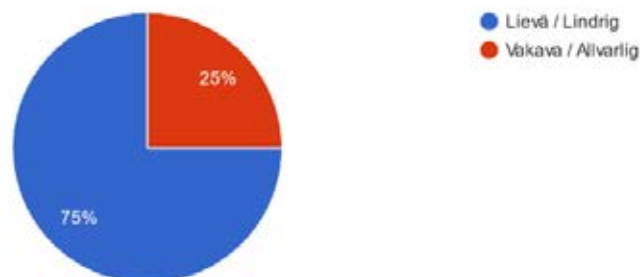
Silmätutkimuksen tulos / Resultat från ögonundersökningen?

37 vastausta

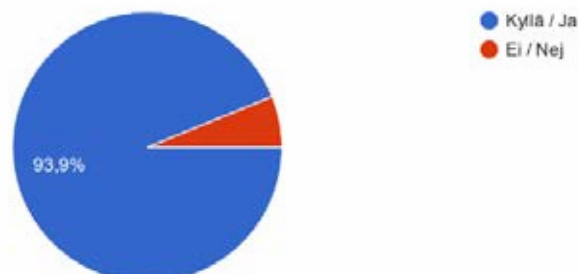
Silmämuutosten vakavuus / Ögonförändringarnas allvarlighetsgrad

4 vastausta

Onko koiralla normaalit kivekset? / Har hunden normala testiklar?

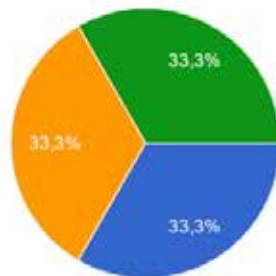
49 vastausta

Jos vastasit edelliseen ei, niin... / Om du svarade nej på föregående...

3 vastausta

- Kives ei ole laskeutunut / En testikel har fastnat i buken
- Kivekset eivät ole laskeutuneet / Båda testiklarna har fastnat i buken
- Kivekset poistettu
- kastroitu 10-vuotiaana kasvaimen vuoksi, siihen asti normaali.

Jos vastasit kuvauskysymyksiin ei, niin miksi? / Om du svarade nej angående röntgenundersökningarna, varför?

50 vastausta

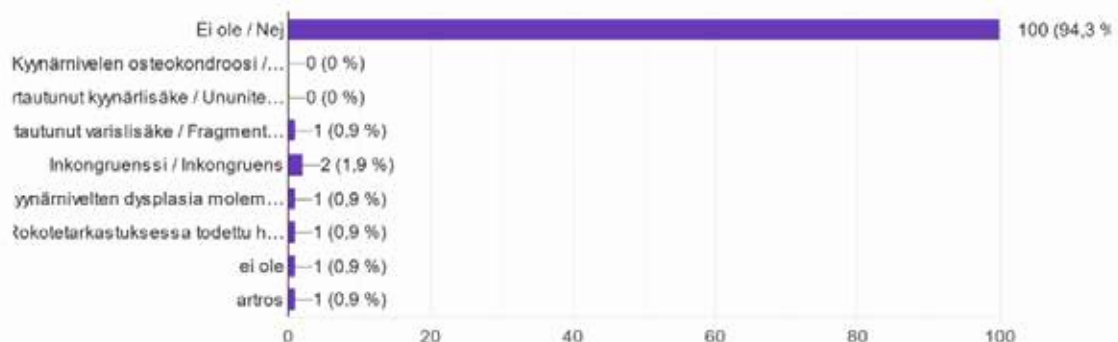

- Koira ei ole jalostuskäytössä / Hundens...
- Kuvaaminen kallista / Röntgen är dyr
- En näe tarpeellisena / Anser det onödigt
- Koira on kuvattu jo pentuaikana jonkin o...
- Tarkoitus kuvata koira myöhemmin nuo...
- Hunden är bara valp ännu
- Vasta 1v4kk
- Nuori koira

▲ 1/4 ▼

Onko koiralla todettu kyynärnivelen kasvuhäiriöitä? / Har det konstaterats tillväxtstörning i armbågsleden?

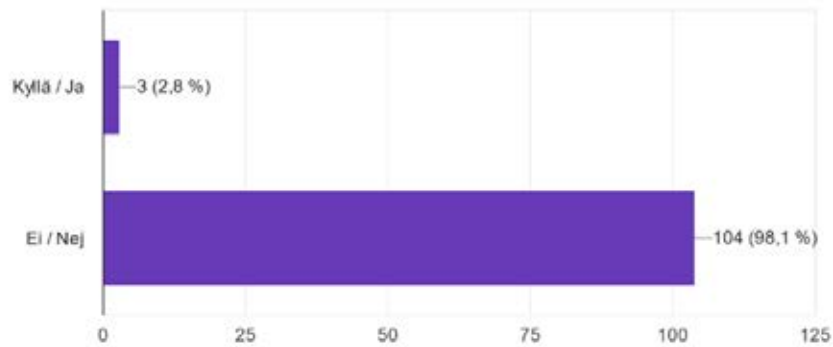
106 vastausta

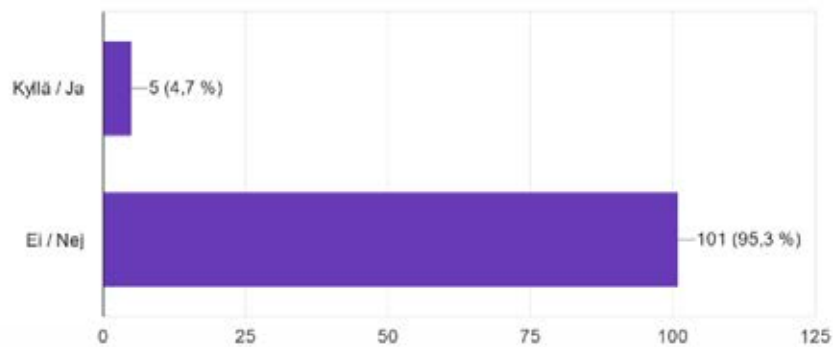
Onko koiralla todettu olkanivelen osteokondroosia? / Har det konstaterats osteokondros i bogleden?

106 vastausta

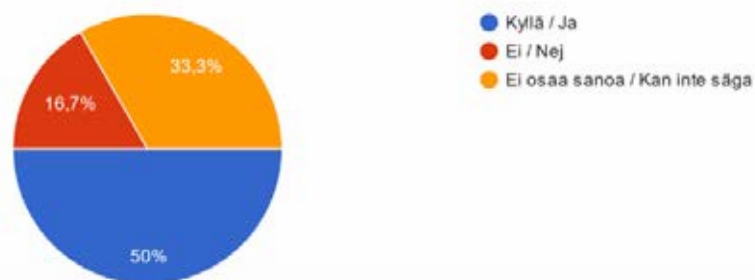
Onko koira ollut leikkaushoidossa edellä mainittujen ongelmien vuoksi? / Har hunden opererats för ovanstående problem?

106 vastausta

Onko leikkauksesta ollut tarvittava apua? / Har operationen gett önskat resultat?

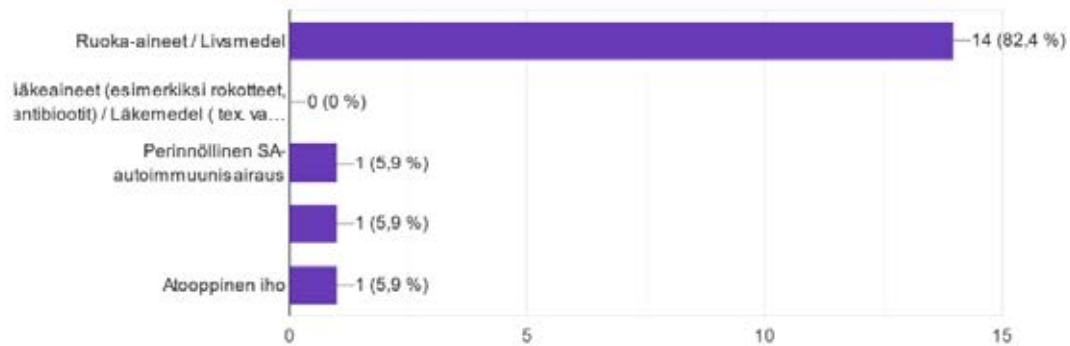
6 vastausta

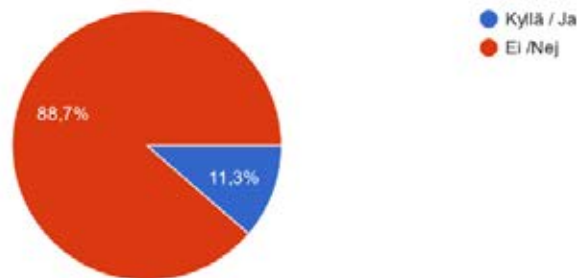
Mille koira on allerginen? / Vad är hundens allergisk emot?

17 vastausta

Onko koiralla atopiaa? / Har hundens atopisk hud?

97 vastausta

Vaikuttaako atopia koiran elämään? / Inverkar atopin på hundens livskvalitet?

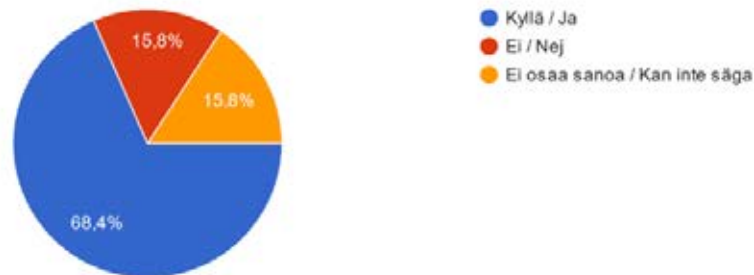
11 vastausta

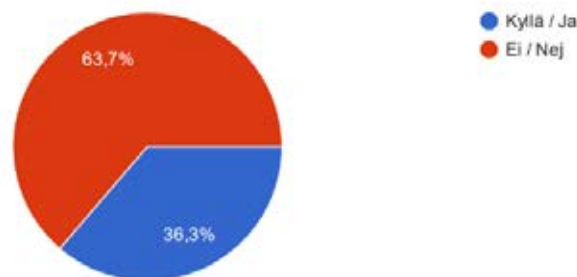
Onko koiran allergioiden hoitoon löytynyt ratkaisua? / Har det hittats någon lösning på hundens allergier?

19 vastausta

Onko koiralla ollut korvatulehdusta tai hiivakorvaa? / Har hunden haft öroninflammation eller svampinfektion i örat?

102 vastausta

Vaikuttaako korva-/hiivatulehdus koiran elämään? / Inverkar öron-/svampinfektion på hundens livskvalitet?

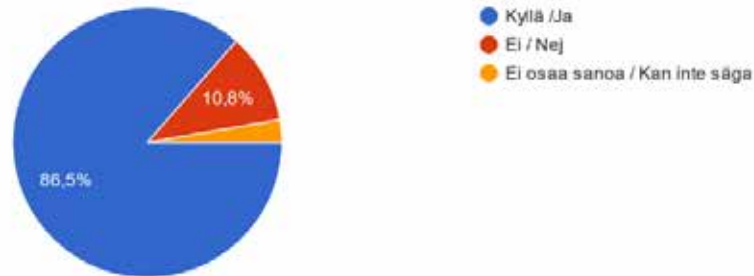
37 vastausta

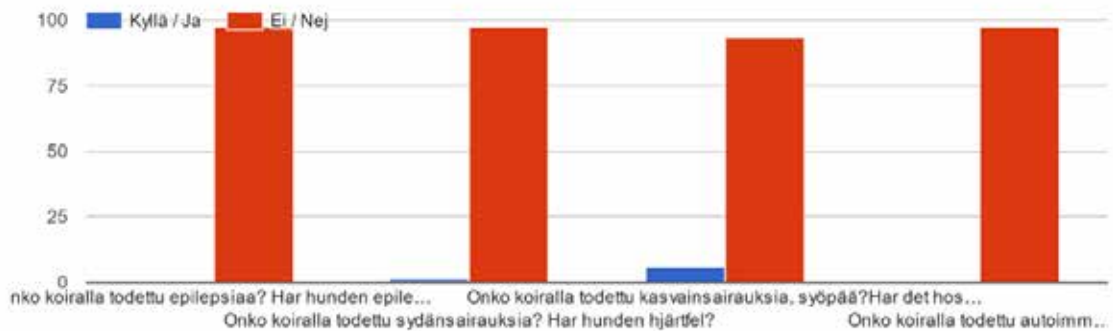

Onko korvatulehdusten hoitoon löytynyt ratkaisu

37 vastausta

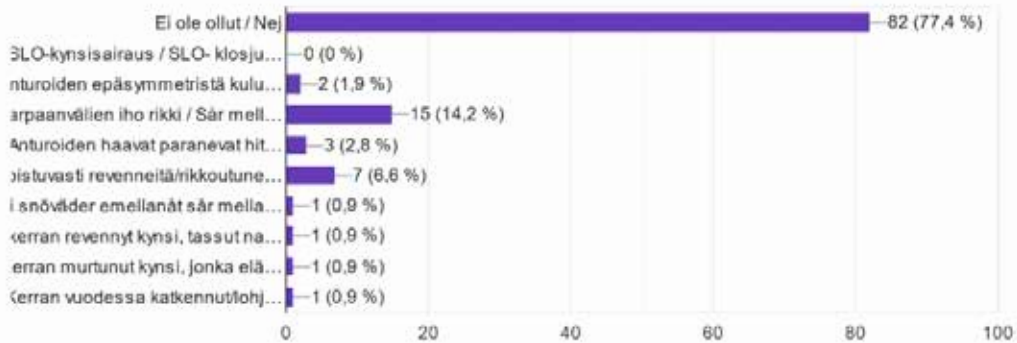

Sairaudet / Sjukdomar

Onko koiralla ollut tassu- ja/tai kynsiongelmaa? / Har hunden haft problem med tassar eller klor?

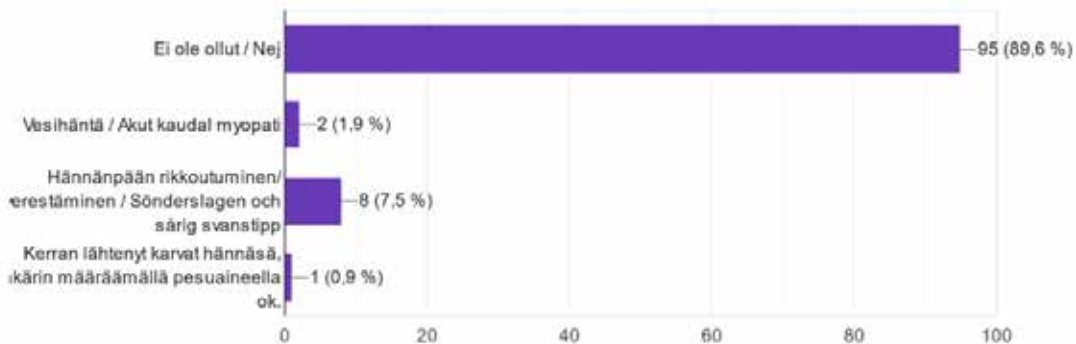
106 vastausta

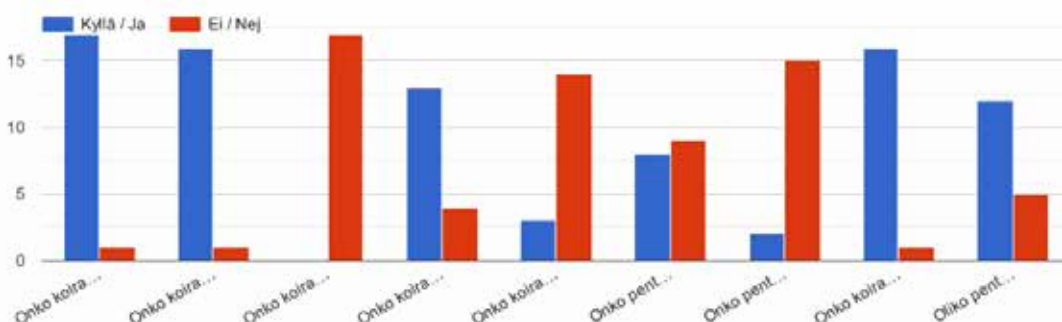
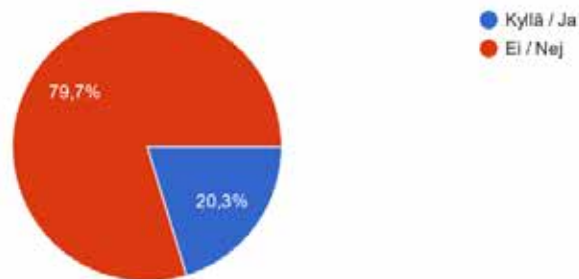
Onko koiralla ollut häntään liittyviä ongelmia? / Har hunden haft problem med svansen?

106 vastausta

Onko koira astutettu? / Har hunden blivit parad?

79 vastausta

Mitä ongelmia astutuksessa ilmennyt? Muita kommentteja liittyen nartun lisääntymiseen. /

Vilka problem har uppstått vid parning? Övriga kommenter gällande tikens parning/ dräktighet/ förlossning?

4 vastausta

Snittad 1 gång och 2 normala förlossningar

5 valpar dog vid förlossning av herpesvirus. 1 överlevde

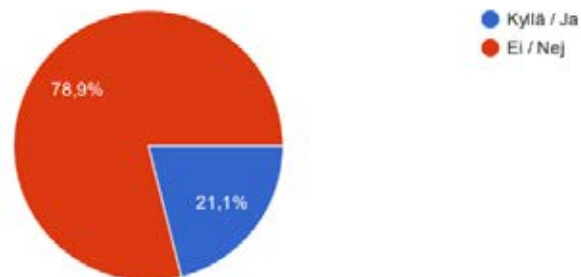
Molemmat astutukset ja synnytykset on menney aivan loistavasti ja ilman ihmisen apuja, ainoastaan tukea olemme tarjonneet. Koira on hoitanut pennut loistavasti. Paremmiin kun Oppikirjasta. Koira Saksan tuonti.

Keisarinleikkaus suuren pentueen vuoksi

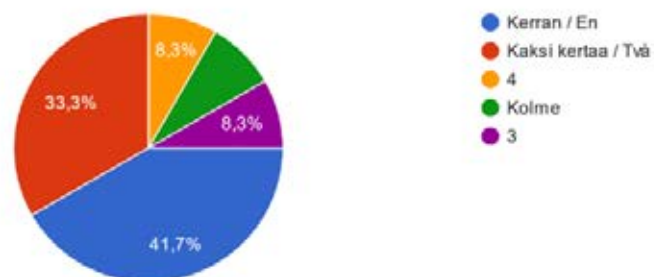
Onko koira astunut nartun? / Har hunden betäckt?

57 vastausta

Monelleko nartulle koiraasi on käytetty? (myös ne kerrat, kun astuminen ei ole johtanut tiineyteen)/ Hur många olika tikar har hanen betäckt...e gånger då parningen inte har lett till dräktighet)

12 vastausta

Onko koirasi astunut normaalisti? / Har betäckningen skett normalt?

11 vastausta

Mitä ongelmia astumisessa on ilmennyt? / Vilka problem har uppstått?3 vastausta

Narttulla oli ongelma kaksi kolmesta kerrasta. Yksi onnistunut astuminen.

piti avustaa ensimmäinen kerta

Ei uroksen puolelta mitään

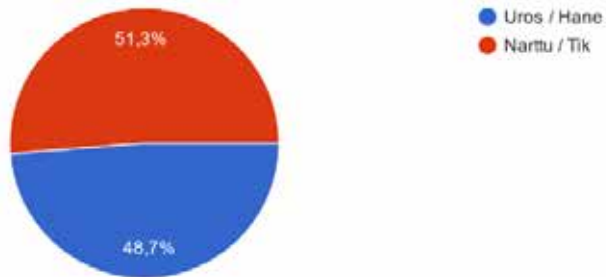
13 vastausta

LIITE 2 Viiriäiskoirien metsästys- ja luonnekysely 2023

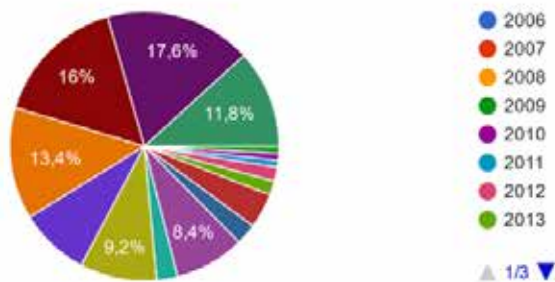
Koiran yleistiedot / Hundens allmänna uppgifter

119 vastausta

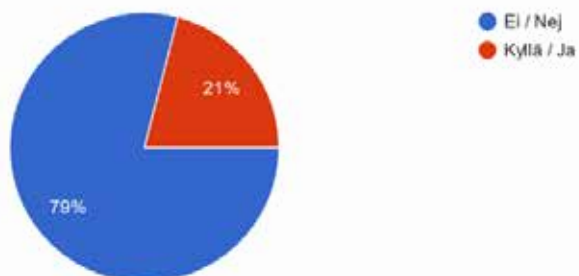
Syntymävuosi / Födelseår

119 vastausta

Onko koirasi tuontikoira? / Är hunden importerad?

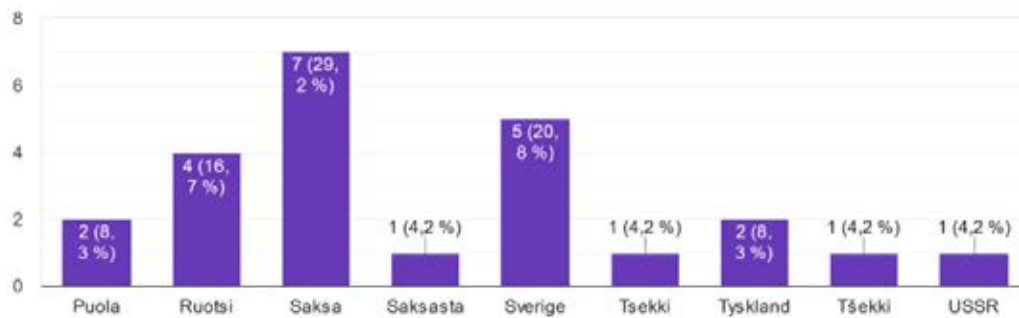
119 vastausta

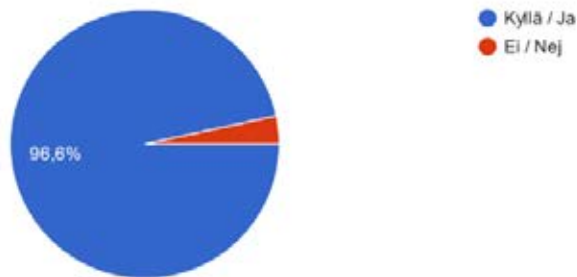
Jos koira on tuontikoira, niin mistä maasta? / Om hunden är importerad, från vilket land?

24 vastausta

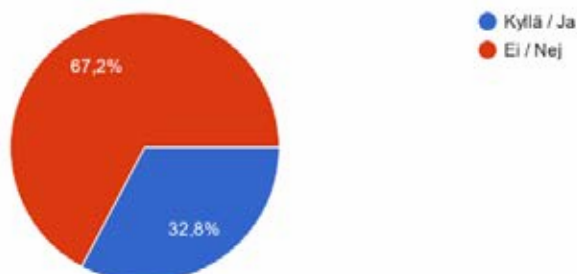
Onko koirasi metsästyskäytössä? / Används hunden som jakthund?

119 vastausta

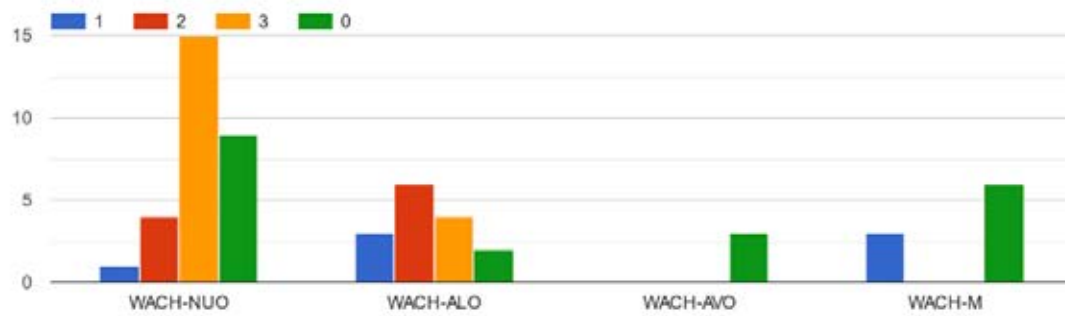
Koira on suorittanut viiriäiskoirien metsästys-/metsäkokeen? / Har hunden deltagit i WACH- prov?

119 vastausta

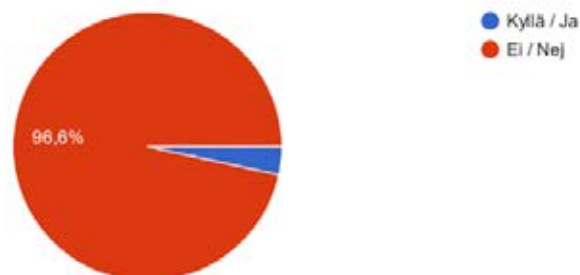

Viiräiskoirien metsästys-/metsäkokeen tulos / Resultat från jaktprov

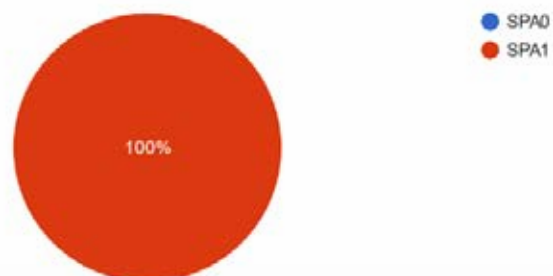
Koira on suorittanut spanielien taipumuskokeen? / Har hunden deltagit i anlagsprov för spaniel (SPA)?

119 vastausta

Spanielien taipumuskokeen tulos? / Resultat från SPA?

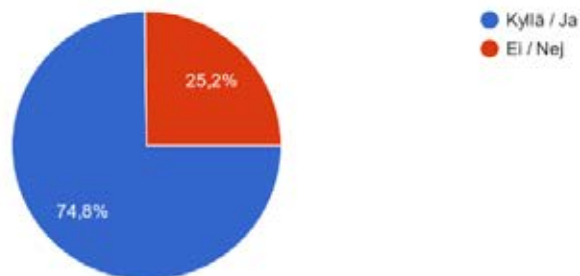
5 vastausta

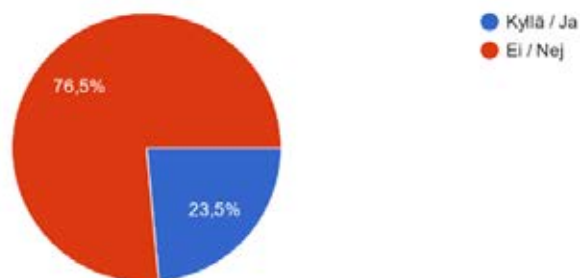
Koira jäljestää (Haavoittuneen eläimen jäljestys, SRVA yms tehtävät, käytännön metsästys)/ Hunden används till spårning (skadat vilt, SRVA m.fl uppdrag, praktisk jakt).

119 vastausta

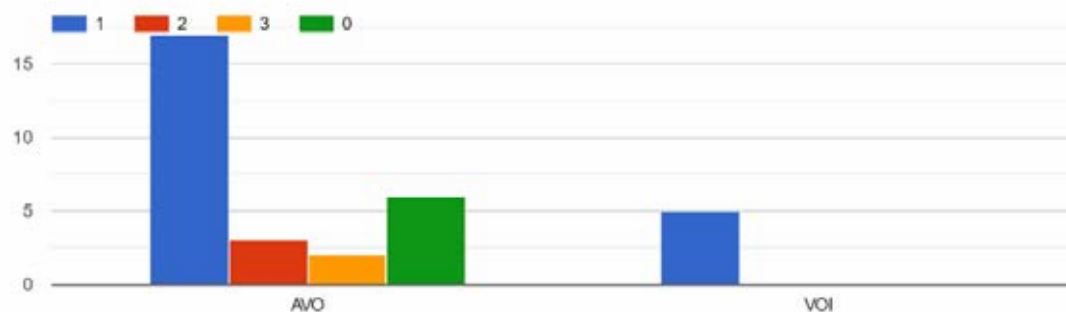

Koira on suorittanut MEJÄ-Kokeen/ Har hunden deltagit i viltspårsprov (Mejä)?

119 vastausta

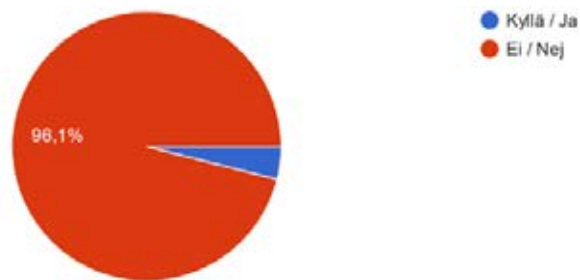
MEJÄ-kokeen tulos (merkitse vain paras) / Bästa resultat på viltspårsprov.

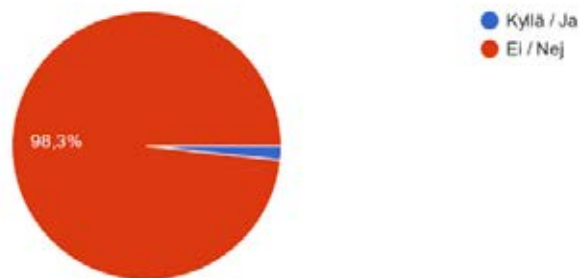
Koira on Suomen jäljestämisvalio (FI JVA) / Hunden är finsk spårchampion (FI JVA)

102 vastausta

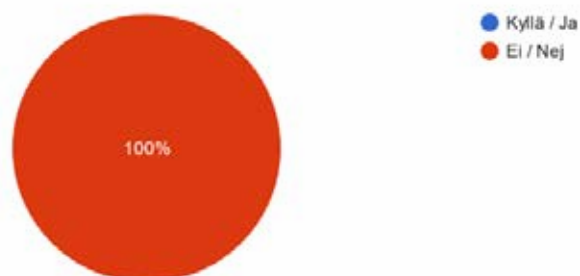
Koira on suorittanut VAHI-kokeen hyväksytysti? / Hunden har godkänt resultat från spårprov för skadat hjorddjur (VAHI).

119 vastausta

Koira on suorittanut HIRV-J kokeen hyväksytysti / Hunden har godkänt resultat från älgspårprov för jakthundar (HIRV-J)

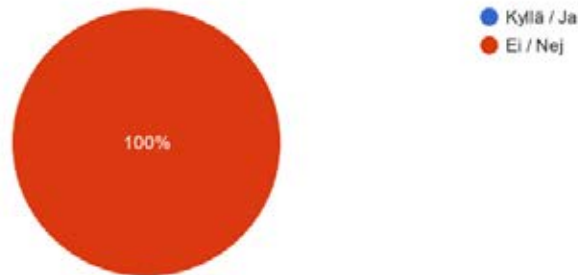
119 vastausta

Koira on käyttövalio vahingoittuneen hirvieläimen jäljestyksessä (KVA-VAHI) / Hunden har championat i spårning av skadat hjorddjur (KVA-VAHI).

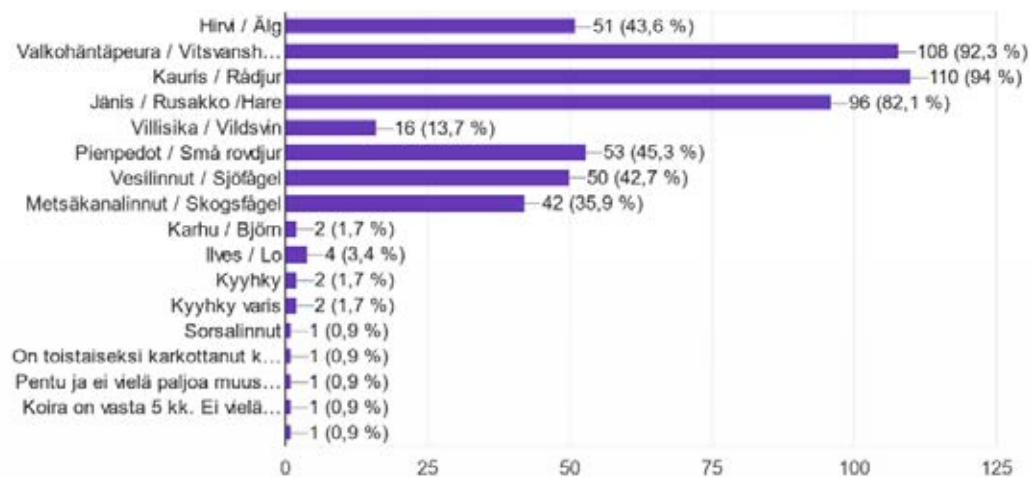
119 vastausta

METSÄSTYS/JAKT

Mitä riistalajeja metsästät koirasi kanssa? / Vad jagar du med hunden?

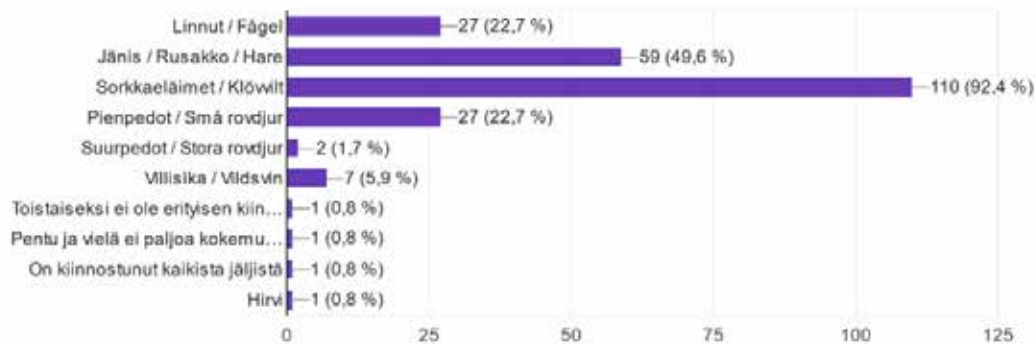
117 vastausta

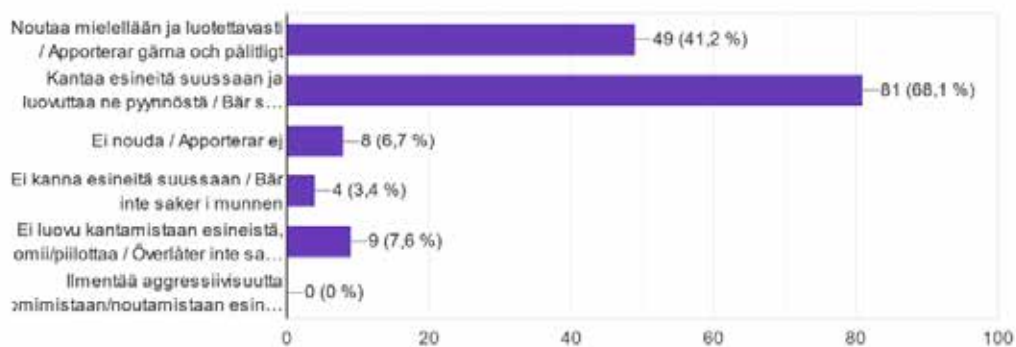
Mistä riistasta koirasi on erityisen kiinnostunut? / Vilket vilt är hundens mest intresserad av?

119 vastausta

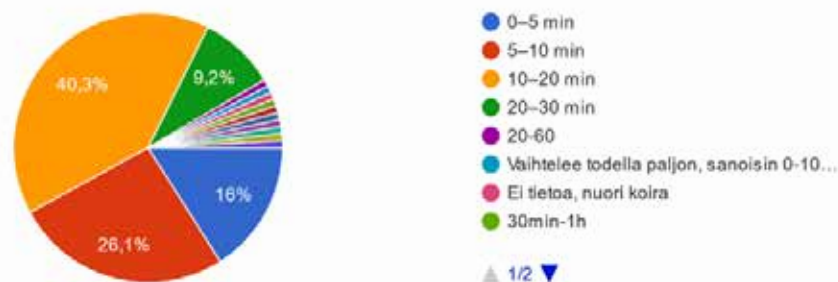
Koirasi nouto-ominaisuudet: / Hundens apport egenskaper:

119 vastausta

Koirasi keskimääräinen sorkkaeläimen karkotusaika: / Hur länge följer hunden klövvilt i medeltal:

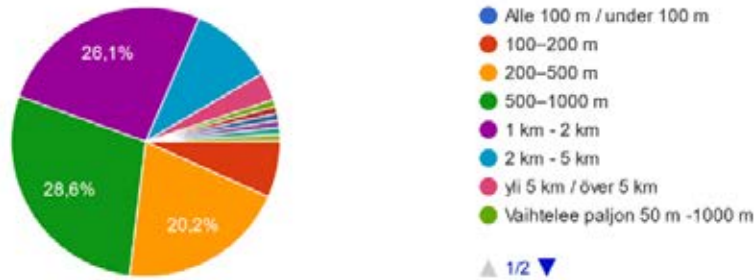
119 vastausta

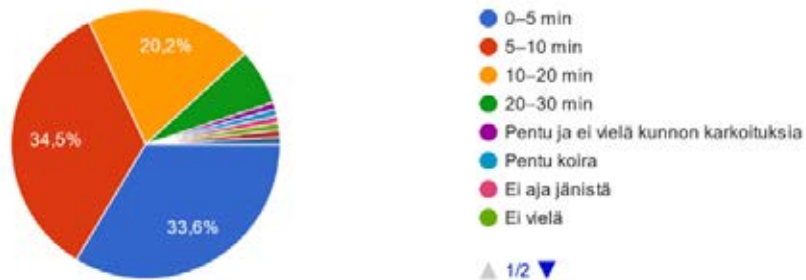
Sorkkaeläimen karkotusmatka pääsääntöisesti / Arbetar med klövvilt i medeltal:

119 vastausta

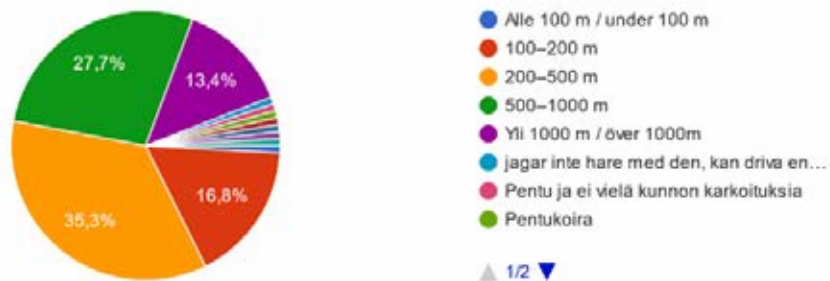
Koirasi keskimääräinen jäniseläimen karkotusaika: / Hur länge följer hunden hare i medeltal:

119 vastausta

Jäniseläimen karkotusmatka pääsääntöisesti / Arbetar med hare i medeltal:

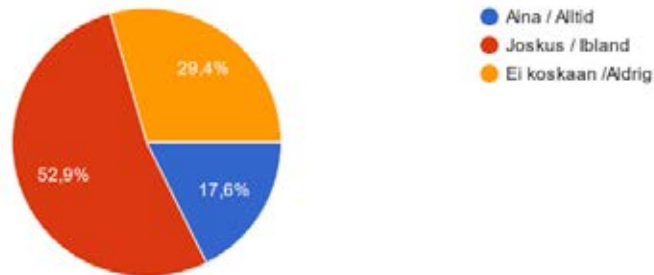
119 vastausta

Koirasi tulee kesken karkotuksen pois kutsumalla ja on kytkettävissä: / Hundens kan kallas in från pågående viltarbete och kopplas:

119 vastausta

Koira palaa karkotuksesta / Hundens återvänder efter avslutat viltarbete:

119 vastausta

Hauku / Skall

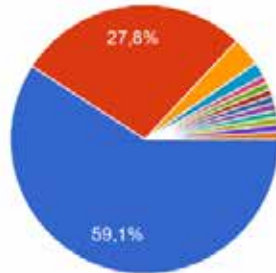
119 vastausta

Koiran käyttäytyminen kaadolla / Hundens beteende vid skjutet vilt:

115 vastausta

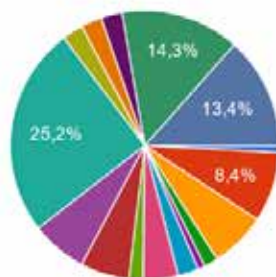

- On rauhallinen eikä välitä muista / Lug...
- Omii kaadon, mutta luovuttaa sen / Lää...
- Omii kaadon ja on aggressiivinen mult...
- Omii kaadon ja on aggressiivinen ihm...
- Ei luovuta saalista vaan pillottaa jätäl...
-
- Seuran toista uroskoiraa kohtaan on a...
- Välinpitämätön

1/2 ▼

Metsästysalueesi / Ditt jaktområde:

119 vastausta

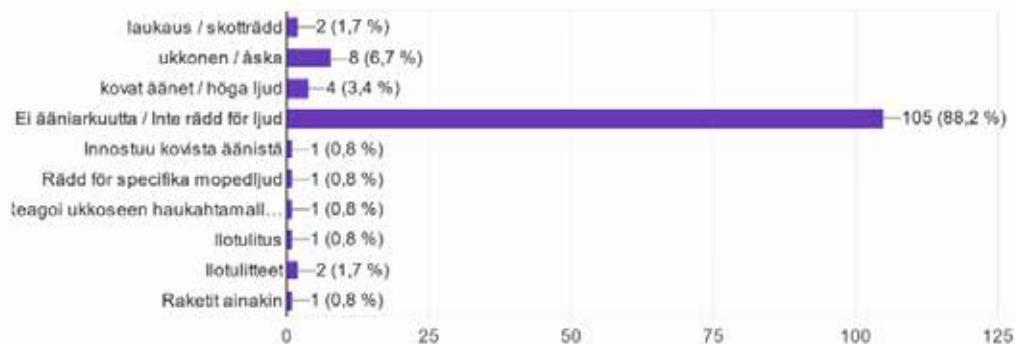
- Ahvenanmaa / Åland
- Etelä-Karjala / Södra Karelen
- Etelä-Pohjanmaa / Södra Österbotten
- Etelä-Savo / Södra Savolax
- Kainuu / Kajanaland
- Kanta-Häme / Egentliga Tavastland
- Keski-Suomi / Mellersta Finland
- Keski-Pohjanmaa / Mellersta Österbot...

1/3 ▼

LUONNE/LYNNE

Arkuus ääniä kohtaan / Rädd för ljud

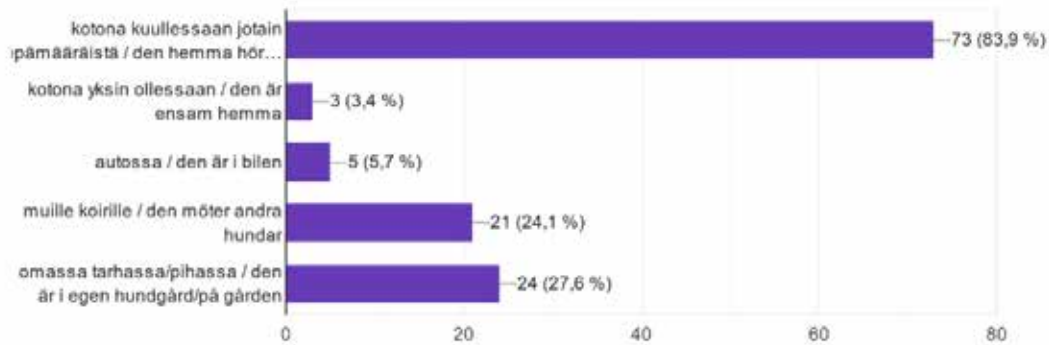
119 vastausta

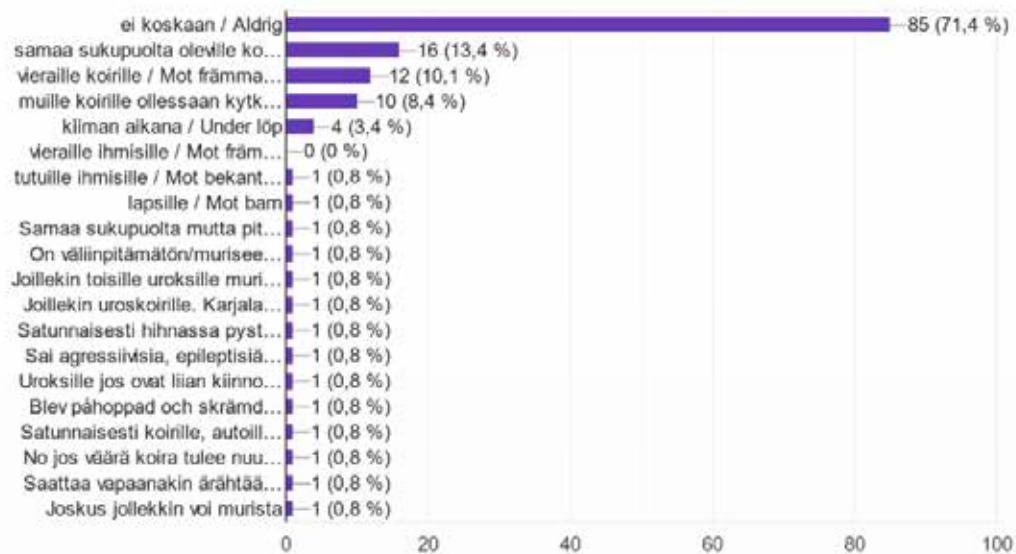
Haukkuuko koirasi ollessaan / Skäller hunden när

87 vastausta

Osoittaako koirasi aggressiivisuutta / Visar hunden tecken på aggression

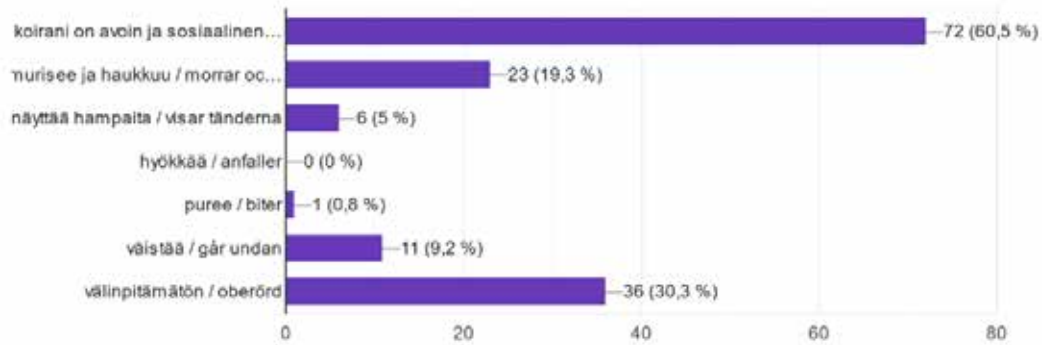
119 vastausta

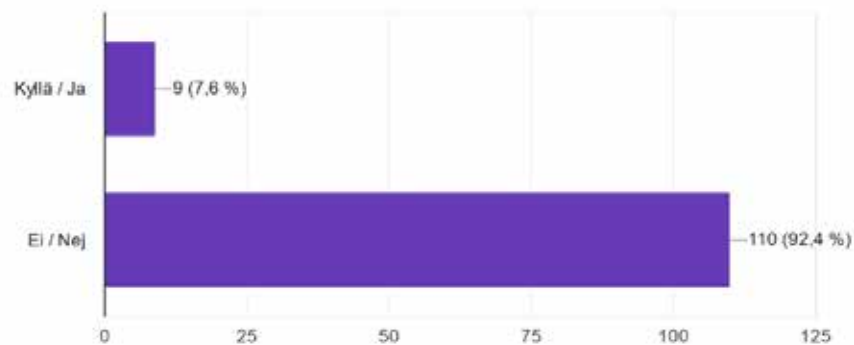
Miten koirasi reagoi kohdatessaan muita koiria / Hur reagerar hunden då den möter andra hundar

119 vastausta

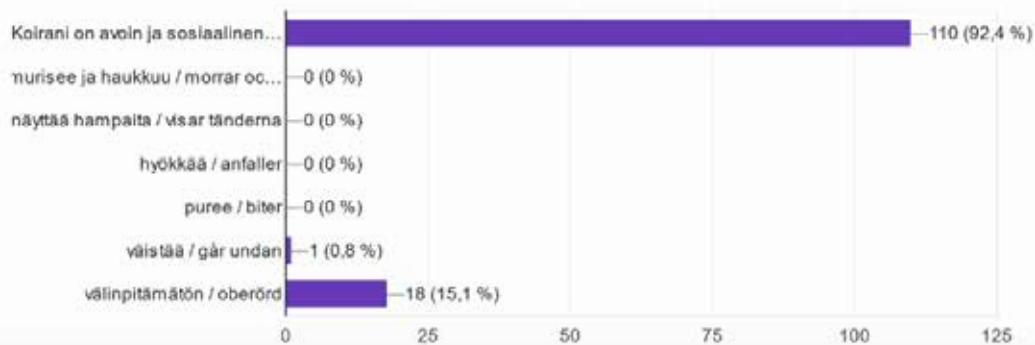
Onko koirasi purrut sille vierasta koiraa? / Har din hund bitit en annan främmande hund ?

119 vastausta

Miten koirasi reagoi kohdatessaan vieraita ihmisiä / Hur reagerar hunden när den möter främmande människor ?

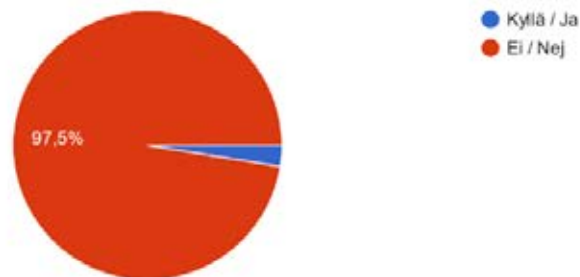
119 vastausta

Onko koirasi purrut ihmistä? / Har hunden bitit en människa?

119 vastausta

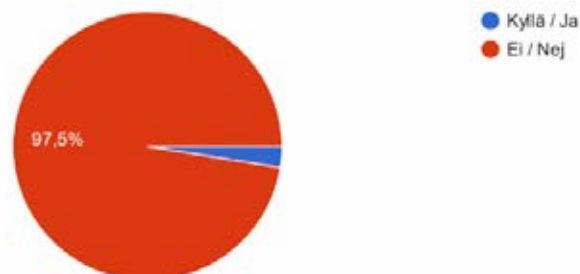
Miten koirasi suhtautuu vieraaseen ympäristöön / Hur uppför sig hunden i främmande miljö?

119 vastausta

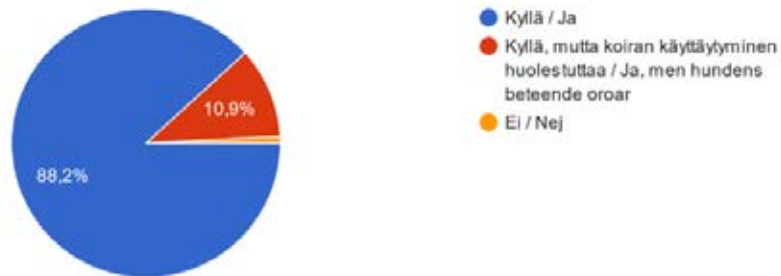
Onko koirasi suorittanut kennelliiton virallisen luonnetestin / Har hunden deltagit i Kennelförbundets officiella karaktärsprov?

119 vastausta

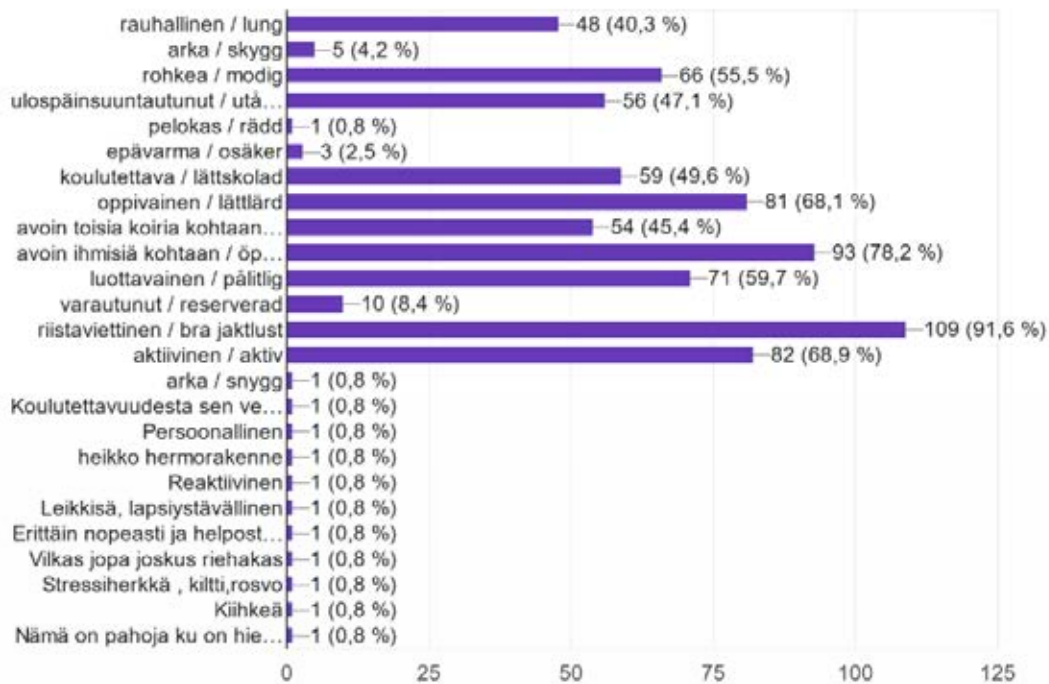

Pystytkö luontevasti osallistumaan koirasi kanssa yhteisjahteihin, näyttelyihin ja muihin yleisötilaisuuksiin? / Kan du utan problem delta i ...er, utställningar och övriga allmänna tillställningar?
119 vastausta

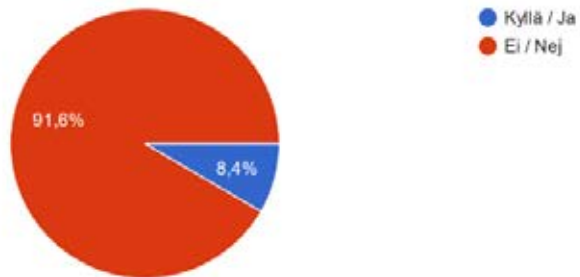
Mitkä seuraavista kuvaavat koiraasi parhaiten: / Vilket påstående stämmer bäst in på hunden?
119 vastausta

Onko koirallasi eroahdistusta? / Har hunder separationsångest?

119 vastausta

LIITE 3 Rotumääritelmä

Suomen Kennelliitto-
Finska Kennelklubben ry

Ryhmä: 8

FCI:n numero: 104
Hyväksytty: FCI 12.3.1999
Kennelliitto 10.9.2009

VIIRIÄISKOIRA (DEUTSCHER WACHTELHUND)

1/5

Alkuperämaa: Saksa

KÄYTTÖTARKOITUS: Ylösajava koira, monipuolinen metsästyskoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 8 noutajat, ylösajavat koirat ja vesikoirat

Alaryhmä 2 ylösajavat koirat

Käyttökoetulos vaaditaan.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Metsästyksessä kertovan kirjallisuuden perusteella tiedetään, että nykyisen viiriäiskoiran kaltaisia koiria on ollut olemassa vuosisatoja, ja niitä on käytetty riistan ylösajamiseen. Nimellä "wachtelhund" on historiallinen alkuperä.

Viiriäiskoiran järjestäytynyt kasvatus alkoi 1800-1900-lukujen vaihteessa, jolloin alettiin pitää rotukirjaa. Rodun kantaisä oli Lord Augusta 1834 L, joka oli peräisin Staufenbergistä Ylä-Baijerista. Sillä astutettiin muutamia sopivia narttuja ja siitä alkoi puhdasrotuisten viiriäiskoirien jalostus. Aluksi kasvatettiin vain ruskeita (joskus valkoisin merkein) ja valkoruskeita koiria, jälkimmäisillä saattoi olla pienet punaruskeat merkit päässä ja raajoissa. Narttu Baby auf der Schanze 1838 L toi rotuun värin ruskeapäistärökkö. Rudolf Friess (R.F.), joka vaikutti viiriäiskoirien jalostukseen vuosikymmenten ajan, aloitti ruskeiden ja päistärökköjen koirien erillisen väreihin perustuvan jalostuksen.

Kummankin värikannan huolellisesti suunnitelluilla astutuksilla hän onnistui pienestä geenipoolista huolimatta välttämään sisäsiutoksen tuomat haitat.

Pohjoismaiden Kennelunioni
Dansk Kennel Klub
Hundswärtsklubben
Norsk Kennel Klub
Suomen Kennelliitto - Finska Kennelklubben
Svenska Kennelklubben

VIIRIÄISKOIRA

2/5

Eri värikantojen eriyttäminen oli järkevää myös siksi, että koirien ominaisuudet poikkesivat hieman toisistaan. Metsästettäessä ruskeat koirat olivat lähihakuisia, kun taas ruskeapäistärniköt olivat laajahakuisia ja jäljestykseen erityisen soveltuvia. Nykyään nämä erot eivät enää ole merkittävät eri värien välillä, koska aikojen kuluessa erivärisiä koiria on käytetty keskenään jalostukseen. Kuitenkin yleisesti ottaen rodussa on edelleen olemassa nämä kaksi eri tyyppiä ja verilinjaa.

Viiriäiskoiria kasvatetaan ainoastaan metsästäjille ylösajaviksi ja monipuolisiksi metsästyskoiriksi.

YLEISVAIKUTELMA: Keskikokoinen, pitkäkarvainen ja hyvin lihaksikas ylösajava koira, jolla on jalo pää ja vahva luusto. Mittasuhteiltaan korkeuttaan pitempi, ei koskaan saa vaikuttaa korkearaajaiselta.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA:

Rungon pituuden suhde säkäkorkeuteen 1,2 : 1

Rinnan syvyyden suhde säkäkorkeuteen 0,5 : 1

Kuonon pituuden suhde kallon pituuteen 1 : 1.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Eloisa, erittäin innokas metsästyskoira, ystävällinen ja itsevarma, hyvin oppivainen ja sopeutuvainen, ei hermostunut eikä aggressiivinen.

Viiriäiskoiralla on

- voimakas riistavietti
- jäljestysinto ja jäljestysvarmuus
- luotettava ajohaukku
- hyvä hajuaisti
- halu noutaa ja työskennellä vedessä
- kovuutta ja taipumus pienpetotyöskentelyyn
- oikealla koulutuksella kyky metsästää itsenäisesti, kuitenkin hallinnassa. Se on luotettava verijäljellä, toimii ylösajavana ja noutavana monipuolisena metsästyskoirana tiheäkasvuisessa maastossa ja vedessä. Seisontataipumukseen ei ole jalostuksessa kiinnitetty huomiota.

PÄÄ

Kallo: Tasainen ja kohtuullisen leveä, niskakyyhmy ei ole erottuva.

Otsapenger: Vain hieman erottuva.

Kirsu: Suuri ja tumma. Sieraimet ovat avoimet. Pigmentittömät läikät ovat virhe. Kyömy kuononselkää viimeistelee pään linjat.

Kuono: Voimakas; kuononselkä on tasaleveä, kuononkärjen linja on hieman alaspäin pyöristynyt. Ei missään tapauksessa suippo eikä kalloa lyhyempi.

Huulet: Suorat, kuivat, tiiviit ja karvapeitteen värin mukaisesti pigmentoituneet.

Leuat / hampaat / purenta: Täydellinen purenta, jossa 42 hammasta normaalin hammaskaavion mukaisesti.

VIIRIÄISKOIRA

3/5

Yläleuan etuhampaat asettuvat leikkaavasti alaetuhampaiden eteen; tasapurenta on sallittu. Hampaat ovat hyvin kehittyneet ja vahvat.

Posket: Kuivat; nahka on pinnanmyötäinen, poskikaaret eivät ole ulkonevat.

Silmät: Keskiruskeat, mahdollisimman tummat, keskikokoiset, hieman vinoasetoiset, eivät ulkonevat eivätkä syvällä sijaitsevat. Silmäluomet ovat tiiviit, sidekalvoa ei ole näkyvissä. Silmäluomien reunat ovat karvoittuneet.

Korvat: Ylös ja leveästi kiinnittyneet, riippuen heti silmän takana litteinä lainkaan kiertymättä, eivät paksut, turpeat eivätkä veltot; karvapeite on yhdenmukainen ja ulottuu sisäreunan yli. Eteen vedettyinä korvalehdet ulottuvat kirsuun.

KAULA: Vahva, niska on erityisen lihaksikas. Kaula levenee kohti rintaa ja liittyy säkään tylpässä kulmassa. Ei näkyvää leuanalusnahkaa eikä löysää kaulanahkaa.

RUNKO

Ylälinja: Lantio on hieman laskeva, häntä on asennoltaan selkälinjan jatkeena tai hieman alempana.

Säkä: Voimakas ja selvästi erottuva.

Selkä: Lyhyt ja kiinteä; sään takana ei ole painauma.

Lanne: Hyvin lihaksikas ja siksi leveältä vaikuttava.

Lantio: Hieman laskeva ja hieman säkää alempana. Koira ei saa koskaan vaikuttaa takakorkealta.

Rintakehä: Edestä katsottuna soikea, ulottuu sivulta katsottuna kyynärpään alapuolelle. Rintakehä on pitkä, selvästi kaareutunut, ei tynnyrimäinen eikä litteä.

Alalinja ja vatsa: Vatsaviiva on viimeisestä kylkiluusta lähtien kohtuullisesti taaksepäin kohoava. Vatsa on mahdollisimman hyvin peitinkarvan ja aluskarvan peitossa.

HÄNTÄ: Rauhallisella koiralla suoraan selkälinjan jatkeena tai riippuva, innokkaalla koiralla hieman yläviisto ja eloisasti heiluva. Vahingoittumisen välttämiseksi häntä tulisi typistää pennun kolmen ensimmäisen elinpäivän aikana korkeintaan kolmanneksen. (Huom. Suomessa typistyskielto.) Maissa, joissa typistys on kielletty, häntä voidaan jättää luonnolliseksi.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Yleisvakutelma: Eturaajat ovat edestä katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset, sivulta katsottuna selvästi rungon alla kohtisuorassa maahan; hyvät kulmaukset.

Lavat: Hyvin lihaksikkaat ja viistot.

Olkavarret: Koiran liikkeessä tiiviisti rintakehää myötäilevät.

Kyynärpäät: Tiiviisti rungon myötäiset, eivät sisäänpäin eivätkä ulospäin kiertyneet.

VIIRIÄISKOIRA

4/5

Kyynärvarret: Suorat, eivät taipuneet.

Ranteet: Vahvat.

Valikämmenet: Hieman viistot.

Etukäpälät: Lusikanmuotoiset; varpaat ovat tiiviisti yhdessä. Ns. kissan- tai jäniksenkäpälät eivät ole toivotut. Päkiät ovat vahvat, kestävät ja hyvin pigmentoituneet, kynnet vahvat ja asentonsa vuoksi helposti kuluvat.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat sivusta katsottuna sekä polvesta että kintereestä hyvin kulmautuneet; takaa katsottuna suorat ja yhdensuuntaiset, eivät länkisääriset eivätkä pihtikintuiset. Luusto on vahva.

Reidet: Leveät, hyvin lihaksikkaat. Reisiluu on lantioon nähden hyvin kulmautunut.

Polvet: Vahvat, reiteen ja sääreen nähden hyvin kulmautuneet.

Sääret: Pitkät, lihaksikkaat ja jänteikkäät.

Kintereet: Vahvat.

Valijalat: Lyhyet ja pystysuorat.

Takakäpälät: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Sulavat ja maatavoittavat. Raajat liikkuvat suoraan, yhdensuuntaisesti ja rungonmyötäisesti.

NAHKA: Vahva ja pinnanmyötäinen, ei poimuja eikä pigmentoitumista.

KARVAPEITE

KARVA: Vahvaa, tiiviisti pinnanmyötäistä, pääsääntöisesti laimeikasta; joskus kihara (astrakaani) tai sileä pitkä karva, jossa paksu aluskarva. Karva ei ole liian pitkää, ennemminkin ohutta ja jopa silkkistä. Niskassa, korvaledhissä ja lantiossa karva on usein kiharaa; raajojen takaosassa ja hännässä hapsuista. Kaulan alaosa on usein runsaasti karvoittunut (jabot). Myös vatsa on hyvin karvoittunut. Kuonossa ja kallossa karva on lyhyttä, kuitenkin tiivistä. Korvaledhissä on kiharaa tai tiiviisti laimeikasta karvaa, joka ulottuu yli korvan sisäreunan. Varpaiden välissä on tiheää, ei liian pitkää karvaa.

VÄRI: Viiriäiskoiraalla on kaksi värimuunnosta:

- yksivärinen ruskea, harvemmin punainen*, jossa usein valkoiset tai päistärökkö-merkit rinnassa ja varpaissa.
- ruskea-, harvemmin punapäistärökkö. Pohjavärissä on ruskeita tai punaisia* karvoja sekoittuneena valkoisiin karvoihin. Pää on usein ruskea tai punainen*, samoin selässä kauttaaltaan on läiskiiä tai mantteli. Tähän värimuunnokseen kuuluvat myös kirjavat, joilla on valkoinen pohjaväri ja suuria ruskeita tai punaisia* läiskiiä, kuten myös tiikerijuovaiset koirat, joilla valkoinen pohjaväri on ruskeiden tai punaisten* karvatupsujen kirjavoima, vaikkakin vanhemmat olisivat yksivärisiä.

VIIRIÄISKOIRA

5/5

Kummallakin värimuunnoksella voi olla punaiset* merkit (brand) silmien yläpuolella, kuonossa, raajoissa ja peräaukon ympärillä.

*) Tähän kuuluvat kaikki punertavan sävyt (ketunpunainen, metsäkauriin- ja saksanhirvenpunainen).

KOKO JA PAINO

<u>Säkäkorkeus:</u>	Urokset	48 – 54 cm
	Nartut	45 – 52 cm

Paino: Vaihtelee koiran koon mukaan, noin 18 – 25 kg (nartut ovat hieman uroksia kevyempiä).

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

- Korostunut otsapenger
- Yhden P1-hampaan puuttuminen
- Huulet liian syvät, eivät tarpeeksi tiiviit
- Silmäluomet eivät tiiviit
- Liian kapeat korvakäytävät (taipumus korvaongelmiin)
- Tynnyrimäinen rintakehä
- Korkearaajaisuus tai kevythuustoisuus
- Ohut, harva tai silkkinen karvapeite, niukka karvoitus vatsassa, karvattomat korvankärjet
- Lievä annetun säkäkorkeuden tai painon ylitys tai alitus

VAKAVAT VIRHEET:

- Iho-ongelmat (ihottuma, atopia)
- Puuttuvat hampaat (paitsi yhden P1-hampaan puuttuminen)

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen
- Heikko luonne, ampumisen tai riistan pelko
- Vakavat parentavirheet (ylä-, ala- tai vino parenta)
- Sisään- tai uloskiertyneet silmäluomet (entropium tai ektropium)
- Musta karvapeite

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittynyttä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

